ISSN 1303-8397

yasakmeyve

İKİ AYLIK ŞİİR DERGİSİ • EYLÜL / EKİM 2011 • YIL 9 / SAYI 52 • 10 TL

52

ABDÜLKADİR BUDAK • EMEL GÜZ • SEZAİ SARIOĞLU • TİMUÇİN ÖZYÜREKLİ • OĞUZ BAYKARA • SERDAR KOÇAK • OĞUZ ÖZDEM • LEVENT KARATAŞ • KEMAL TEKİN • AYHAN EMİR YOLCU • ELÂ ATAKAN • FAİK UTKAN • LÂLE MÜLDÜR • GÜLSELİ İNAL • DOSYA *Şairin Fenerbahçe'si* ENVER ERCAN, CEZMİ ERSÖZ, ADİL İZCİ, KAAN KOÇ, SÜREYYYA EVREN, GÜLCE BAŞER, NURHAK KAYA, CİHAN OĞUZ, NURDURAN DUMAN, MUSTAFA ERGİN KILIÇ, ÖMER ŞİŞMAN • AYDAN YALÇIN • SABİT KEMAL BAYILDIRAN • ENİS AKIN • ERSUN ÇIPLAK • EZGİ ATABİLEN • TAHİR ABACI • TED HUGHES • BURCU ALKAN • EMRE ÇAKAR • DON PATERSON • ALİ KARABAYRAM • SUSAN HOWE • ANİTA SEZGENER • MUSTAFA ZİYALAN • SİNA AKYOL • ŞÜKRET GÖKAY • VEYSEL ELMAS • A. RAHMAN DEMİR • METİN ÜSTÜNDAĞ

YASAKMEYVE
İKİ AYLIK ŞİİR DERGİSİ

YEREL SÜRELİ YAYIN

YIL: 9, SAYI: 52, EYLÜL / EKİM 2011
10 TL

İMTİYAZ SAHİBİ: ALİ ENVER ERCAN
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: BÜLENT USTA
GENEL KOORDİNATÖR: ÇAĞIL ENER
YAYIN KOORDİNATÖRÜ: ALPER ÇEKER
REDAKSİYON: AYSUN BAYRAKTAR
YAYIN SEKRETERİ: MAHİR KARAYAZI
MELİKE AYDIN
GÖRSEL TASARIM: NAZLI ONGAN
TASARIM UYGULAMA: KOMŞU YAYINEVİ

YASAKMEYVE, KOMŞU YAYINEVİ
TARAFINDAN YAYINA HAZIRLANMIŞTIR.

YÖNETİM YERİ:
RASİMPAŞA MAHALLESİ,
YELDEĞİRMENİ SOKAK
ALİ BEY APARTMANI NO: 54, DAİRE: 6
KADIKÖY 34716 - İSTANBUL

YAZIŞMA ADRESİ:
RASİMPAŞA MAHALLESİ,
İSKELE SOKAK
ALİ BEY APARTMANI NO: 54 DAİRE: 4
KADIKÖY 34716 - İSTANBUL
TEL: 0216 414 33 31

BASKI VE CİLT: EGE BASIM
Esatpaşa Mh. Ziyapaşa Cad,
No:4, Ataşehir / İstanbul
TEL: 0216 472 84 01

ABONELİK: ABONET
TEL: 0532 111 22 22
www.abonet.net
abonet@abonet.net

DAĞITIM: ALFA
TEL: 0212 511 53 03

DERGİYE GÖNDERİLEN YAZILAR
İADE EDİLMEZ.

e-posta: editor@yasakmeyve.com
www.yasakmeyve.com

Sunu

Fenerbahçe'nin akıbeti hâlâ belli değil. Türkiye Kulüpler Birliği'nin koyduğu küme düşmemesinden yana tavır, devlet katında da kabul gördü diye sevinirken, bu kez de kulübün açtığı dava nedeniyle "UEFA ve Platini amatör kümeye yollamanın yollarını arıyor" haberiyle sarsıldık. Artık ne olacaksa olacak. Biz üstümüze düşen vazifeyi yaptık: Bu ayın dosyası "Şairin Fenerbahçesi".

"Şair ve Okuru" sayfalarının konuğu Abdülkadir Budak ve Emel Güz. Baba - kız öyle bir söyleşi yapmışlar ki, her iki şairin şiir serüvenlerine çok önemli pencereler açıyor.

Tartışma sayfalarımızın konukları ise Sabit Kemal Bayıldıran, Enis Akın ve Ersun Çıplak. Gelecek yanıtlara sayfalarımız açık elbette.

Bir özeleştiri: Geçen sayımızda Sezai Sarıoğlu'nun "Daktiloların Forsu" yazısında yer alan fotoğraflar Güney Özkılınç'ın arşivinden alınmıştı. Belirtmediğimiz için kendisinden ve okurlarımızdan özür dileriz.

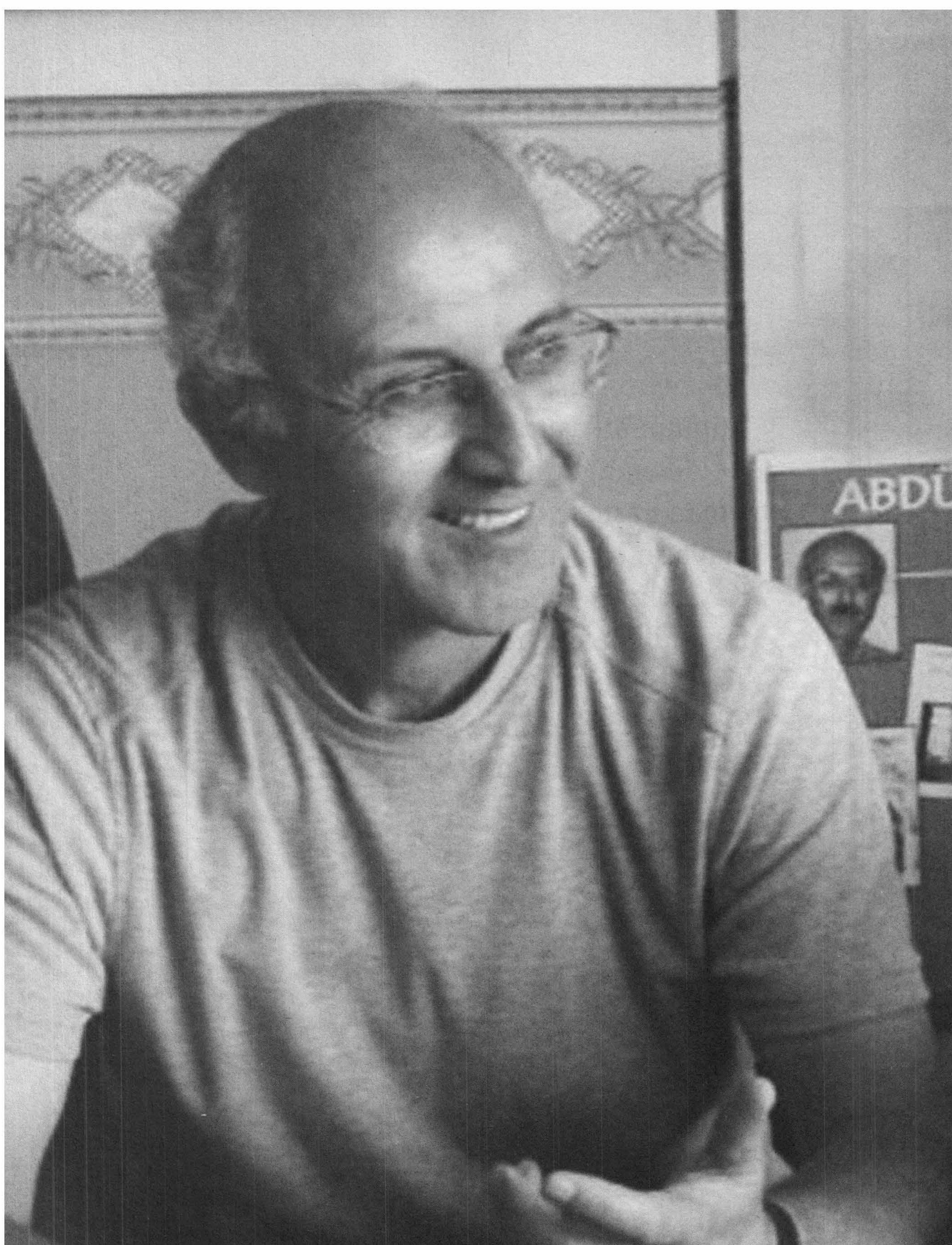
Her ölüm erken ölümdür de, bazen fazla erken geliyor. Biz onu şiir kat sayısı yüksek gerilimli şiirleriyle tanımıştık. "Anlatarak bitiriyorum hayatımı" dese de, nasıl olsa anlatacak çok şeyi vardır daha diyorduk. Yanılmışız...

Didem Madak

Kaybolmak istemiştim bir zamanlar
Kapının arkasında yokum demiştim
Ve divanın altında da.
Bulamazsınız ki artık beni,
Hayatın ortasında.
Kaybolmak istemiştim bir zamanlar
Beni kimse bulamazdı
Tanrı'nın arkasına saklansam.
O Kocamandı, en kocamandı o.
Bir kız çocuğunun hayalleri kadar.

DİDEM MADAK

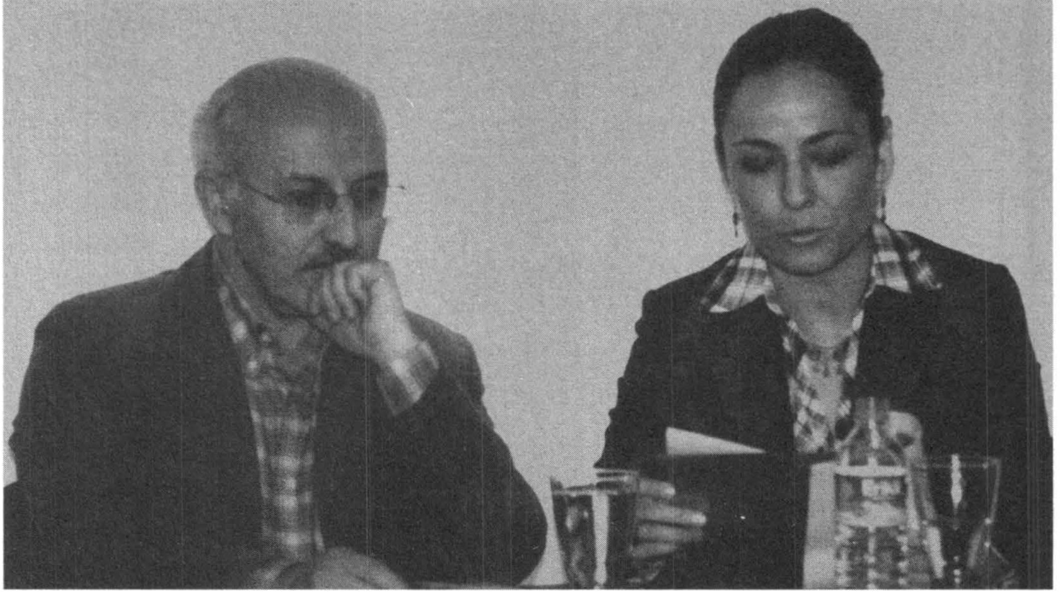

ABDÚ

ŞAİR VE OKURU

Abdülkadir Budak / Emel Güz

"DERGİ KAPANDIĞI GÜN GELEN İLK TRENE BİNDİRİP POSTALAYACAKLAR BENİ."

Abdülkadir Budak ve Emel Güz

Emel Güz: *Şiirlerinle aynı yaştayım baba. Ben onların üvey kardeşiyim. Ne tuhaf, şimdi seninle karşılıklı oturup, senin gerçek evladın olmanın çelişkisiyle, şiirlerden konuşmak. Aslında sindirmiş değilim içime hâlâ onlara olan düşkünlüğünü. Gerçi sen her zaman adil olmaya çalıştın. Onlara özel olarak ayırdığın zamanı bana bağışlaman için, çoğu kez senden talep etmem gerekti. Şimdi de talep ediyorum. Sıra bende! Üstelik ben de şairim. Nasılsın baba?*

Abdülkadir Budak: Birlikte büyüdük kızım, seni gözlemleme fırsatım hep oldu. Vaktinden önce olgunlaşma yönünden bana benzedin. Buna güvenerek, sen ve kardeşin yokken şiir vardı desem, tatlı bir kıskançlık içinde bulacaksın kendini, ama beni anlayacaksın; her zaman olduğu gibi. *Yasakmeyve* dergisinin ilk sayısında yer alan bir şiirimi, daha da doğrusu o şiirin şu dizeleri de içerdiğini hatırlayacaksın:

Büyüdün, şiir
Teneffüs edilen odalarda
İlişkimiz şifreliydi ben şifreyi unuttum
Kızım kaldım dışarıda!

Önce annene okurdum yazdıklarımı
Büyüdün, sana
Güz yaprağına

Doğrudan sana, şiirli, şifreli ilişkimize yönelik bir şiirdi. Nedenini bugün bile bilemem, kitabıma koymaktan korktum bu şiiri. Seninle, bir de orada yüzleşmek cesaretini gösteremedim galiba. Adam olana bir cesaret yeter diye düşünmüş olmalıyım. Biliyorum, birbirimize karşı her zaman açık olduk, en çok da şiirde yaptık bunu. En dürüst olduğumuz yer oraydı. Sen beni nasıl okudun bilemem, ama ben iki kitabını da derin okumaya, asıl dilini anlamaya çalıştım. Anladım, canım yandı. Neyse, biz yine o şiire dönelim. Öteki dizeleri, kimi bölümlerini unutmuş olsan bile, bitişi bana göre ve doğal olarak da sana göre unutulacak gibi değildi:

İki arkadaş mı olduk?
Yeni şifrelerle süren
Bu sancılı oyunda
Şiir dersem çık kızım
Ne armut ne de elma!

"Ben şiirlerinin üvey kardeşiyim" dedin de, aklıma geldi. Yine bu dergide yayımladığım, başka bir şiirim şöyle bitiyordu:

Kâğıdı bazen anne daha çok da eş bildim
Olursa onların babası olur şair
Bağışlayın çocuklar çünkü sözcükler yetim

Kızım, biz asıl şiirlerde buluştuk, o dille konuştuk dedim ya, sen bir keresinde *"Farkında değilsiniz / Bu evden her gece iki yaprak düşüyor"* dediğinde, daha doğrusu bu dizeleri okuduğumda elim ayağım dolaşmış, ne diyeceğimi şaşırmıştım. Şenden, kardeşinden şiir adına çaldığım zamanlar tokat gibi vurulmuştu yüzüme. Senin kimi suçladığın belliydi de, ben kimi suçlayacaktım, kendimi mi, şiiri mi?

E.G.: *Senin şairlik ve babalık tarihini birlikte yazdık. Hani derler ya; "Beni siz yarattınız!" Şiirlerini de, beni de sen yarattın. Birbirimizin geçmişinde yaşadık baba. İki şair olarak ne korkunç değil mi? 1980 sonrası, Kayseri, hava ikmal lojmanları... Bahçeli evimiz, sarman kedimiz, ahşap kitaplığımız, senin mesai bitimine kadar üniformalı, mesai bittikten sonra üniformasız bir şair olduğun, o güzel, o genç, o masum olduğumuz zamanlar... Çevremizdeki kimse senin şiir yazdığını bilmediği için, şiiri bir suç gibi algıladığım günler... Ayhan Gülsoy'lu, parmak uçları hep simsiyah Mehmet Çağlıkasap'lı, Ahmet Ada'lı günler. Seni incecik, gözlükleri yüzünden büyük, saçları gür, geniş paçalı pantolonunla ve genellikle şiir yazarken veya kitap okurken hatırlıyorum. Küçü-*

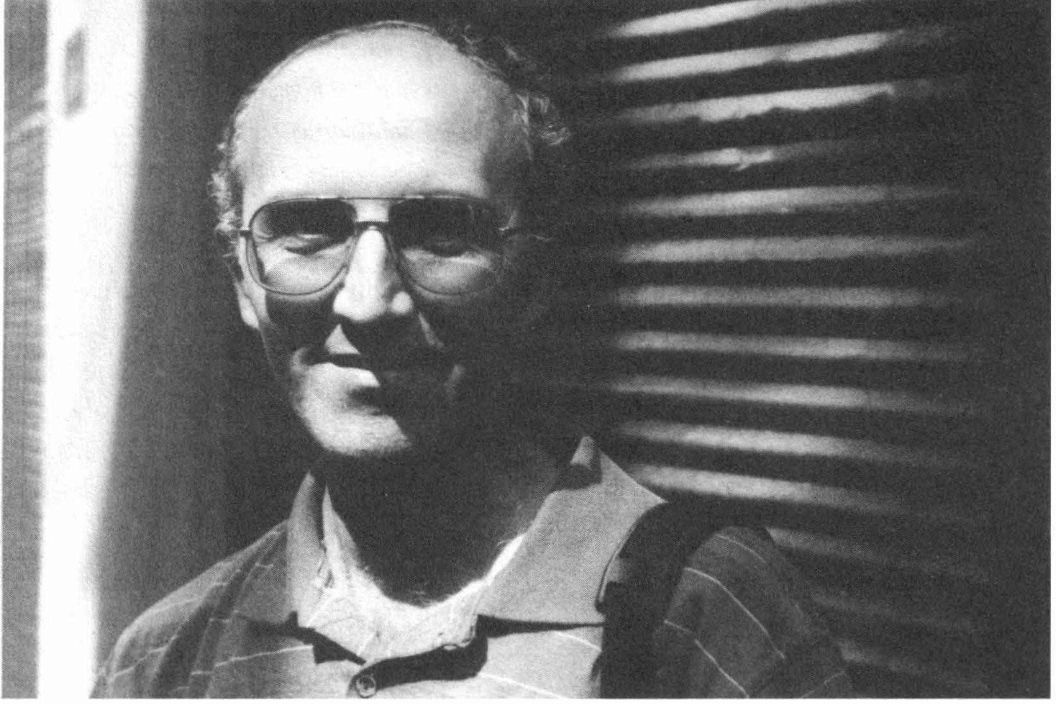

Abdülkadir Budak, Sican İlokulu, 1962

cüktüm ve sana kızıyordum. Çevremdeki tüm arkadaşlarım hafta sonları aileleri ile pikniğe, lunaparka giderken, biz hep evdeydik. Ya okuyacak bir kitabın, ya yazılacak bir şiirin vardı çünkü.

Ne dersin, biz iki kardeşin bugün yaşadığı boşluklar, vaktiyle bizim yerimize şiiri tercih ettiğinden olabilir mi baba? Bugün bizim yaşadığımız boşlukları bana anlatabilir misin? Şiirlerinin bedeli, şair iki çocuk olabilir mi? Biz senin mi, şiirlerinin mi çocuklarıyız baba? Bedel miyiz, ödül mü?

A.B.: "Kayseri... Kayseri..." Sadece bir şiirimin adı değil bu, baba olduğum, şairden sayılmaya başladığım bir şehrin adı aynı zamanda. Senin ta o yaşlarda fark ettiğin gibi, komşular bile bilmezdi şiir yazdığımı, iş çevrem hiç bilmezdi. "Suç işliyor gibiyim şiire çalışırken" dediğim yıllardı. İlk dergim olan *Ozanca*'yı çıkarmaya başladığımızda sen dört, ilk kitabımı yayımladığımda altı yaşındaydın daha. Kardeşin senden iki yaş küçüktü, ben ise ikinizden. Siz kundakta, ben şiirde büyüyordum galiba. Seni ve kardeşini şiir sebebiyle ihmal ettiğim yıllardı. Sabah erkenden işe giden ben, akşam vakitlice eve gelmiyordum. Mehmet Çağlıkasap'ın çalıştığı Hâkimiyet Matbaası'nda buluyordum kendimi. Hurufat derlerdi eskiden. Harfleri tek tek topluyor onlardan kelime, cümle derken koca bir dergi yapıyordu. Toplarken seyrettiğim arkadaşımı, harfleri yerlerine dağıtırken bırakıp gitmeye, yani eve gelmeye gönlüm razı olmuyordu. İşi bitince gidenlerden değildim. Bu yüzden, çoğu kez sabah uyurken öperdim kardeşinle ikinizi, gece uykudayken öper, öyle yatardım. Çıktığında yankı yapan *Ozanca*'nın ancak yedi sayılık bir ömrü olması buna bağlanabilir sanıyorum. Beni iki küçük çocuğumdan fazla ayrı koyduğu için, onu kapatıp, bizi daha az yoracak incecik (4 sayfa) bir dergi çıkarma konusunda Çağlıkasap'a baskı yapmış olmalıyım. 50 sayı sürecek olan *Hâkimiyet Sanat* biraz da böyle doğmuş oldu. Yine de, pikniği zaman kaybı saydığım, kırk yılda bir gittiğimizde ise, bir ağaç gölgesi altında *Varlık* dergisini okuduğum yıllarda Kayseri'deydim.

Şiir yüzünden seni ve kardeşini büyük ölçüde ihmal etmiş olabilirim, ama "biz iki kardeşin bugün yaşadığı boşluklar, vaktiyle bizim yerimize şiiri tercih ettiğinden olabi-

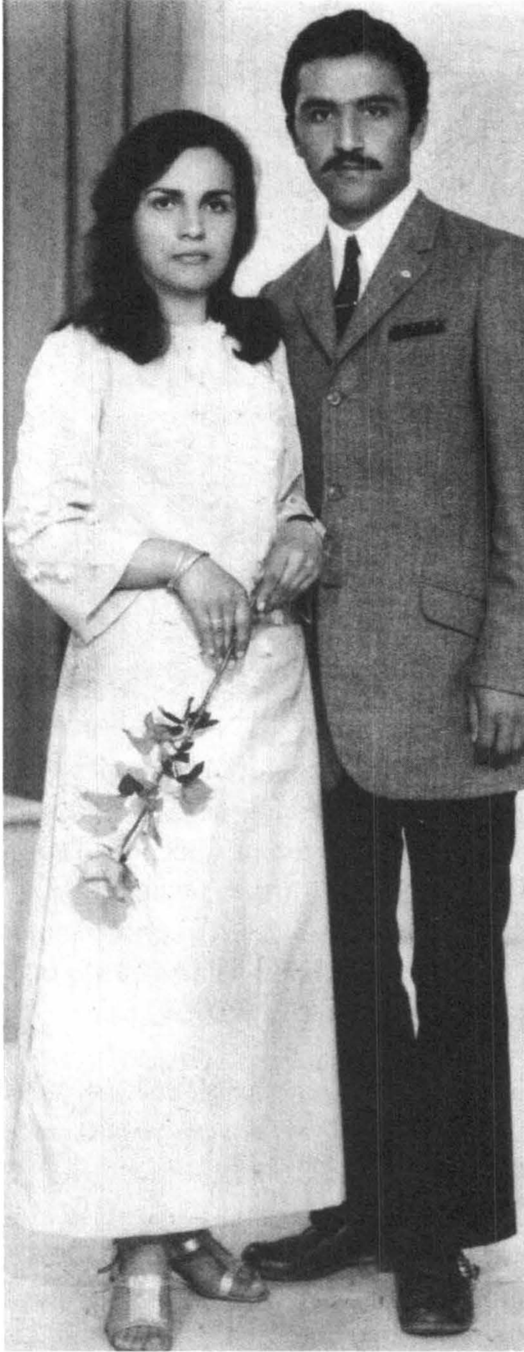

Abdülkadir Budak

lir mi baba?" deyişin canımı çok yaktı. Dolaylı yüzleşiyorduk şiirde; düzyazı daha zalimmiş. Öteki şair babalar da bana benzer mi bilemem; bildiğim bir şey varsa, sizlerin olduğu kadar şiirin de babası olmuşum. Şimdi öğrenmiş oluyorum: Şiirlerimin bedeli iki şair çocukmuş meğerse. Ben sorardım kendime: "Şiir, şair için ecza mıdır, ceza mı?" Şimdi sen soruyorsun: "Bedel miyiz, ödül mü?" Sorularla yanıtlar vermeyi öğrenmiş olmalıyız. Hayattan çok şiir öğretmiş bize bunu. Hem iyi bir baba, hem iyi bir şair olabilmek çok zor, hatta imkânsızmış. Tam şair, eksik baba. Ne diyeyim?

E.G.: *Ben öç almak için şiir yazmaya başladım. Sen neden şiir yazmaya başladın baba? Üstelik iyi bir ressamsın. Özgün bir ressam da olabilirdin... Şair olmadan evvel kim olduğunu hatırlıyor musun?*

A.B.: Sen öç almak için şiir yazmaya başlamışsın; ben ne için başladığımı hatırlamıyorum. Böyle diyorum ama âşık olduğum komşu kızı için lise yıllarında dizeler dizdiğimi de unutmuş değilim. Onlardan biri bugün bile aklımdadır:

Abdülkadir Budak nişanlısı Ayşe ile, İstanbul, 1971

O komşumuz olsa
Duvarlarımız bitişik olsa
Ne güzel komşu kızı derim
Dudakları bal olsa kiraz olsa
Komşu hakkı haramdır ama
Yerim de yerim

17 yaşın uçarı, hatta muzır manzum mektuplarından biri işte. Mektup demem boşuna değil, bunun yazılı olduğu kâğıdı kibrit kutusuna sıkıştırıp kızın bahçesine savurmuştum. Eğilip almıştı da, yanıtı bir ay sonra gelmişti. O da iki kelimeden ibaretti: "Ne ayıp."

Lise sondayken iyi birkaç edebiyat dergisinde şiirlerim çıkmaya başlamıştı ama Kimya öğretmenimin dışında, öğretmenlerim olsun, arkadaşlarım olsun bu yanımı bilmezlerdi pek. Resimlerimle konuşuluyordum. Siyah saça mavi ışık düştüğüm lise yılları. Sonra sonra şiir ağır basmaya başladı, kendimi ancak böyle ifade edebileceğime inanmış olmalıyım ki burada yoğunlaşmışım. "Şair ressamlar" ya da "ressam şairler" arasına girememişim. İyi ki de öyle olmuş. Şiirin üstüne gül bile koklamam ben.

"Şair olmadan evvel kim olduğunu hatırlıyor musun?" diye sordun ya, söyleyeyim. Daha doğrusu oğlum söylemiş olsun: *"Abdulkadir Budak'tan şiiri çıkarırsanız geriye hiçbir şey kalmaz".*

Şiirin, "Ben kimim?" sorusuna karşılık verebilecek bir kabiliyete haiz olduğu

söylenir ve ben buna inanırım. Bu sorunun yeterli yanıtını şunca şiir yazmış, şunca kitap çıkarmış biri olarak bugün de alabilmiş değilim, o başka. Tam yeri geldi; suçumu hafifletir belki, söylemeliyim. Sen yokken, kardeşin yokken, şiir vardı. Hatta annen bile yoktu o zaman. Asıl olan şiirdi demek istemem de, galiba öyle. Şiirden önce, ben hiçbir şey değildim. Oğlum haklı.

E.G.: *Ah! Zaman zaman çok acıyor kalbim, ama koca bir ömrü şiire bağışlayan bir şair baba var karşımda. Hatırlar mısın, ne çok kavga ederdik seninle. Sen hep -bir savunma mekanizması işletircesine- önce bir baba, sonra şair olduğunu vurgulardın. Ben ömrümce bu ikilemin çıkmazlarını yaşadım baba. Baba mıydın, şair mi, bilemedim. Ama ben hep senin davranışlarını şiir ve şair olmak ölçütüyle değerlendirdim. Şair yönünü kullanarak, hayatta kabul etmeyeceğin şeyleri kabul ettirdim sana. Baba yönünü kullanarak, her defasında benden sorumlu olduğunu acımasızca hatırlattım. Şiir, evimizde nasıl bir gölgeydi ki, ben kendimi hep sözcük, sen kendini hep kâğıt sandın?*

Hadi artık, itiraf et! Sen kimsin baba? Sakın bana "ete kemiğe büründüm, Yunus diye göründüm" deme.

A.B.: Yaşantı olarak Behçet Necatigil'e benzerim biraz. Evden işe, işten eve. Büyük hayatlar yaşamak bana göre değilmiş. "Odası dünyadan büyük"lerden biri olmak yetmiş bana, fazlasıyla yetmiş. Sen koca bir ömrü şiire bağışlamış bir baba olduğumu teessüfle hatırlatırken, ben *"Üç ömrüm daha olsa bağışlarım şiire"* demişim. Ne diyeyim, adım Kadir'miş de, kaderim kader değilmiş. Şiire bağışlanan koca bir ömür, darlıkta genişliği bulma umuduyla geçen onca yıl. Ne çocuklarına yaranabilmiş bu adam, ne de şiire. İki arada, bir derede kalmış. Baba ile şair olmayı çoğu kez karıştırmış, baba olduğu yerde şair olamamış, şair olduğu yerde ise baba... İtiraf ediyorsun; bazen baba yönüm kullanılmış, bazen de şair yanım. Bu ikilemi ben yaşamadım mı sanıyorsun; en az senin kadar acı çekmişimdir. Ben de öyle yapmak zorunda kaldım. Baba-kız ilişkisinde, babalığımı olduğu kadar şairliğimi de kullandım. Sıkışma derecesine göre yaptım bunu. Bazen taş gibi, bazen ipeğe sarılı taş gibi, ipek gibi bazen.

Oraya geldik sonunda... Sen kendini sözcük, beni kâğıttan sayıyorsan asıl şair sensin. Yeter ki sözcüğün olsun, suya bile yazarsın. Benim itiraf etmeme gerek kalmadı, sen itiraf etmişsin. Baba kâğıtmış meğer evlat ise sözcükler. Biraz da bu vesileyle, Emel adlı kurşun ağırlığındaki sözcükler, baba adlı kâğıda düşüverdi. Kâğıt doldu önce, sonra da yırtıldı.

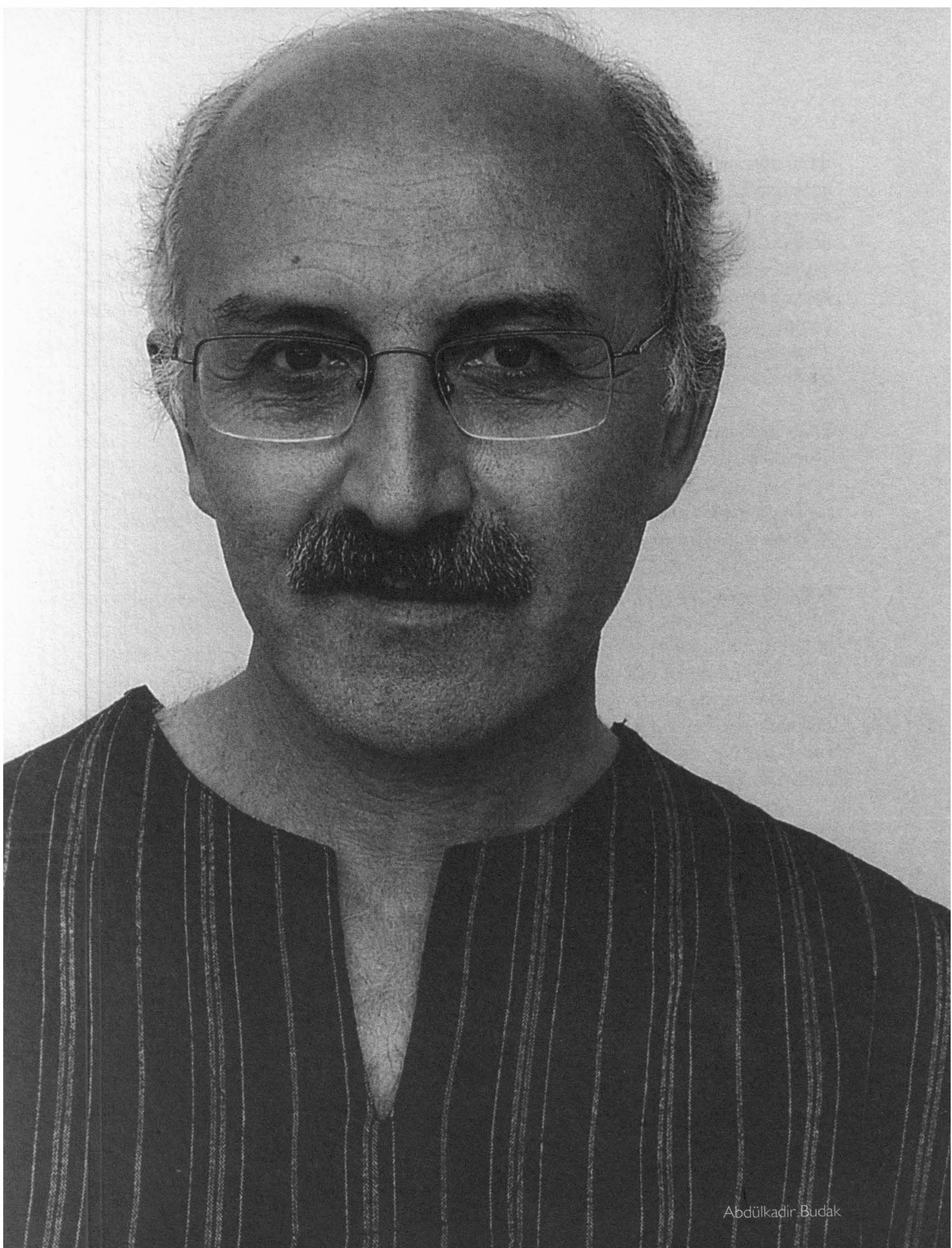
E.G.: *Onca yazdın söyledin de, kalbindeki gizli odadan içeri giremedim. Sanki bir büyük sırrı kendinden bile saklamış gibisin...*

A.B.: Şiir aşikâr etmez, ima eder. Yine de öyle fazla kapalı değildir benim şiirlerim, azıcık çabayla kapı ardına kadar açılabilir. Büyük ölçüde aralanır diyelim. Ben böyle düşünürüm de, şair kızım farklı okurmuş meğerse şiirlerimi. Kalbimdeki gizli odaya giremediğini söylüyorsun. Bir büyük sırrı kendimden bile sakladığımı ileri sürüyorsun. Belki de öyledir, onun için olsa gerek, "şairine rağmen şiir" denir. Yine de diyorum ki: Şiirin doğasına aykırı gelecek ölçüde, kendimi açık ettiğim zamanlar olmuştur. Hatta kitaplar olmuştur. *Ev Zamanı* adlı kitaba kadar birçok şeyi saklamış olsam bile, orada onca sıkıştırılmışlığın acısını çıkarmış olduğumu görüyorum. O kitaptan sonra yazılmış olan "Aile Reisi" şiiri var bir de. *Mesafe* adlı yeni kitabımda yer aldı, ama yeri orası değilmiş. O ateş bu kitaba da düşmüş diyelim.

E.G.: *Genç yaşta evlenip, çoluk çocuğa karışmak, bugünden baktığında, senin için doğru bir karar mıymış baba? Evlilik ve sorumlulukların senden ve şiirinden neler götürdü? Eşin ve çocukların sana ve şiirine ne kattı? Ne dersin, bir gün ben de bir* "Ev Zamanı" *yazar mıyım?*

A.B.: Askeri okuldayken nişanlıydım. Sabah bir, öğleden sonra bir, olmak üzere iki aşk mektubu veriyordum postaya. Postacı bakmış olmuyor, dördünü beşini biriktirir öyle götürürmüş nişanlımın bulunduğu adrese. Anneni İstanbul'da, ablamların sokağında görmüş, çarpılmıştım. O zamanlar öyleydi. Sevince evlilik düşünülürdü. Bir ömür boyu birlikte olmak. Flört falan nedir bilmezdik. Şimdilerde olduğu gibi "çıktığımız" biri değildi sevdiğimiz, birer eş, hayat arkadaşı adayıydı, daha başında. Evlendiğimde 20, baba olduğumda 22 yaşındaydım ve de gurbet ellerde, Kayserilerde. Hani derler, bugünkü aklım olsaydı, otuzundan önce evlenmezdim. Böyle diyorum da, aşk insanda akıl koyar mı? Neyse, bu anlamda pişman değilim. Şiirde olduğu gibi, evlilikte de kırk yılı devirdim. Bir yastıktayız annenle ama kocamış değiliz henüz. Bu çok iyi. Çok genç evlendiğim için iki çocuğumla birlikte büyüdüm, o da ayrı bir güzellikti. Herkese nasip olmaz. Ben şiiri içeriden yazanlardan biriyim, şiir yapmayı pek bilmem. Yazdıklarım, hayatımın günlükleri gibi de okunabilir. Bu günlüklerde annen de, sen de, kardeşin de oldu elbette. Yaşadığımız evler, kaldığımız şehirler, oralardaki arkadaşlıklar, hayatıma dair ne varsa şiirlerime sızdı. Bazen açık, bazen kapalı, ama girdi.

Evlilik ve sorumlulukların benden ve şiirimden neler götürdüğünü merak ediyorsun. Bekâr kalsaydım da öyle bohem bir hayatım olmazdı benim. Mizacım, yaradılışım buna uygun değil sanki. Çok genç bir yaşta, üstelik zor bir meslekte, kendim

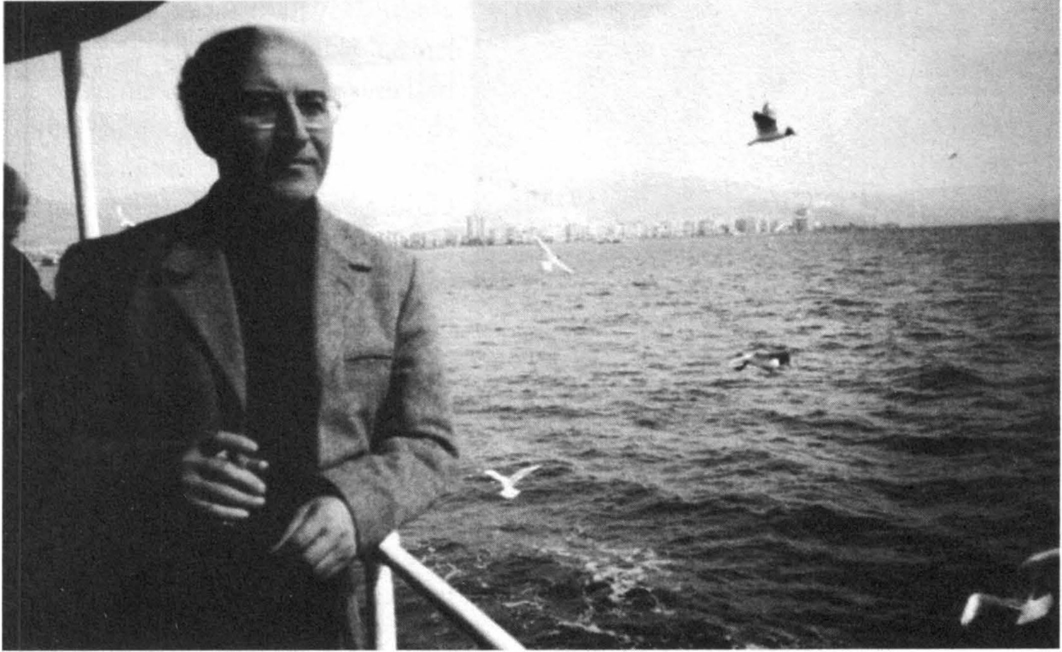

Abdülkadir Budak

dahil dört insanın maddi-manevi sorumluluğunu üstlenmek o kadar kolay değildi. Bu anlamda bir hayli yoruldum, yıprandım. Evliliğin getirdikleri kadar olmasa da, götürdükleri de olmuştur, olacaktır. Terazinin hangi kefesi ağır çekiyor, ona bakılmalı. Evlilik bana genelde yaramış, bunu görüyorum. Dediğim gibi, evlilik hayatımda çok sert, kaygı verici, korkutucu bir dönem de yaşadım. Hastalıklar, maddi sıkıntılar, yarından kaygı duymalar vb. Annen "ben olmasaydım sen neyi, kimi yazacaktın, esin kaynağın benim, kıymetini bil" diye sana takılır ya, benim esin kaynaklarımızın başına üçünüz geldi, evim geldi, ev zamanları geldi. Evladımsın, kıyamam; dilerim bu hayat sana da bir *Ev Zamanı* yazdırmaz.

E.G.: *Ben seni yaşam biçiminle, Behçet Necatigil'den çok Cemal Süreya'ya benzetiyorum. Her cümlesi, her dakikası, her eylemiyle şiirden bir hayat. Necatigil de belki böyleydi ama sende cisimleşen o şiir coşkusunu, bana Süreya kadar hissettirmemiştir. Şiir ve şairlere ilişkin çok şey söylemiştir Süreya. Hatta fazla bile söylemiştir. Sende daha çok onun coşkusunu ve tavrını seziyorum ben. Ne dersin baba, Necatigil sence de daha sakin ve ketum bir şair değil miydi?*

A.B.: İlk şiirlerimi okuyan Cemal Süreya, "En Gençler" başlıklı yazısında benim için "Necatigil'in havarisi" demişti. O sıralar, daha çok da eksiltili dizelerle oluşturuyordum şiirlerimi; bununla da yetinmiyor, Necatigil adının sıkça geçtiği yazılar da yayımlıyordum. Biraz da buna bakarak, Cemal Süreya öyle bir sıfat eklemiş olabilir adımın önüne. Aile ve iş yaşantısı olarak Necatigil'e benzesem de, şiir tarzı olarak, dergici yanıma bakılarak, Cemal Süreya'ya daha yakın olduğum görülecektir. Sen görmüşsün işte. İronik, yer yer muzır sayılacak bir dilim vardır. Necatigil'de coşkunluk yoktur, Cemal Süreya'da ve bende vardır. Dediğim gibi, dergi tutkusuyla da benzeşiriz bu şairle.

Coşku, aşk derecesinde şiir tutkusu. Böyle ifade edilebilirim. Sen evden, arkadaşlarım buluşmalarımızdan, birlikte oturmalarımızdan bilirler. Ne yapar eder sözü şiire, şaire getiririm. Baktım şiirden konuşulmuyor, kalkıp gitmek için fırsat kollarım; o fırsatı yaratırım. Saatlerce oturup da şiir ve şair sözcüklerini kullanmayan şairlere tuhaf gözlerle bakarım; onları anlayamam, kavrayamam. Şiir, senin de dediğin gibi, soluk almak gibidir bende. Yazmak yetmez, konuşmak da isterim. Şiir ve şair, iki büyülü sözcük olarak kalmaz bende, iki güzel yarımı tamam eder. Parçalanmışlığımı bütünler. Şiir yazarken de öyle yaparım, parçalarımı toplamaya başlamış olurum. Önce sözcük sözcük, sonra dize dize, sonra şiir şiir, kitap kitap. O sıralarda sadece seni, kardeşini değil, dünyayı, hayatı ihmal ederim. Şiir bittiğinde yeni bir Emel doğmuştur, yeni bir Göksel doğmuştur, dünya yeniden yaratılmış, yeni bir hayat armağan edilmiştir hepimize. Siz görmeseniz de ben görürüm.

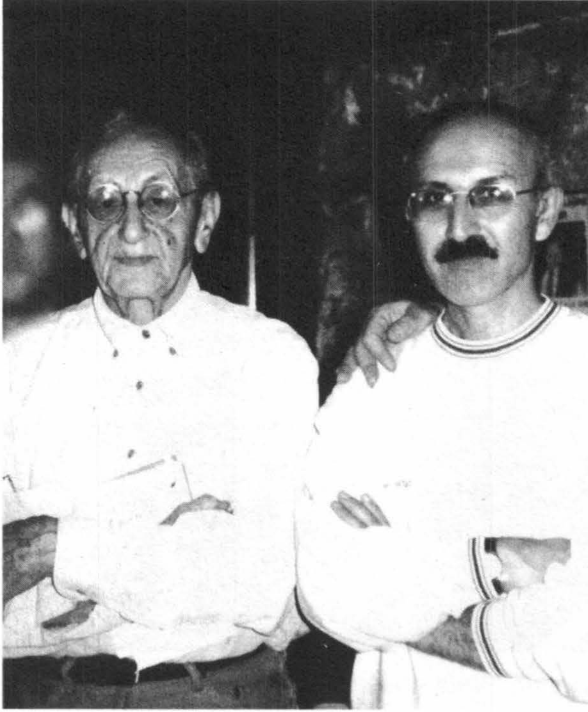

Abdülkadir Budak

E.G.: *Şiirlerin yalındı ve kederli bir mutluluk bırakıyordu okuduktan sonra. Giderek derinleşti ve* Endişeli Fesleğen*'den sonra acıtmaya başladı. Bu süreçte, ben de bağıran ve hesap soran şiirler yazıyordum ve önce birbirimize okuyorduk şiirlerimizi. Söyle baba, benim şiirlerimden etkilendiğin oldu mu hiç?*

A.B.: Kayseri ve Malatya'da geçen 22 yıldan sonra 1994 yılında işimden emekli olmuş, Ankara'ya yerleşmiştik. Sen fakülteye başladın o yıl. Büyük bir ekonomik kriz yaşanmış, emekli maaşım pula dönmüştü. Elde avuçta olanla bir ev sahibi olabilmiştik ancak. Annen çalışmıyordu, emekli maaşımdan başka en küçük bir gelirim yoktu. Biri üniversitede olmak üzere iki çocuğu emekli maaşıyla okutmak kolay mıydı? Sorumluluk duygusu yerini korkulara, endişelere bırakmıştı. Baba-kız olarak en kavgalı, gerilimli zamanlarımızdı. Kuşak çatışması da girmişti işin içine. Sen bir odada ağlıyorken ben ötekinde ağlıyordum, unuttun mu? İşte o sıralar, yaşadıklarıma paralel olarak şiirlerim de sertleşmeye, hesaplaşma içine girmeye başladı, senin deyişinle acıtmaya başladı. Evde şiddetli rüzgârlar esiyor, fırtınalar kopuyordu. Bütün bunlar yaşanırken, naif, yumuşak başlı şiirler yazamazdım. Kaç kez kaçıp gitmek geldi içimden, yapamadım; birçok şeyi içime atmaya çalıştım, şiir olarak geri döndü onlar.

Taşradan büyük şehre gelmiştim ya, burada var olmak taşradakinden çok daha

Abdülkadir Budak İlhan Berk ile...

zordu. Hayata bakışım, ilişki biçimlerim, okumalarım da değişmeye başlamıştı. Ece Ayhan'ı, İsmet Özel'i enikonu okumaya burada başladım. Senden etkilenmiş olabilir miyim? Olmuşsa bunu itiraf etmekten çekinmem de, şimdi, sen deyince aklıma geldi. *Endişeli Fesleğen* çıktığında senin ilk kitabın henüz çıkmamış, şairliğin oturmuş değildi. Huylarımız birçok yönden benzer de, şiirlerimiz benzemez pek. Öyle olmayacağı ta başından belliydi; ilk şiirini yayımlarken bile Budak soyadını kullanmadın, iyi de ettin. Şiir bir kişilik sanatıdır. Adı sanı bilinen şair babaya rağmen, Emel Güz olabilme sanatı olsa gerektir.

E.G.: *"Şair gibi yazdım da, yaşamadım hayatı" dersin hep. Hayat sana nasıl öğretilmişti ki böyle diyorsun? Dinlediği haber bültenlerinden bile şiire ve şaire pay çıkaran sen, hiç mi düşünmedin aldığın nefesin şiir olduğunu?*

A.B.: *Ev Zamanı*'nda anlatmaya çalıştım. Tanıdığım şairler içinde en evcil duranı bendim. Sadece eşine, çocuklarına değil, kardeşlerine, öteki yakınlarına karşı da sorumluluk duyan, herkes için çırpınan biriydim, bugün de öyle. Kırk yılı bulan evlilik hayatımda bunaldığım, kendimi kıstırılmış hissettiğim, boğulduğum zamanlarım çok oldu; üç günlüğüne bile alıp başımı gidemedim. Denemeye kalktım, olmadı. Aklım yine evde kaldı. Kimseyi suçlayamam, bir mizaç meselesi bu. Kendimle cebelleştim, oradan şiirler çıktı. "Yay Burcu" ve benzeri şiirler boşuna yazılmadı:

Yaydım, sordular bana
Ok mudur seni geren?
Ben dedim ki, beni geren
Gönderip gönderip gidemeyişim

Dediğim gibi, şiire vuracaktım kendimi. Sen de alıntı yapmışsın, fark etmişsin çığlığımı: *"Şair gibi yazdım da, yaşamadım hayatı"* Düz hayata, şiirler yoluyla eğrilikler, inişler-çıkışlar koymak düştü payıma. Yaşarken olmasa bile yazarken yaşamalıydım. Öyle de yaptım. Savunma mekanizmamı şiirle geliştirdim. Eskiden daha çok acırdı canım, artık o kadar acımıyor. Yaşamış sayılır mıyım bilemem, ama yazmış sayılırım. Birkaç iyi şiir çıktıysa çıkmıştır. Kayda değer bir kitap olsun yayımlamışsam, yeter bana. Yürümek duygusu yoldan önce gelir. Ayaklarımla olmasa bile şiirlerimle yürüdüğümü sanıyorum. Yarın kör topal kalabilirim. Gam değil.

E.G.: *Hadi biraz dedikodu yapalım baba. Adının şaire çıktığı dönemle, bugünün edebiyat dünyasını kıyaslar mısın? O zaman nasıl insanlardı şairler? Edebiyatın gündemini bugünden farklı olarak, o yıllarda neler meşgul ediyordu? Şairler severler miydi birbirlerini? Kendimden örnek vereyim: Hiç sebep yokken Şeref ve Baki beni sevmedi. Oturup bir çay bile içmediğimiz halde üstelik. Yücel'le çok kırdık birbirimizi. Hep merak ettim, kim olduğunu gerçekte Haydar Ergülen'in. Senin kimler acıttı canını? Kimler seni gerçekten sevdi?*

A.B.: Yaşlılığın en büyük belirtilerden biri, söze "bir zamanlar" diye başlamak, "o zamanlar her şey ne kadar iyiydi, güzeldi, doğruydu" diyerek bitirmekmiş. Bu tuzağa düşmemeye çalışarak, kimi farklılıklar üstünde durabilirim. Adımın şaire çıktığı günlerde, yanımda "yarışır gibi şiirler yazdığımız" arkadaşlarım vardı. Birlikte dergi çıkarmalarımız, birlikte kitap tasarlamalarımız, bir ustayı görmek için Kayseri'den kalkıp İstanbul'a gitmelerimiz. Ayhan Gülsoy'un kulakları çınlasın! Şimdilerde de buna benzer şeyler yaşanıyor olmalı. O zamanın genç şairleri bizlerdik, o zamanın ustaları onlardı. Birbirimizi severdik, ama kavgalarımız, küsmelerimiz de eksik olmazdı. 30-40 yıl öncesine göre çok şey değişti, ilişki biçimlerinde de değişiklikler oldu, sevme ve kavga etme biçimlerinde de. Zaman kendi etiğini doğurur, buna bağlı olarak da şairin, öteki şairlerle alışveriş biçimlerini de.

İnternet çağındayız, çağımız görsellik çağı. Görünme, vitrinde olma merakı bizim zamanlarımıza bakarak daha çok elbet. O zamanlar ideolojik, siyasi kutuplaşmalar vardı şairler arasında. Bugün çeteleşmeler var gibi. Edebiyatta yer kapma, iktidar olma çabaları iyi şiirin, şairliğin önüne geçmiş görünüyor. Tevazu kayboldu, usta-çırak ilişkileri de tarihe karışıyor galiba. Bunda bir şairi yetiştirecek kaynakların alabildiğine artmış olmasının payı olsa gerektir; şiirde çıraklık evresi iyice kısaldı, neredeyse bitti. Daha ilk şiirlerini okuduğum, ilk kitabıyla karşılaştığım bir genç, şaşırtıcı bir başarıyı yakalamış görünüyor. Küstahlığa varan özgüvenle karşılaştığımda biraz canım sıkılsa da böyle bu. Biz öyle miydik? Gelişme süresi bugün olduğundan çok daha uzundu.

Abdülkadir Budak

Sızlanmaların aksine, o yıllarda şiir yayımlamak, kitap çıkarmak çok daha zordu. Eli ayağı düzgün kaç dergi vardı ki? Şiir kitabı basacak kaç büyük yayınevi? Her şeyin kadrini bilen bir kuşaktık biz. Şimdilerde öyle değil pek. Kısa sürede ne oldum delisi oluyor. Uzattığınız elin ısırılması işten bile değil bugün. Yaşadım, örneklerini gördüm.

Şeref'le, Baki'yle, Yücel'le olan problemlerini bilemem, sanıldığının aksine bunları konuşmayız pek. Bir sevgisizlik, güvensizlik var şiir âleminde, burası kesin. İnsanlar enerjilerini okumaktan, yazmaktan çok, saldırmalara ayırıyor daha çok. Şair bir bireydir, kişiliktir de, sürü halinde hareket etmeler, sürü halinde bir yerde olmalar, sürü halinde oradan çekilmeler söz konusu. Bu ortamı yumuşatmak, iç barışı sağlamak adına Haydar Ergülen çok çaba verdi. Bunu o kadar ileri götürdü ki, samimiyetini, inandırıcılığını yitirmek durumunda kaldı sonunda. Yaşça bana yakın olan, bir zamanlar gençlerin deyişiyle "kanka" olduğumuz sanılan Haydar'ı bugün ben bile tanıyamıyorum. O, istemeden de olsa, şiiri değil vitrini gösterdi ardından gelenlere. Sözcükleri seçmedeki özenini şair seçmede gösteremedi. Eskiden şairin "duruş"u vardı. Kaş yaparken göz mü çıkarıldı ne?

Sorunun sonunda beni kimlerin sevdiğini, canımı kimlerin acıttığını soruyorsun. Sevenlerim de oldu, sevmeyenlerim de. Önceden sevdikleri halde sonradan bundan vazgeçmiş olanlar olduğu kadar,

tersini de gözlemledim. İsim vermeyeceğim, sanıldığından daha dar olan bu âlemde herkes birbirini tanıyor; kim kimi seviyor, kim kimden nefret ediyor, bunlar bilinen şeyler. Yeri geldi, söyleyeyim. Sevilmek iyidir, hoştur da, düşmanımın bile saygı duyacağı bir insan olmayı istemişimdir başta. Elimden geldiğince ilkeli olmayı, kaybetmeler pahasına dik durabilmeyi önemsedim. Şiirimle kişiliğim arasında örtüşme olmasa bile, zıtlaşma olmasındı. Yazdıkları üstüne başına yakışan bir şair olmayı arzulamışımdır, beni ilk kez göreceklerin "şiirine ne kadar da benziyor" demesini önemsedim. Tanıdığına pişman olanlar olmuştur elbet; bende de çok oldu. Öyle ya da böyle, öldüğümüz zaman sadece iyi şiirler yazmış biri olarak değil, en azından yakın çevremizde "iyi bir insandı, güvenilir bir insandı" diye de anılmalıyız uzunca bir süre. Şiir, bu anlamda hem her şeydir, hem de değil.

E.G.: Varlık*'ta "Bende Kalan Dizeler"de dizelerini sevinçle andığın,* Şiir Odası *dergisinin orta sayfasını ayırdığın, şimdilerde* Sincan İstasyonu*'nda karşıladığın genç şairler vefalı çıktılar mı? Senin onlara davrandığın kadar sana içten davrandılar mı? Genç yaşlı ayrımı yapmaksızın bugünün şairleri genel olarak nasıl bir profil çiziyor?*

A.B.: Acı itiraf! Bir zamanlar *Varlık*'ta, iki yıl süren "Bende Kalan Dizeler" başlıklı yazılar yayımladığıma çok pişmanım. Hayatımda yaptığım en büyük hatalardan biri bu oldu. Şiir adına bir kazandımsa, şair adına üç kaybetmişimdir. Belki daha da fazla. O yazılar yüzünden yollarını ayırmış olanların içinde bugün bile sevdiğim, saydığım kimi arkadaşlarımın bulunması canımı daha bir yakıyor. O yazılar gereğinden fazla etkili olmuş meğerse. Aradan geçen on yılın sonunda bile bunu görebiliyorum. Ben o yazıları kaleme alırken kazanma kaygım yoktu da, bunca kaybedeceğimi bilemezdim. Behçet Necatigil, Cemal Süreya, Ceyhun Atuf Kansu, Attilâ İlhan geleneğinden geliyordum. İlgisini gençlerden esirgemeyen bir gelenekten. Sevgisini saklamayanlardan biri de ben olmalıydım. Haydar kadar olmasa da bunu abarttığım ve zararını gördüğüm olmuştur, oldu. O yazılarda (daha sonra yazdığım yazılarda da) bazı gençlerin ilk şiirlerine, kitaplarına ışık tuttum. İçlerinden beni yemeye kalkanlar bile çıktı ne yazık ki. *Şiir Odası* dergisi için de aşağı yukarı böyle oldu. Selim Temo, Can Bahadır Yüce gibi birkaç ismin dışında sevgide, saygıda özenli olan pek kimse kalmadı. O yazılar bitince, *Şiir Odası* kapanınca, şairin deyişiyle "herkes gitmiş"ti. Bugün ellinci sayıya yaklaşmış olan *Sincan İstasyonu* kapanınca da öyle olacak. Bu istasyonda, beni beklerken bulacağım hiç kimse olmayacak belki de. Dergi kapandığı gün gelen ilk trene bindirip postalayacaklar beni. Yaşadım ve gördüm çünkü. Yaşarım ve görürüm.

E.G.: *Şiir söz konusu olduğunda duyduğun heyecan, o çocuksu coşku, nasıl oldu da hiç yok olmadı baba? Bugüne dek nasıl oldu da bu enerjiyi koruyabildin? Geçmişte de bugün de neredeyse yirmi dört saat şiir düşünen bir beyin, doğaldır ki, hayatını da şiire dönüştürdü. Sevinçlerin, kırgınlıkların, bunalımların, çelişkilerin senin, hep şiirdi. Şiir gibiydi arkadaşların bile. Edebiyat dünyasında olup bitenler hiç mi umudunu kırmadı, hiç mi yalnız hissettirmedi seni? Kuşak ne alemde, koptu mu?*

A.B.: Hayata şiirle tutundum da ondan desem fazla klasik, sıradan bir yanıt olur mu? Ama öyle. Altmışa merdiven dayadım, ben yaşlanmaya başladım, içimdeki şiir sevgisi, tutkusu daha bir gençleşti sanki. Tersi bir durum söz konusu. Kimi ayrıntılar bir yana, hayatım şiirle açıklanabilir, anlamlandırılabilir gibime geliyor. Yirmi dört saatin bu anlamda bana yetmediğinin canlı tanıklarından birisin. Ne yapayım, elimde değil. Şu yaşa gelmişim, genç şair heyecanıyla dergi çıkarıyorum. Yayımlama sıkıntım mı var? Yok. Enerjim öylesine yüksek ki, dergi onu harcama fırsatlarından, sakinleştirme yollarından biri olsun istiyorum. Burada da tersi oluyor. Dergi, şiire olduğu kadar, edebiyat dünyasına dikkat kesilmemi, yoğunlaşmamı sağlıyor aksine. Özgen Seçkin dermiş: "Siirt'te bir şiir yaprağı kıpırdasa Abdülkadir Budak'ın haberi olur". Oluyor da.

Edebiyat dünyasında olup bitenlerin eskiden olduğu gibi, bugün de umudumu kıran yanları yok değil. Ama ben ustamın, Necatigil'in o büyük uyarısına kulak vermeye devam ediyorum: "Biz işimize bakalım".

Şiire aynı yıllarda başladığımız, zaman zaman aynı kuşaktan sayıldığımız arkadaşlarla zaman içinde yollarımız ayrılmasa bile, uzak düşmüşüz. Bazen ters düştüğümüz bile olmuş. Kalem kavgasına girdiğimiz de. Ahmet Ada Mersin'de, Veysel Çolak İzmir'de, Osman Serhat İstanbul'da. Mekân olarak bana uzak olmaları bir yana, Osman hariç, duygu olarak da çok uzaktalar. Yine bizim kuşakta adı geçenlerden Ahmet Telli'yle okeyden okeye karşılaşır, taş dizerken konuşuruz. Yani ortada kuşak muşak kalmadı, ortak pek bir şey kalmadı. Herkes kurduğu, kurabildiği kadarıyla şiiriyle baş başa kaldı sonunda. En yakın arkadaşım, en sık görüştüğüm kişi ise *Sincan İstasyonu* adını taşıyor şimdilerde.

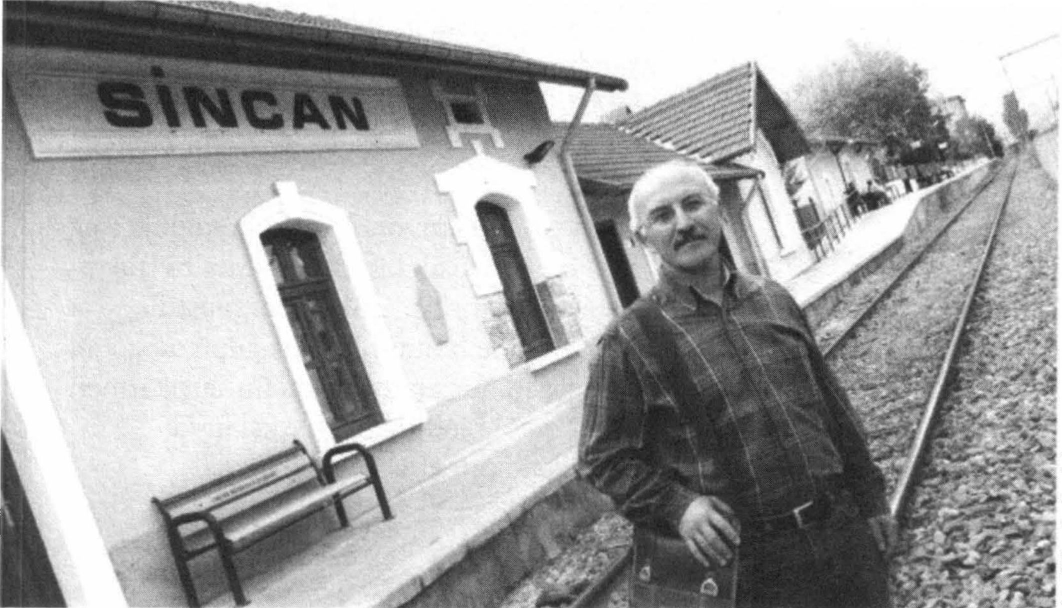
E.G..: *Yazılı Kâğıt Yayınları'nın editörüsün. Mahmut Temizyürek (Gölgesi İnsan Bedeni Doğa), Şahin Taş (Günsüz Günlükler), Ramazan Teknikel (İncirin İkinci Tadı), İlkiz Kucur (Ama Ben İlkizim), Yusuf Alper (Zamanı Geçtim), Yazılı Kâğıt Yayınları'ndan kitapları çıkan şair ve yazarlardan bazıları. Yazılı Kâğıt'ın yayın politikası nedir? Yazılı Kâğıt Yayınları'nda görmek istediğin şair ve yazarlar kimler?*

A.B.: Sevdiğim şairlerin, yazarların kitabını basıyor olmak bana ayrı bir sevinç verecektir diye düşünmüş olmalıyım. Arkadaşlarımdan bu konuda beni sıkıştıranlar oldu. Deneyimimi, birikimimi bu yönde de kullanmamı isteyenler çıktı. Hazır dergim de varmış. Çıkardığım kitapların duyurusunu, tanıtımını da yapabilirmişim. *Sincan İstasyonu*, bir *Yazılı Kâğıt* ürünü olarak çıkıyor ya, adı da ortadaymış yayınevinin. İki yıldır gündemimde olan bu iş nihayet gerçekleşti, ilk ürünlerini verdi. Şimdilik beş kitap, ama arkası gelecek. Kitabını basmak istediklerim arasında Necmiye Alpay, Hüseyin Ferhad, Korkut Kabapalamut ve birkaç isim daha var elbet. Zaman ne gösterecek, göreceğiz.

E.G.: *Sen olmasaydın nasıl bir edebiyat tarihi yazılırdı? Kitaplarınla, çıkardığın dergilerle, genç kalemlere olan sevginle, bir edebiyat adamı olarak edebiyatımıza hayli hizmet vermiş bir şair olarak, ne dersin baba, değdi mi bunca emeğine? Ömür diye şiiri yaşamana değecek mi?*

A.B.: Bunca çabanın, emeğin, ortaya konulan yapıtların sonunda bile kuşkuluyum. Edebiyat tarihi benimle yazılacak mı? Ömür diye şiiri yaşadığım, yaşamakta olduğum, işte burası biliniyor; bundan eminim. Şairlik yetinmekle de ilgili bir şeydir. Nasip, kısmet meselesidir. Yetinmeyi, kısmetime razı olmayı da öğrendim. Müsterihim.

E.G.: *Seni seviyorum şair babam!*

Abdülkadir Budak

Abdülkadir Budak

Pasif Direniş

Sebepsiz geldim dünyaya, ölmeye sebebim var
Dünyayı Afrika sandım, ona bir Nil bıraktım

Kime ne zararım vardı yaşayıp gidiyordum
Buğday ekmediysem de sevinç ektiğim oldu
Uzun çığlıklar denedim akciğerler adına
Bazen çocuklar öldü, "oldum" onlar adına
Sözcüklerle fotoğraf çeken usta birisi
Olamadıysam bile, pasif direnişlerde
Saksıya dönüşen miğfer olmuştum
Sıcak su damlasıydım çölün ağzında

Ne varsa insana dair yaşayıp gidiyordum
Tuz gölünü gördüm de, kan gölü görmedim mi
Gövdeye bakmak kolay, ince dallara baktım
İnsandım ve kamyondum, yoldan çıktığım oldu
Beni üzdükleri oldu, iyi biriydim aslında
Dünya bir çekişmeydi, çekişmeyi bıraktım

Dedim ya bir kamyondum, yükü oldukça ağır
Ve onun sürücüsü, buğday kokulu ovada
Zengin artıklarından çöp yığını oluştu
Birkaç zeytine bölündüm yoksulun tabağında
Mermerden mezar taşı ya da insan çıkarmak
Bunları da öğrendim, ilki başkalarıydı
İkincisi kalbimi temsil etti aşklarda

"Paris'e gitmelisin" demişti kızım
O sırada neredeydim, tam olarak bilmiyorum
Rusya Afganistan'da, Bağdat'ta Amerika
"Tarihler çakışmıyor" demeyin sakın!
İşgal ruhu çakışıyor değişik zamanlarda
Galiba bu yüzdendi Paris aklımdan geçmedi
Venedik batıp gitti hayat veren sularda

Cezayir Fransa'dan kurtulmak üzereydi
Kurtulmak üzereydim fikir yoksulluğundan
Mao'ya dev afişler, Stalin'e dev bıyık
Ben yaşlının genç işi rüyalarından geldim
Marilyn ise eteklerini rüzgârla sınamaktan

Sebepsiz geldim dünyaya, kalmak için sebep çok
Başta farklı demiştim, farklı düşünür insan

Sezai Sarıoğlu

Her Yanlışa Çok Vakit

(kir zengin gülüyor... hatırladıkça...)

ister tarih düşün, ister coğrafya
ister kuşları üzün, ister dağları şımartın
istanbul'dan, kuşlardan ve devletten önce uyanmıştım
eski bir duvar yazısını sevmekten geliyordum
cevapların yüzüne konuşmanın telaşını gidiyordum
el, el üstünde çiçek baskı rastladım ona
ona dedimse, bir dilin sürgündeki mecazına
bildim elbet, hangi dağın bağbanı

öncesi mi, öncesi yok bu hikâyenin
dünyanın ölçüsünü yanlış alan yanlış terziler var

tembih düşün, kavimler kapısı'na işlenen delili
kuşlarını salmış sabahın ilk şahidiydi
haram su'larla haber salmıştım,
gecikmiş bir renkten geliyordu
erken bir manayı dağ gidiyordu
uzak sözcüklere el ediyordu...
hevesimi sorarsanız, peşinden gencelmem gerek

sonrası mı, sonrası yok bu hikâyenin
devletin tersi çocuklardan mülemma selam var

uzak cümleler de bilir, yakın masallar da
dilini konuştuğu her yerde öter dağkırlangıcı
imzasız sular dağıtır, dağların yüzü suyu hürmetine
bir mananın meramını taşıyan
dilinin kirini üstlenen taş bağımlısı çocuk
alfabeden kovulan w'nin özetidir,
haram suların dünya görüşü
bir masal kadar şans verin ki,
tarih kütüğüne dilini çakan kavmin selamı
üzerinize hem şiir hem de barış olsun
yaşı kadar şans verin ki...

öncesi mi, öncesi yok bu hikâyenin
hangi doğu'nun ve doğru'nun makası bilge, bilmecesi var

kabahatlerimi serçelere yüklemekten geliyordum
gelip-geçenlere gülün ana fikrini soruyordu
dile mecburiyet, güle haciz koyan çarşının ortasında
içimden dışıma, kırk mühürlü özeleştiri gidiyordum
çekimser bir çiçek de, dağçekimli bir âşık da olabilirdi
bilici su ile haber salmıştım, kayıplara zeval olmazdı

sonrası mı, sonrası yok bu hikâyenin
parmağıma şiir bağlamanın, hikâyesi var

devletin her cümlede üç kez geçtiği günlerdi
bir kuşu üç başından üç ortasından uç sonundan ezberlemişti
gayet tarihti yüzü, ayakları tevatür coğrafya
kendine tırmanmaktı gideceği tek dağ,
sokaklardan evlere mecbur kaldığımızdı (yıllardı)
her cümle yenilginin kalbi tarifiydi
delildi ve ateşkesti, güvercin kadar şans verin ki
dilin ah'ı üzerinizden kalksın
diliniz kadar şans verin ki...

öncesi mi, öncesi yok bu hikâyenin
para üstü yerine türküler mırıldanma, inceliği var

ne zaman karşılaşsak, uç doğu'ya meraklansak
bir bildiği olurdu doğanın, taş pişmiş ekmek kokardı
elinde mevcutlu güller, alıngan kırmızılar, örgütlü masallar
cümlesini hangi kuşa fısıldasa, kuş iki kere inanırdı,
taşlarla siyasi yakınlığı vardı, doğu'ya bakma bilgisi, tabirler atlası
nice mühimler öğrendim ondan, ehmed'e hani'ye dilim dönmedi

sonrası mı, sonrası yok bu hikâyenin
filmi yarıda bırakıp dağlara mı çıksak, kinayesi var

çocuk önde, masalları ortada, gül arkada bir heves
hikâyeleri nazar değmiş cevaplarıma iyi gelirdi
dağların, taşların tarihe ricası,
ama neyi açıklardı ricanın kabahat bilinmesi
dile silah çekmek, masalı bir karış hilede boğmak
hangi muhalifin imlâsında meşru olabilirdi

öncesi mi, öncesi yok bu hikâyenin
kötülüktü alt tarafı, her yanlışa çok vaki var

Timuçin Özyürekli

Umutsuz Bir Şarkı Söyledim

ayrılık hüzündür! dokunmayın anılarıma:
terk edilmiş, yatılı okulda okuyan solgun çocuk,
büyük boşluğun içinde yapayalnız çırpınır durur;
bıyıkları yeni terlemiş çıplak yüzünde yara izi...

öpme! öptüğün yerlerde silinmeyen dövmeler
hint mürekkebi ile çizilmiş kısa yaşam öyküleri
ahşap evlerin odalarında kederle yıkanmış
bıraktığın kirli umutsuzluk, lacivert bir çürük!..

ayrılık hüzündür! bireysel tarihinde bir leke;
ne kadar uğraşsan kaybolmaz gözlerinde kırlangıçlar,
menevişler, bırakma beni gülüşleri, sıcak temaslar
ya da kutsal seslenişle yayılan sessiz çığlık

artık bütün kurumuş çiçekler seni bana hatırlatır
silinir eprimiş sırı dökülmüş aynalar ve camlar tozlanınca
yara açık kanıyor; küflü geçmiş, hançerlenen kalp,
kapına her gelişte kükreyen öfke oluyor çağrılar...

ayrılık hüzündür! dokunmayın anılarıma:
kimse görmesin yakılan fotoğraflarda kalsın ihanet.

Oğuz Baykara **Yerçekimi**

Bir örümcek ipiydi,
Sallanan boşlukta...
Ellerimle tutundum...
Bıraktım kendimi...
Salınmaya...
Kaslarım kastı..
Vücudum ağır bastı...
Hiç farkında değilim,

İnivermişim dünyaya...
Ellerim kirlemiş...
Ellerim toz toprak...
Ellerim çamur...
Ellerim para,
Ellerim kurşun...
Ellerim kir pas...
Ellerimde yas...
Bas git diyor bana herkes...
Haydi, git bas!
Dön o boşluktaki katına...

Ama artık...
Her şey ümitsiz...
Her şey çok geç...
Ellerim kitap..
Ellerim mürekkep...
Ellerim kalem...
Ben buradan gidemem...
Ben artık,
Yerçekimsiz,
Edemem...

Serdar Koçak **İç İhtilal**

Zeynep Suda Güler'e

aşk ertelemektir
kayıp gül
uçurumdan çıkar
büyün arkandan gelir
sonsuz Isfahan'a

papatya avazda
şarkısında hürriyet
çapkın yalıçapkını
bir sonsuz gülümsemek
iç ihtilal

kızıl ufuk
salıncakta sonsuz gül
peygamberleri böldü tanrı
apansız bir gelecekten
gök parça parça

defneyaprağı
sarıkanat
aşk ertelemektir
Üsküdar'ı Yeniköy'e
okuldan aşağı gül

çarşı pazar var mı var
sesin melodika melodika
formika bir masa gül
sigara yaktım gül
aşk ertelemektir

bi dakka ama
Bağdat'ta köprü vardı
sakin siyah
nasıl geçilmez gül
sandallar geçiyor gül

Oğuz Özdem

İnsanlar Gördüm Gözlerinde Beni Oku Diyen

suçlu görmüyorlardı
kendilerini
bir ülke çiziyorlardı
bir pembe düş içinde
"burası" diyorlardı
benim göremediğim yerde

-II-

yokoluşun uçurumlarında
hayata barışık
kendine küs
bir meyve tufanı
elma yasak

kendine aşk felsefesi
gibi bakan hayat kavgası
sevişilmek istenen kadınlar
kenar köşesi yaşamın

geri dönüşü
aşkta duruyor efsanesi
bütün pencereleri kapalı

her şey ve herkes
bedeninden yaralanmış bir ruhla
bir sulhun derin yolculuğu arasında
gözüpek
ve ipeksi bir korku içinde
uzun saçlarını okşuyor ölümün

-III-

işitir mi dalgaların sesini
gemi
öldürmüş bizi görüntü ocaklarında
yakaladığım keskin imge
"rüya âlemi"
liberal örtüler altında
mızrak
gibi dolaşan kan uçlu
gerçek

Levent Karataş Dünyalı

zamanın dışında biri gibi
şaşkınca izledim hep;
dolapları, içindekileri,
dışındakileri.

açıkçası
ben de oynamaya çalıştım çok,
şu dünyalılık oyununu.

ve anladım ki;
iyi bir dünyalı değilim ben.

konuşunca...
aynı şeyler söylendi
aynı şeyler ve aynı kararlılıkla
"iyi de biz başlatmadık ki"

olanların suçlusu öncekiler mi?
anlamadım.

şimdi ve hâlâ buradayken
elma ağacının altındaki dünyadayken
sormak istiyorum, yeniden
yetkili ve etkililere
ve sormak istiyorum anneme de
"bu ne dünya?" diye...

27 kasım 1997 / şişli

Kemal Tekin **Müntakil**

batık gemiler var bu sabah
unutulmuş bir ırkın dinginliği
viking kadar yakın bir dağ
görünür haritalarda konuşkan
saçma sapan baş dönmesi, sokaklar
bir gerilimi arttırır pencerelerin
hızla kapandığı sancı, kopenhag
atların yelelerinden göğün diline
hızla çok hızla boeing var.

moby dick uzak dilim, evim
yanlış anlamalara açık yol
sıfırın sıfırıncı kuvveti nedir
bir gerilim sokak, bir sürü
bir kıta, afrika örneğin.

Ayhan Emir Yolcu

Gül Betimleri

bu karanlık zaman, bu cam, bu mum
bu, şarkın toprağından mayınlı beden
bu; bir şamanın, bir küreye yaydığı kum

açık yaralarımda çöle döndü, gül bitmeden
toprağın karşısında ayaklarını toplayan çerağ
bu gülden karılmış deccal: ben, ben, ben...

dibi açık bırakılmış kuyu, bitmez dağ
oysa gök, içerde bir yerlerdedir
o yumruğu kalbime atma musağ

o perdeyi kaldır aramızdan: bir
her şeyle kendisi arasında vardır
nasılsa, biraz da kendini uyur mezar. nicedir

bir oku delip geçti bir çadır
gözlerimden, çatlayarak bir at çıktı
serçe parmağı kınalı, yolların serildiği bağır:

küçük bir gül birikintisi, öylece kendine aktı.

Elâ Atakan **İnkâr**

Bir adam tuttum, başı avucumda kaldı.
Saçlarıma takıldı, aklı. Pulsuzdu ve kuru.
Her şey bir karmaşanın içindeydi, ellerimi astım kuruttum.
Gözleri, düğümlü ve koyu yeşildi.
Duvara asılıydı atlıkarıncalar, karanlığın kokusu, küf.
Odada, gün vardı, ses ve sus akar.
Gölün içinden geldiler, adımlarıyla.
Çamurdan dayanıklı, bal gibi ılıktılar.
Avuçlarımda kuruttum, iyi ettim onları.
Dağılıp tohumlarıyla, ormanda kayboldular.
Sonra bir kısrak gibi savruldum.
Buluttum yatakta kalbi açık bir pıhtı.
İnkâr bir çiçekti, kucağıma daldı.
Ardından,
Ellerimi astım, nefesim ötemde kaldı.

Faik Utkan **Görgedan**

Görgedan, gençölümün kuzeyinde sesin yürümekte
Hâlâ taşlar kıpırdamıyor mu sularsa renkli ve kokulu mu
Kuzeyde nereye baksan kuzeydir
Ve hâlâ armut piş ağzıma rüya
Bu yüzden içimi görmen görgedan beni güneyden kurtarman
Ne garip bin türlü insan bir türlü kuzeye alışamaz
İnsanın göğsünde koca bir an gibi beliren
Koskaca bir güney özlerler
Elbet güney daha aydınlık
Güneyde elektrik, su ve açlık

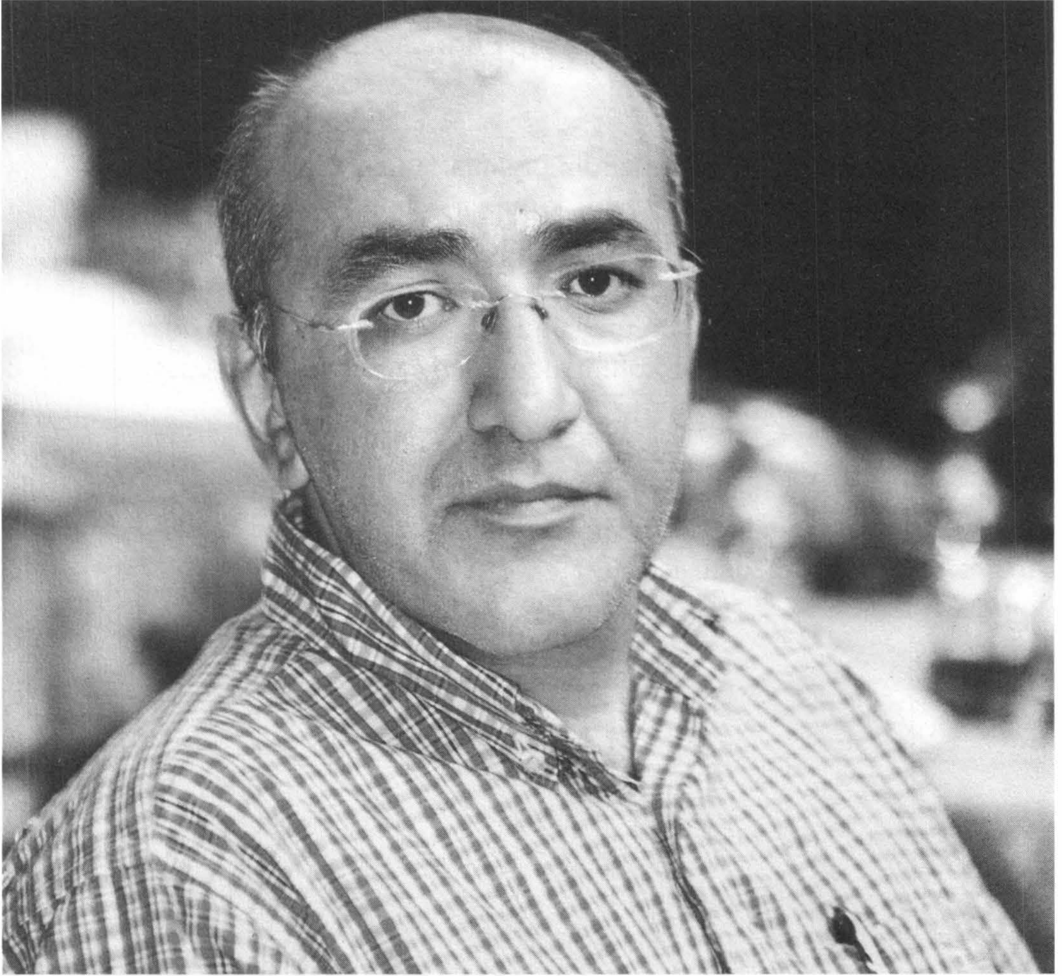
Görgedan
Nasıl hâlâ balinalar memeli mi or'larda
Yoksa ılık yamaçlardan kalkan kanatlı birer tren mi oldu
Sevişmeler
Yumurtaları ağızlarından mı bırakıyor tavuklar
Kalçaları yanakları, yanakları kalçaları mı kadınların
Görgedan
Senin ve benim cezai ehliyetimiz var
Arabalar bunca başlar, boşlar, bombaşlar dolu
Bir kaza, bir kaza daha anca paklar
Kuzey sınırsız imkânım
Güneyse sınırsız vasatım

Görgedan
Gençölümün telli duvaklı hayvanı, koşup duruyorsun
Büyücek bir ağacın düşüşü gibisin
Asla yaşamazlık etmedin,
Peşi sıra bir sürü maymuncukla girdin organlarına beynimin
En kuzeylerden uzun kutuplar, geniş kutuplar, karanlık kutuplar getirdin
Hep yaramazlık ettin, buz kırıcı gemilerinle kuyruk sallar gibi basitti
Yeni bir ekvatoru inşa etmek içime
Kuzeyin yeni ve mükemmel bölünüşünü
Kollarımı açınca görgedan bir kolum arzın merkezini bir kolum uzayı gösterir oldu
Ama asla güneyi, hiç güneyi

Gerçek olamayacak kadar gerçek: kuzey
Gerçek olamayacak kadar gerçekler: kuzeyliler
Ordayız sayende görgeden

LÂLE MÜLDÜR

Buralarda Bir Seyhan Vardı

Seyhan Erözçelik (Fotoğraf: Mahmut Turgut)

Karanlıkta biriydi sanki Seyhan dedi O bana... Tabii dedim önce sonra anlamış olmalıyım... Kısa süreli bir atak gibiydi... Telefon dedim son telefonunu etmiş olmalıyım. Kız arkadaşından bulursun bunu dedi O... İşte tüm şairlere olan onu da bulmuştu sonunda... SİROOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOZ... Ona bu konuda bir şey demiş miydin?Hayır dedi O...Kız arkadaşım ilk hastahaneye düştüğünde anlamıştı oysa. Bense daha fazlasını daha fazlasını...

Hadi tut şu kabı bir bak demişti...Amerika'da yayınlanmış bulunan Fallar KİTABININ içinde bulunacak bir şiiri yazdığımın farkında değildim daha... Faldan ORALARA ORALARA geçildi...Seyhan'la ilk tanışmamız... Boğaziçi'nin popüler kantininde... Kendisi daha güzel anlatır da ben unuttum... Seyhan sanki bir öngörücüydü de biz unutmakla maluldük... Seyhan koskoca bir YEİS lafının yanında durabiliyor muydu peki?Eveeet... Gerçekten mi dedi O? Herhalde dedim ben...

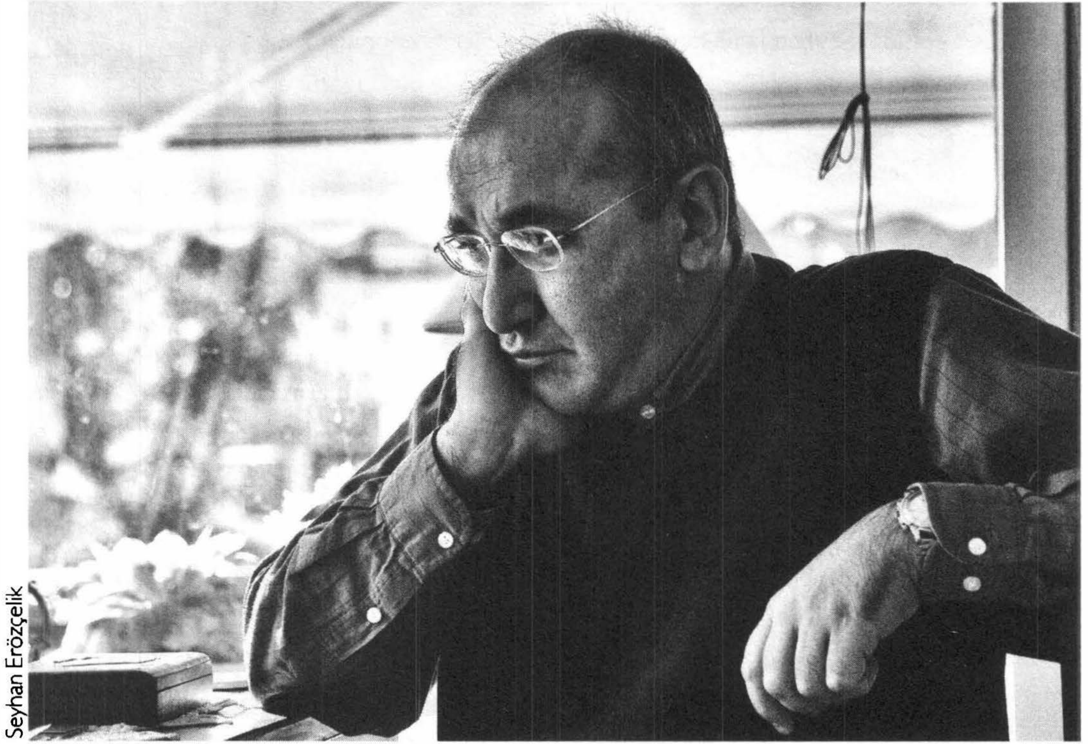
Hiç kızdığın olmadı mı ona? dedi O... Tabii çok ama neydi unuttum şimdi dedim ben... Aile bağları? Üstüne çok düşünürdü... Ya giriş yapardı ya çıkış... Seyhan ve bağlar... Seyhan ve bağlar... Bağlarına düşkündü dedim ben... Bağlarına düşkündü... Uzatmalı evliliğimizin bir yılında Patrick gelmişti buraya, İstanbul'a...Vur patlasın Çal oynasın yıllar... Patrick de derhal havaya girdi... Bir gün bize yemeğe geldi Seyhan... O zamanlar ben daha Avrupa mutfağını unutmamışım... Patrick'se Avrupalı bir şef gibi...

Noldu bilmiyorum şimdi bir kavga koptu aramızda... Patrick'le benim tabii... Giriş yapmış olan Seyhan Çıkış yaptı tabii patrick yanında elinde bizim Siyam kedisi, Zelda... Bir açıklama yaparak döndü tabii bizim Siyam kedisi Patrick... Yarım saat sonra... Ona büyük bir şey borçluyum -bana hiç paranoya yapmaması... Seyhan tabii...

İlhan Berk ağzından bir Adieu... Güz geldi bile! Kendimizi kutsal ışığı bulmaya vermişsek, ne diye sonsuz bir güneşin özlemini duyalım - mevsimlere göre ölenlerden uzak... ....Koca bir sanatçı, öykücü ünü gitti elden!İlhan Berk ağzından Rimbaud'ydu bu yanlış anlaşılmasın... Parçalara bölünmüş olarak... Eh biliyoruz ya bu sefer GİDEN var ÇIKIŞ yok...

GÜLSELİ İNAL

Sakin ve Yavaş Bir İntihar

Seyhan Erözçelik

Ülkenin kuzeyinde bir kentten, Bartın'dan, kolejden, Boğaziçi'nden, İkinci Yeni'ye bağlılıktan, söz peygamberlerinin soyundan, 80 Kuşağı'nından, Kızıltoprak Grubu'ndan bir şair Seyhan Erözcelik; ilk nedenler ve sonuçları üzerine düşünen bir dilci. İlk örnekler ve benzerleri üzerine kafa yorma eylemi ve ardından gelen ilk kitap *Yeis ile Tabanca*.

Kişiliğinden beklenmeyen bir sürpriz, yaşama ve topluma başkaldırı, sessiz bir asinin dilini kuşatır kitap. Göğüs kemiklerinde çöreklenmiş karabasan 'Yeis'le ölümün simgeleşmiş de-

mir aleti 'Tabanca' şairin ilk örneğini kuran ilk kitabını elbirliğiyle gerçekleştirmişlerdir. Ölüme karşı tuhaf bir merak, kendini tinsel uçurumlardan atma dürtüsü ve gömüte yol alma provası böyle başlar.

Sofistike, derin, saldırgan, bir yanıp bir sönen, zaman zaman kendisine yönelen bir öfke. Başkalarıyla uzlaşmasız, kendine dargın, yaşamı yadsıyan, öteki olmayan. Yazgıdan uzak olma uğruna 'Tabanca' hep başucunda ama tetiği çekemeyecek denli onu sevenleri düşünen bir ruh. İçinden çıkılamayacak denli derin bir parodoksdur bu.

Bir yanda her an tetiği çekme arzusu, bir yanda yüreğini ezen yakın çevre. Akşamların alacasına düşkün bu genç adam ruhundaki kasırgaları sezdirmemek için tek başınalığın yırtıcı dikenli yolunu seçer.

Kendi grubu ve tek tük bağlı olduğu birkaç kişi onun tutkunu olduğu saygın kişilerdir. Şiirin ataerkil beylerine yüz vermez, medya soytarılarını hiç mi hiç sevmez, edebiyat eleştirmenlerine sırtını döner.

Şafak vakitlerini değil gecenin muhteşem kapılarından girişi kutlayan, övgü ve yergiden uzak, tanın söz vericiliğini reddederek, dolambaçlı yollara başvurmadan, demir menteşeli kitaplar bıraktı geride. 2004'te yayımlanan *Yağmur Taşı*'nda kâhinimsi bir tavırla çıktı karşımıza. *Yağmur Taşı*'nı çok sevmiş bir de yazı yazmıştım üzerine. Telefon telinin iki ucunda Seyhan ve ben: Saatlerce ve saatlerce konuşurduk. Son konuşmamızda "Kırmızı Karınca" diyerek telefonu kapatmıştım; bir de, *"eğer ölmek istiyorsan birden tetiği çek, böyle yavaş değil"* demiştim. Aldırmamıştı. Ölümü merak ediyordu; ölüme giden arkadaşlarını özlüyordu. Ölüm bir ülke olmalıydı.

Nilgün'ün ruhu hep yanıbaşındaydı; İlhan Berk'e çok kızsa da onunla konuşmak istiyordu; Ece'yi hiç affetmemişti çünkü o onun ilk örneğiydi, Ece'ye duyduğu hayranlık hiç tükenmeyecekti. Arif Damar ise yeni ulaştığı cennet / cehennem ağacının altından belki de ona imgeler yollamaktaydı.

Böyle ölülerle kuşatılmışken burada ne işi vardı. Herkes oradaydı, öyleyse o da yavaş yavaş hiç kimseye farkettirmeden ölülerinin yanına geçmeliydi. Böylece sonsuza doğru yol alırken dış dünya giderek eriyor, pörsüyordu.

Kozmos kenarlarından hafifçe aşağıya doğru dönerek yok olmaya başlamış, dünya simetrisini kaybetmiş, bedeni aynalarda görünmez olmuştu. Artık yüzünü tanıyamıyordu, siyah bir yüz kendisine bakıyordu. Bu kimdi ya da bir Lethe yolcusu, hiç konuşmuyordu artık tüm diller susmuştu, sesi kısılmıştı, kutsal daire her geçen gün onu içine çekmekteydi yavaş yavaş.

Yeşil yaprakların solduğu toz duman bir bahçede buldu kendini. Ve birden bir yaz günü kulakları sağır eden bir uğultu duyuldu, Seyhan Erözçelik evrenden de büyük altın bir kitaplığın içine gömülmüştü.

Şimdi adımlıyordur hiç inanmadığı "Kadim Kitaplık"ın katlarını.

şairin Fenerbahçe'si

ENVER ERCAN

ya şaaa fenerbahçe!

Hep Fenerbahçeli'ydim. Fenebahçeli olarak öleceğim de kesin. Eski kuşaklardan kimi dostlarımın "Artık takım tutmuyorum" sözüne hiçbir zaman anlam veremedim. Hele, "Eskiden şu takımı tutuyordum ama şimdi şu takımı tutuyorum" sözü iyice saçma gelmiştir bana. "İyi de, değil dünya görüşü, din bile değiştirilebiliyorsa, takım niye değiştirilmesin?" sorusunu da sordum tabii kendime, fakat ikna edemedim.

Fanatik olduğumu hiçbir zaman düşünmedim. Evet, bir zamanlar Datcu, Nunweiller diye başlayıp bütün takımı yedekler dahil tam tekmil sayardım ve yağmur altında Dolmabahçe Stadı'nda açıkta çok maç seyretmişliğim vardır. Yine de fanatiklik başka bir şeydir benim gözümde. Sanki dünya bir yana, Fenerbahçe bir yana demek gerekir bunun için. Diyebilir miyim; emin değilim.

Yine de fanatikliğe çok yakın olduğumu birkaç kez hissettim. İlk olarak şu Denizlispor maçından sonra. O gece hiç uyumadım. Birkaç gün sarhoş gibi dolaştım. Bir doktor arkadaşım "depresyon" dedi. Ağırmış. O kadar kötüydüm ki, günlerce "bir daha takım tutmam" diye mırıldandım durdum. Kendimi ikna etmeye çalıştım. Nafile!.. Gazetelerin, televizyon kanallarının transfer haberlerine çaktırmadan göz ucuyla bakarken yakaladım kendimi. Neyse yavaş yavaş o badireyi atlattık... Pat! Ardından Trabzonspor beraberliği geldi. Şampiyonluk yine gitti! Açıkçası yine hırpalandım ama Denizlispor felaketi gibi ağır olmadı etkisi. Artık şerbetlenmiştim.

Fakat şu son durum tam bir felaket; boşa koysan dolmuyor, doluya koysan almıyor. İşin garibi kimse işin içinden çıkamıyor. Fenerbahçe'yi küme düşürsen, Beşiktaş ve Trabzonspor'un (ve diğer birkaç takımın) puanlarını silerek işin içinden sıyrılamazsın. Yer yerinden oynar ve bir daha yerine oturmaz. Nerde, ne zaman ve hangi maçta olay çıkacağını bile kestiremezsin artık. Zaten 1. Lig takımları düşmesini istemiyor, marka değeri, naklen yayınlarda gelir kaybı gibi nedenler sıralanıyor. Geçenlerde okuduğum bir habere göre 2. Lig takımları hiç istemiyor. Ligler ertelensin, Fenerbahçe'li 2.

Lig'e göre transfer yapacak zamanımız olsun diyorlar, ki haklılar. Yayıncı Kuruluş (hiç) istemiyor, Türkiye Futbol Federasyonu (aslında) istemiyor, Kulüpler Birliği istemiyor. Hepsi de haklı bana göre.

Kaldı ki, iddianame hazırlandıktan sonra, iş mahkeme aşamasına geldiğinde basında okuduklarımız, televizyonlarda dinlediklerimizin ne kadarı doğru, ne kadarı yanlış ya da eksik, onu da bilmiyoruz. Ayrıca "suçüstü" diye bir şey var. 19 maçta şike yapıldı deniliyor, bir iki tanesinde para alınıp verilirken suçüstü yapılsa, meseleye anında neşter atılsa daha doğru olmaz mıydı? Şimdi ister istemez, Fenerbahçe için hazırlanmış bir tezgâh olduğu düşüncesi de asılı duruyor kafamızın bir yerinde. Bir şey daha var: O 19 maçta haksız kazanılmış 3'er puanı yaz karşı takımın hanesine, bak bakalım puan cetveli nasıl bir şekil alacak? Yani, bu işte her şey karışık.

"Temiz Futbol" sloganı elbette fiyakalı. Benim için çok inandırıcı değil tabii. 1 milyar dolarlık bir pastadan söz ediliyor. Bu kadar büyük paranın döndüğü yer, asude bir dünya değildir, olamaz da. Elbette birtakım düzenlemelerle elden geldiğince kontrol altında tutmaya çalışırsın, fakat hepsi o kadar. Diyelim, şikenin para kısmını çözdünüz, paraya elini sürenin kafasını kopardınız; iyi de bunun hatırı var, dostluğu var, gönüllüsü var, eminim yepyeni tanımlar da çıkar ortaya.

Elimizi vicdanımıza koyup konuşalım; futbol tarihimiz boyunca hangi takımın yöneticisi şikeyi aklından geçirmemiştir sorusuna kolayca yanıt verebilir misiniz?

Peki ne olacak? Bence bir düzenleme yapıp şike yapmış olsun ya da olmasın Fenerbahçe'yi düşürmeyecekler. Bunun yolunu hazırlıyorlar gibi. Belki de böyle olmasını istediğim için sarılıyorum bu fikre.

Lafı dolaştırmanın manası yok; "Şike yapmışsa düşürülmemesi etik olarak seni rahatsız etmez mi?" sorusuna yanıtı, benimle dalga geçmek için iletilmiş bir fıkrayla vereyim namusluca: "Aziz Yıldırım, şike serbest bırakılsın demiş, nasıl olsa bizde çok para var, her sene şike şike şampiyon oluruz."

Olur mu, olur!...

CEZMİ ERSÖZ

bahçesiz fener

Fenerbahçe'nin 1911-12 kadrosu

Bir gözüm yoktu benim,
kim görse, kim hissetse yaşayan gözümü severdi.
Ben onlardan hep uzak kaldım;
görmeyen gözümü sevenlerin peşinden gittim.
Sağlam bacağımla değil,
aksayan bacağımla.
Ben kimi sevsem kör, topal sevdim.
Çocukluğum giderek öyle sarardı ki;
Ben Feneri, bahçesiz sevdim.

ADİL İZCİ

fenerbahçem benim

1958-1959 Şampiyonu Fenerbahçe

Henüz üçüncü ya da dördüncü sınıftayım. Bir bahar günü, Niğde'de, Sakarya İlkokulumun sol kapısı önünde, bugün ne yüzlerini ne de adlarını anımsadığım arkadaşlarımla sohbet ediyorum. Demek zamanı gelmiş ki o gün söz arasında ben de Fenerbahçeliliğimi heyecanla duyuruyorum! Bir şeyler bildiğimden mi? Hayır, yalnızca bir sezgiyle! Böyle de desem pek iyi olur aslında: Doğru yolu, kendi kendime buldum ben!

Şaka maka, ta 1963 – 1964 yıllarından söz ediyorum.

Birkaç yıl içinde de radyodan maçları can kulağıyla dinlemeye başladım. Pazar öğleden sonraları. Özellikle Halit Kıvanç ile Orhan Ayhan'ın seslerini gayet iyi anımsıyorum. (Orhan Ayhan, ikide bir nedense "mütemadiyen" derdi! Bu sözcüğü, ondan öğrendim bendeniz.) Maçları dinlersiniz de futbolcuların adlarını duymaz, öğrenmez olur musunuz? Ama henüz bir futbolcuya öykünmek, adını aramızda takma ad olarak kullanmak, yoktu. Derken, Milliyet'in her salı verdiği "Spor" ekini izler oldum. "Haftanın takımı", "haftanın karması", "gol krallığı" vb. bölümlerini, ne kadar da didik didik ederdim! Gazetelerde en merak ettiğimse, hangi futbolcunun kaç "yıldız" aldığıydı! Üç yıldızdan aşağısına kulak asmayın, fostur onlar...

Lefter, İslam Çupi, Basri (1962)

Doğrusunu söylemem gerekirse, benimki futbol sevgisinden önce renk sevgisiydi. Bugün de öyledir ya... Maç izlemekten çok, durumdan (skordan) haberdar olmak, maç sonunda da özetleri izlemek, golleri görmek, "tartışmalı pozisyonları" bir de kendi gözlerimle irdelemek, hakemin yine taraf tuttuğunu saptamak (!) yeter bana. Bir de ertesi gün, bazı yazarları okumaktan hoşlanırım. En renkli bulduğum yazarsa, Milliyet'ten Erdoğan Şenay'dır. (Ölümünden kısa bir zaman önce, ilk ve son kez Beyoğlu Balıkpazarı'nda görüp konuştuğum İslam Çupi'nin yazılarına da bayılırdım.)

Hemen bugünlere gelmeyeyim ama: Faruk Ilgaz'ın başkan, Molnar'ın teknik direktör olduğu yıllar. Takım kadrosu böyle sayılmaya başlanırdı: Yavuz, Şükrü, Levent... Yanılmıyorsam, Cemil ile de biterdi. Stadyumsa varsa yoksa Mithatpaşa... Kalelerse, "Gazhane tarafındaki" ve "deniz tarafındaki" diye tanımlanırdı. Bunlardan neden söz ediyorum? Durgun bir Anadolu hayatının hafta sonu canlılığıydı hepsi. O cânım radyonun kıyısında, imgeleminiz ta İstanbullara, bir maç kalabalığına coşkuyla akar giderdi bir güzel...

Sonra Emin Cankurtaran'lı, Didi'li yıllar... Ardından Ali Şen'li, Todor Veselinoviç'li (öbür adıyla "Veysel'li") yıllar... "Veysel"in "Fenerbâçe"yi 103 gol rekoruyla şampiyon yaptığı o unutulmaz 1988 – 1989 sezonu... Nezihi'li, Büyük Şenol'lu, Küçük Şenol'lu, tuhaf bir adlandırmayla Şenol III'lü, Ergin'li, Rıdvan'lı, Aykut'lu, Oğuz'lu yıllar... Kaptan Müjdat Yetkiner'in o şampiyon kadroya tek tek imzalatıp bendenize yolladığı bir poster, bugünün has doktorlarından sevgili öğrencim ve dostum İbrahim Sözen'in emanetindedir. Fenerbahçe bu! Yıl yıl anmakla söz biter tükenir mi? En iyisi, kestirmeden bu son sezona geleyim: Doğrusu, bu yılki şampiyonlu-

ğumuzda da içime sinmeyen bir durum yok. Ligin bütün büyük takımlarını döne döne yenen koca Fenerbahçe, alt sıralardaki takımlardan mı maç satın alacak? Varsayalım ki öyle oldu; rakip takımlar rahat mı durmuştur? Sözün kısası, bütün maçları (ayak) bileğimizin hakkıyla kazandığımıza inanıyorum ben.

Maç izlerken denediğim uğurlar? Hayır, yok. Hem zaten dediğim üzere pek maç izlemem ki! Yalnız tatsız tuzsuz bir anımı(zı) anlatayım: 1985'in güzü olmalı. Az önce andığım İbrahim Sözen, henüz lise son sınıftaydı. O dersaneden çıktı, beni bir yerlerden aldı. Apar topar yola koyulduk. Rüştü Saraçoğlu Stadı'na geldiğimizde, maçın artık son dakikalarıydı. İçeriye girdik, tıka basa bir trübünden henüz sahayı görmeye (ya da bulmaya) çalışıyorduk ki bir gol yedik ve santra yapınca da maç bitti zaten! Trabzonspor'a kendi sahamızda yenilmiştik. Kim bilir, ayağımız uğursuz mu gelmişti o gün?

Kendimi yeniden dinledim. Evet, benimki futbol sevgisinden önce Fenerbahçe sevgisi... Maç izlemeyi de seviyorum ama asıl sevdiğim, "futbol muhabbeti"... Bu "muhabbet"in hazzına da otuz yıl görev yaptığım Robert Kolej'de en fazla erdiğimi söylemeliyim. Efsanevî öğretmenlerimizden Münir Aysu ile GS – FB muhabbetlerimizi, Münir Bey'in ince nüktelerini unutmak olası mı? 1987 mezunlarından GS'li Murat Doğruer'in uzunca bir süre sırf benim için hazırladığı, mezuniyetten sonra da ABD'den yollamayı sürdürdüğü "Lö Muhlis" gazetesini, aynı yılın mezunlarından Orhun Kantarcı'nın zekâ ürünü latifelerini, her zaman sevgiyle anımsıyorum. Daha nice sevgili öğrencimi anabilirim. Dostluğumuz sadece edebiyat, sanat, anadili sevgisi, doğa sevgisi... üzerinden büyümedi ki bizim; günlük hayat konularının, sıradan konuların, "futbol muhabbetlerinin" de önemli bir payı oldu.

Futbol aracılığıyla (da) büyüyen dostluklardan söz ettim. Varsayalım ki bir köprü. Bugün, eski öğrencilerimle bir yerlerde azıcık kaynatır, sohbet eder olsak, onca konu arasında futbol da ılık bir rüzgâr estiriveriyor. Yine ince, zekâ ürünü latifeler, nüktelerle... Bu son sözümü özellikle vurgulamak isterim: Öğrencilerim arasında değilse de koskoca insanlar arasında futbolu bahane ederek kötücül duygularını yansıtanları, futbol muhabbetini –sözüm, bütün okurlardan öte olsun!-hırtlık etmek sananları da gördüm ne yazık ki... Tek tük de olsa gördüm. Bir de bu gariplikleri vardır: Takımı yendiğinde aslan kesilirler, yenildiğinde sinecek yer ararlar. Aman böyleleri sizden bizden uzaklarda dursun!

Fakat asıl sorun bu: Yazıyı nasıl bitirmeliyim? Koskoca bir koroyla mı? Bu bölüme yazacak FB'li şair dostlar, FB'li okurlar, Robert Kolej'deki öğretmen dostlarımdan Serya Kayapınar, Gül Soydan, Aslı Temel, Cahit Can, Emre Erkorkmaz, Sinan Tümtürk, Önder Aksoy, İzzet Dodurgalı (pardon o GS'liydi sanırım!), Deniz Baysal, Murat Özyiğit, (övünmek olmasın ama saymakla bitecek tükenecek gibi değil!), personelden özellikle Aziz Kartal (bir daha pardon, o da bir jimnastik kulübünden olmalı!) ve sonra otuz yılımın bütün FB'li öğrencileri, kızlarım, yeğenlerim... Rüştü Saraçoğlu'nun bir trübününü yine tıka basa doldurmuşuz; 1994 mezunlarından Mehmet Evyap'ın usta yönetiminde (Onun sesi kısılır gibi olunca, bu "yüce görev"i aynı yılın mezunlarından Güçlü Özyiğit devralmaya hazır!) biz "Sarı!" diyoruz, karşı tribünden "Lacivert!" sözcüğü dalgalanıyor; sonra hep birlikte "En büyük Fener!"le yeri göğü inletiyoruz! Birazdan "Lay lay lay lay lay lay lay lay! Feeeenerbahçeeee!" tezahüratları arasında Fenerbahçemizin "şiir gibi" futbolunu izlemeye başlayacağız!

Ve hepimiz pek iyi biliyoruz ki bu da unutulmaz günlerden biri olacak! Rakibimiz GS olduğundan, sonucu zaten belli!

KAAN KOÇ

bir adamın özeti: fenerbahçe

Milliyet
www.milliyet.com.tr
24 Mayıs 2006 Çarşamba

"6666666" numarasına

Erkekler duygularını futbolla dışa vuruyor

Kimi ağlıyor, kimi bir hemcinsine sarılıp zıplıyor, kimi saldırganlaşıyor... İngilizlerin araştırmasına göre erkekler duygularını en açık futbolla ifade ediyor

"Öyle bir sevgi ki tarif edilmez
Fenerli olmayan kimse bilemez
Seni bizden başka kimse sevemez
Fenerim, her şeyim..."

(Güfte: Mihriban)

Tarih: 24 Mayıs 2006... Yer: *Milliyet* gazetesi, arka kapak sürmanşet. Başlık: **"Erkekler Duygularını Futbolla Dışa Vuruyor".** Ve yarım sayfaya basılı bir görsel var orada, kahramanınızın fotoğrafı habersizce çekilmiş. Üstünde çubuklu forması, sol yumruğunu sımsıkı kenetleyip göğe doğrultan bir adam, sanki yıllardır aynı pusuda beklediği avını görmenin coşkusuyla kükrüyor. Genç adam, sağ eliyle de takımdaşının omzunu var gücüyle sıkmış. Bu bir zafer fotoğrafı. Coşkunun maddeye dönüşmüş halidir o adam. O adam ben'im...

Hikâyenin başına dönersek; çoğu insan için tribün üç aşağı beş yukarı "kaba ve çirkin"dir. Tüküren, küfreden, bağıran, kavga eden, pis, kafası pek çalışmayan ve çoğunlukla ter kokan onbinlerce ilkel adam, anlam verilemeyecek fiziksel temaslarda bulunup aynı sözleri bağırırlar dip dibe. Onlar polisle kavga eder, karısıyla tartışıp maça gider, aptal bir topun peşinden koşan 11 herif için kimi zaman

hapse düşer. Yurtta ve dünyada bunca sorun varken, bu adamlar neyin peşinde dersiniz? Bunların sıkıntısı ne allah aşkına? O adamlar her zaman tek bir şey için omuz omuza girerler, boğazlarından midelerine kurşuni kan tadı gelene kadar yalnızca tek bir sebepten ötürü bağırırlar; örgütlenmiş sevgi. Milyonlarca âşığın tek bir kızı sevip aynı anda o kıza çiçek verdiğini düşünebiliyor musunuz? Ben düşündüm ve yaşadım. Yaşıyorum. Ben aşkımı yalnız Fenerbahçe için paylaşmayı öğrenebildim. Fenerbahçe sevgisi üzen, kahreden ve mahveden bir sürü sevgiden biridir benim için. Ama onun diğer bütün sevgilerden tek bir farkı var; beni asla hayal kırıklığına uğratmadı. Canımı yakmak için uğraşmadı. Ya mutluluk verdi, ya kahır. O kadar...

O adamlara iyi bakın diyorum şimdi size ey ahali! O adamların yarattığı o estetiği ve coşkuyu ben bu yaşıma kadar arayıp durdum; tablolarda, şiirlerde, romanlarda, şarkılarda ya da filmlerde... Bulamadım. Sadece sarı ve laciverte boyanmış tribünlerdeki ahenk, yeşil sahaya çöken meşale dumanındaki sarhoşluk, "Sarı-Lacivert-Şampiyon-Fener" diye bağıran gırtlaklarda saklanan o nağme ve içtenlik hiçbir sanat dalında çıkmadı karşıma. Ben şanslı bir adam oldum kısacası, kusursuz aşkı yakaladım...

Mübalağa ettiğimi düşünüyor olabilirsiniz, pek doğal. Ama 96 senesinde Avni Aker'de Trabzonspor'u yenip de şampiyon olduğumuz o akşam yediğim "hayatımın ilk copu" mübalağa değildi. 10 yaşındaydım ve elimdeki Fenerbahçe bayrağını sallayarak sahil yolunda eğleniyordum. Fakat 1,70 boylarında, biraz göbekli ve soğuk üniformalı bir adam elindeki sert "şey"le (o zaman coplar böyle esnek değildi) vurmuştu bana. Günlerce çıkmamıştı izi. İşte tenden silinip içime işleyen o izi anlatıyorum size. Mübalağam varsa affedin, acımdandır. Acım sevgimi, sevgim de acımı besliyor çünkü...

Hani bu hayatta herkesin bir cennet anı olduğunu söylerler ya, ben onu bir maçta yaşadım. 2005 yılında şampiyonluğa gitmek için mutlak kazanmamız gereken bir maça, Sakarya deplasmanına gitmiştik. Kale arkasına sıkıştırılmış yüzlerce Fenerbahçeliden biriydim. Maç öyle sıkışık ve sıkıntılı geçiyordu ki umutlar azalmaya başlamış, "tribün totemleri" tükenmişti artık. Fakat 90+3'te bir korner kazandık. Önümde tribünü sahadan ayıran beton setin üzerine çıkmış iki arkadaşım vardı, bir an onlara baktım. Ben onlara bakarken de Serhat Akın topu öptü ve korneri kullanmak üzere çeyrek daireye dikti. Önümde duran iki arkadaşımın arasına girip tellere yapışmak istedim. Bu öyle yoğun bir istekti ki hemen önümüzde yaşanacak "son gol şansı"mızda takımla birlikte o ceza sahasında olmak istiyordum. Kornerden gelen topla bir karambol doğabilirdi ve ben hemen araya girip golü atabilirdim! Ama dur dedim kendime, dur Kaan. "Birazdan gol olacak" ve "o tellere golden sonra atlayacaksın!". "Acele etme!". Ben bunları hissederken Serhat korneri kullandı ve top bembeyaz bir bulut gibi havada süzülüyordu. Her şey bir ağır çekim anından ibaretti. Top altıpasın üstüne geldi ve Luciano bütün heybetiyle bir Spartan gibi yükselip topu kaleye yolladı! İşte o an çıldırmıştım. Sonra ne oldu, nerede ve nasıldım hiç hatırlamıyorum... Şampiyon olmuştuk artık. Bu şampiyonluk golümüzdü ve bütün kudretiyle hissetmiştim onu. O golde benim de payım vardı!

Bu ve bunun gibi yüzlerce vecd anı yaşadım ben Fenerbahçe sayesinde. Hepsini anlatabilmenin imkânı yok. İşte *Milliyet*'in arka kapağına koyulan o fotoğrafımda da o "hayattan ve tüm sahte kavgalardan" kopuş anlarımdan biri yakalanmıştı. O fotoğraf benim tastamam mutlu çıktığım tek fotoğrafımdır. İçimde hiçbir endişe ve şüphe olmadan, korkusuzca, bütün benliğimle kameralara yansıyışımdır. O fotoğraf benim en yakışıklı halimdir.

Bu dosya için Bülent abi benden yazı istedi-

ğinden beri aklıma net olarak düşen tek şey yine bu fotoğraftı. Hayatımı özetleyen bu sevda bugünlerde zor zamanlar yaşıyor. Yaşatılan bu süreci bir spor yazarı olarak değerlendirmenin yeri değil burası. Fakat şunu unutmamalı; kutsalına laf edilen erkekler incinir. Nietzsche'nin de söylediği gibi tehlike ve oyunları seven erkeklerin elinden tehlike dolu oyuncaklarını alırsanız o ülkede çok şey karışır; başka kavgalar verilir, başka türlü çığlıklar atılır ve küfürler farklı adreslere yönelir. Bu söylediklerim bir tehdit mi? Evet tehdittir! Çünkü bu ülkede hiçbir ortak acı ve sevincin bir araya getiremediği kitleleri her zaman Fenerbahçe aşkı örgütlemiştir. Sadece Fenerbahçe için her hafta aynı kalbe dokunan milyonlarca kişi, başka hiçbir "hakkın" peşine bu denli düşmemiştir. O yüzden sarı ve laciverte uzanırken dikkatli olun...

Kimileri hayatta kaybedip duran kimileri de plazalarda mühim mevkilere sahip olan bu "yakışıksız ağbiler"in çektirdiği en güzel fotoğraftır Fenerbahçe. O adamların en yakışıklı halleridir. Ve farketmeseler de kadınlar, bu adamların hep bu hallerine âşık olurlar; coşkulu, kavgacı, arzulu, duygu ve aşk dolu...

O yüzden bu fotoğrafa iyi bakın. Gördüğünüz şey bir zafer anı değildir yalnızca. Bir erkeğin özetidir.

Alex, 2007 lig kupasıyla...

SÜREYYA EVREN

fenerbahçe, benim beatrice'm

Fenerbahçe tutkusu benim için kendi çocukluğuma sadakattir. Hayatımda yalnızca Fenerbahçe için oruç tuttum. Ramazanlarda değil. Çocukken Fenerbahçe şampiyon olsun diye adak oruçlar söz verir şampiyonluktan sonra yaz tatilinde tutardım. Şampiyonluğa katılımım gibi yaşardım bunları. Odamdaki bütün duvarların üstü gazete kesikleri ile doluydu, gene gazete kesiklerini yapıştırarak doldurduğum ciltlerce defterim vardı. Kendimce Fenerbahçe albümleri oluşturmuştum. Birisinin Fenerbahçeli olduğunu öğrenince doğal bir ilk yakınlık hissederim. Galatasaraylı olduğunu öğrenince aynı doğallıkla şöyle bir süzerim; Beşiktaşlı Trabzonlu falan olduğunu öğrenirsem bir kayıtsızlık rüzgârının bakışlarımı yalayıp geçmesini engelleyemem. Hayatımda çok şey değişti, değişebilir, arkadaşlar arasında söylerken eğlendiğim gibi söyleyecek olursam: "yarın öbür gün anarşizmi de bırakabilirim ama Fenerbahçe'yi asla!" Çünkü Fenerbahçe sevgisinin sebebi yok. Sıkı bir tartışma veya iyi bir teori sonucunda Galatasaraylı olmaya ikna edilemezsiniz. Okuyup öğrenerek marksist olunur ama okuyup öğrenerek Kayserisporlu olunmaz. Sıklıkla aşk ile ilişkilendirilmesi de bu yüzden. Kim Dante'ye "neden Beatrice?" diyebilir?! Beatrice'dir, nokta. "Deli diyorlar bana desinler değişemem," der geçersiniz. 'Sev seni seveni her durumda sevme seni sevmeyeni Mısır'a Kleopatra da olsa' gibisinden bir pragmatik tavsiye vardır ya, Fenerbahçe sevgisi buna hiç uymaz. Fenerbahçe seni geri sevmez. Her Fener âşığı platonik âşıktır. Saf aşk. Ama, işin garibi, buna rağmen gene de bir ilişkiniz vardır kulüple. Sizi sevmez ama bir ilişki yaşarsınız kendi aşk sarhoşluğunuz ve diğer platonik aşıkların kolektif sarhoşluğunun yarattığı 'mabed' atmosferinde. Evet, Fenerbahçe'nin stadı Fenerbahçeliler için 'mabed'dir. Tapınılır. Alex'e de tapınılır mesela her muhteşem golden sonra. Ancak biz böyle işlerle meşgûl olunca mutlak birilerinden şu lafı işitiriz: "sizin gibi okumuş yazmış adamların ne işi var bu top peşinde koşan 22 adamla?" Ben bu soruya hiçbir zaman rasyonel bir cevap vermeye kalkmadım. Fe-

nerbahçe tutkusunun irrasyonel bir rabıta olduğunu ivedilikle ilan ederim: hem de kendisiyle gurur duyan bir irrasyonalitedir bu. Gene, aşk gibi.

Bunları söylüyorum çünkü futbol entelektüellerinin futbol sevgisini fanatizm dışında sebeplerle açıklayıp fanatizmi mahkûm etmeleriyle arama net bir mesafe koymak istiyorum. Eğer bir takım taraftarı olmak değilse bizi futbola bağlayan, o ya da bu seviyede bir fanatik değilsek futbol mitolojisine kendini kaptırmanın hiçbir akıl karı açıklaması yoktur. Hele üç büyüklerden birini solla ilişkilendirmeye kalkmak tam bir absürdite gibi geliyor bana. Ne alakası var? Profesyonel futbol bir gladyatörler oyunudur, arenalarda oynanır, dünya ekonomisinin büyük aktörlerince ve lokal ekonominin ve siyasetin büyük aktörlerince manipüle edilir, bir solcunun sevmeyeceği her şey futbolda cirit atar, futbol camiasında demokrat insan parmakla gösterilir, şiddet, iktidar savaşları, nüfuz savaşları hâkimdir, 3 F'nin bir ayağıdır futbol, bal gibi de afyondur. Futbol sevmeyen, futbolla ilgilenmeyen demokrat okur yazar bir insanı futbolla ilgilenmeye ikna etmeye çalıştığınızı hayal edin. Ne diyeceksiniz? Nasıl bir argümanla profesyonel futbolu ciddiye almak yenilir yutulur birşeymiş gibi sunulabilir? Benim görebildiğim kadarıyla böyle bir teori bulmak mümkün değil. Futbol sadece sebepsizce sevilebilir. Ve de entelektüel bir yerden bakınca siyaseten nasıl tehlikeli bir aygıt olduğu da açıktır. Sebepsiz bir takım aşkı yoksa eğer futbolun estetize edilmesini saçma bulurum. Öyle bir işe girişeceksek neden futbola bakalım?

Bu iş 1975 yapımı, Norman Jewison'ın yönettiği bilimkurgu klasiği Rollerball filminin anlattığı dünyadır sonuçta. Futbol olmaz basketbol olur, rugby olur.

Dolayısıyla futbol sevgisinin her şeyin iyisini güzelini seçen elit bir kültür adamı edasıyla sunulmasına mesafeliyim. Futbolu sevmemin tek nedeni Fenerbahçe'yi sevmemdir. Doğrusu bütün spor müsabakaları kendine göre bir heyecana sahip, hepsi kendine göre bir seyir zevki öneriyor. Ayrıca illa en tepede oynanan maçlar değil, 19 yaş altı hentbol takımlarının maçları da seyredilesi bir dinamik sunabiliyor. Ama bütün bunların hepsini seyredebilir miyiz? Spor servisinde çalışan biri belki işi gereği izleyebilir de sıradan biri nasıl bu seyirlik oyunların hepsine ilgi duysun? Ve neden güzeli, seyirliği hep buralarda arasın? Seyredecek, takip edecek başka çok daha ilginç şeyler dolu gerçekten. Hal böyleyken, Fenerbahçe voleybol takımının sonucunu önceden bildiğim bir voleybol maçını banttan seyretmeyi son derece iyi ve önemli bir film olduğunu düşündüğüm diyelim Rollerball'u seyretmeye tercih edebilirim! Bu konuda da bir açıklama borçlu olmadığımı düşünüyorum. Anelkalı kadroyla Galatasaray'ı 4-0 yendiğimiz maç sırasında yurtdışında uluslararası bir konferanstaydım, tek yaptığım cep telefonuma Türkiye'den skoru dakika dakika bildiren kısa mesajları takip etmekti. Kim bana neden daha iyi bir dünya için yapılan o konuşmaları dinlemedin de aklından Anelka'nın golünü oynadın diyebilir?

Gerçekten de bu nokta geri dönülesi: daha iyi bir futbolla daha iyi bir dünya kurulmayacak, futbol asla dünyayı daha güzel bir yer veya daha adil bir yer yapmayacak, hele ki profesyonel futbol dünyanın giderek daha adaletsiz bir dünya olduğunu gözümüze sokan bir yapı. Ama insan sevgilisinin elini

başka bir dünya mümkün olsun diye tutmaz. Tutar çünkü sevmiştir. Fenerbahçe'nin Almanya üçüncü kümeden bir takımla toz toprak bir sahada oynayacağı hazırlık maçını gözümü kırpmadan izlerim, kim bana neden onun yerine yeni çıkmış bir romanı okumadın diyebilir? Beatrice dokunulmazlığı vardır Fenerbahçe'nin benim için.

Öte yandan son şike saldırılarından sonra Fenerbahçelilik giderek daha çalımlı bir kimliğe dönüşmekte Türkiye'de. Eskiden rakipleri sinirlendiren 'Bir Gün Herkes Fenerbahçeli Olacak' diye kibirli bir sloganı vardı. Şapkalara ısrarla bu slogan yazılıyordu. Neden Fenerbahçe'yi kafaya taktınız denen rakip taraftarlar bu sloganın rahatsız ediciliğini işaret ediyorlardı. O sloganda, meşhur Fenerbahçe Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti'nin üzerine oturma tehdidi savuruyordu. Buradaki tek hâkim biz olacağız, tek büyük biz olacağız, tek başımıza bütün cumhuriyeti temsil edeceğiz tehdidiydi bu. Zaman zaman rakiplerinden kopma sinyalleri de vererek iyice bu tehdidin gerginliğini arttırıyordu. Amatör branşlardaki mutlak üstünlük, futbol takımının sık sık bir seri yakalasa diğerlerinden kopacakmış izlenimi veren istikrarlı başa oynama adeti, 3-0'dan geri dönülen efsanevi Galatasaray ve Gaziantep maçlarını anımsatacak şekilde Denizli faciası gibi facialardan geri dönebilme becerisi, hatta bu tür başka hiçbir takımın başına gelmeyen, gelmemiş, muhtemelen de gelmeyecek bir hadisenin tekrarıyla dahi başa çıkabilme ve dağılmama geleneği, rakiplerin Fenerbahçe'ye karşı dayanışma yapması fikrinin giderek normalleşmesi ve buna tenezzül etmemesi beklenecek takımları dahi kapsayabilmesi, ezeli rakibe karşı istisnasız üstünlüğün bir gelenek halini alması ve kırılamaması, 'Bir Gün Herkes Fenerbahçeli Olacak' tehdidinin nesnel karşılıklarını oluşturuyordu. Diğerlerinden kopma yetisini yedekte tutma duygusunun gururu, mağrurluğu, alıştırdığı yukardan bakma tutumu zor direnilen bir cazibe sunmakla birlikte bu sloganda hayli itici bir yan da bulunuyordu. Halbuki Fenerbahçe boşuna Fenerbahçe Cumhuriyeti adını almamıştı. O Türkiye Cumhuriyeti içinde ayrı bir cumhuriyetti. Ve Türkiye Cumhuriyeti'ni içerden 'işgal' etmeye ve yurttaşlarını asimile etmeye niyetlenmesi hiç de vaadkâr görünmüyordu. Ki zaten 'tek' olma arzusu son derece problemli bir seri olduğu bilinen 'tek devlet, tek millet, tek din, tek ırk' serisine 'tek takım'ı eklemeye meyyal bir arzuydu. İşte bu 'tekçi' eğilimden hoşlanmayan Fenerbahçeliler için hayırlı bir gelişme yaşanıyor şu günlerde (ya da bir süredir): Fenerbahçe Cumhuriyeti Türkiye Cumhuriyeti'nden kopuyor! FC vs TC (FC TC'ye Karşı) davası olarak yaşıyor Fenerbahçeliler bu davayı. Artık 'Bir Gün Herkes Fenerbahçeli Olacak' şapkaları üretilmesin. Bunlara bir son verilsin diyorum. Fenerbahçeliler artık bunu istemiyor. Bu eğilim çok şükür Fenerbahçe içinden düştü. Yerine ne geldi peki? Bakalım.

Aslında daha şampiyonluk kutlamaları sırasında hissedilmişti yerine gelen slogan: Biz Bize Yeteriz! Fenerbahçeli artık kimseyi ele geçirmek, kendine katmak, dönme ordularıyla seferlere koşmak arzusu taşımıyordu. Hatta asimilasyonu bırakın her tür ittifak ihtimalini dahi defterden silmişti. Karşısındakilerin bir gün Fenerbahçeli olmasını istemiyordu. Tersine onları hep rakip kalmaya çağırıyordu. Sizinle hiçbir zaman ittifak yapmayacağım, her zaman çatışmaya hazırım. İstediğiniz gibi kendi aranızda birlik oluşturabilirsiniz. Ukalaca, ama şuna buna pusu kurmaktan çok düelloya davet etmeye eğilimli bir perspektif.

Ancak bu reaksiyon giderek devleti ve iktidarı da karşısına aldı. Şampiyonluk öncesinde Fenerbahçe şampiyon olmasın diyen devlet adamları, Trabzon lehine iradeyi diline dolamış Wikileaks belgeleri vs derken Fenerbahçe devletle bire bir karşı karşıya gelinen noktayı da buldu. Artık siyasi

tutuklanmalar estetiğinde Fenerbahçe operasyonları yapılıyor. Son dönemdeki gazetelere, kimi ilgili köşe yazılarına bakıyorum. Artık Fenerbahçe ile ilgili haberlerde menajerlerden, topçulardan, taraftar derneklerinden değil cemaat parmağından, yeni TC'nin futbola 'da' el koyma faaliyetlerinden, hukuksuz yargılanmalardan, saçmalıklardan, tutarsızlıklardan, diğer pek çok davadan bildiğiniz temalardan sözediliyor. Böyle bir kulüp oldu Fenerbahçe.

Denizli faciasından sonra olduğu gibi, dağılıp dağılıp toparlanma kültürü gelişmekte Fenerbahçe taraftarında. Rakiplerin sayısıyla beraber cüsselerinin de azmanlaştığı, kulübün, taraftarın gücünün sınandığı duygusunu hissediyorlar. Eski kibrin yerini başka bir kibir aldı. Çatışkan bir özgüven geliştiriyor Fenerbahçe taraftarı. Biz bize yeteriz fikri büyüyor. Narsistik bir sıfırdan doğarız teması devrede. Konuştuğum her taraftar İkinci Lig'e değil amatör kümeye düşürülmek istiyor. Hulk'un öldürücü yumruğunu yedikten sonra zorlukla doğrulup dişleri dağılmış ağzına aldırmadan "bütün yapabildiğin bu mu?" der gibi...

Futbol entelektüellerinin futbolu en azından bir süreliğine terketmeleri gerektiğini düşündüğümü söylemiştim. Ancak sadece onlar değil ortalama futbol yorumcuları da üzerinde konuşacak anlamlı bir futbol platformu bulamaz hale gelmekteler gördüğüm kadarıyla. Lig asla eskisi gibi olmayacak. Fenerbahçeli de lige eskisi gibi bakmıyor bugün. Fenerbahçeli Türkiye Ligi'ni kazanmak değil Türkiye Ligi'ni yenmek istiyor artık.

Kısacası; Fenerbahçe Cumhuriyeti Türkiye Cumhuriyeti'nden kopuyor. Özerkliğini ilan etme yoluna girdi yavaş yavaş...

Ama işte gördüğünüz gibi kaptırdım yine; ne diyordum, sadece bir fanatizm olduğunda aklanabilir bir şeydir profesyonel futbola duygusal ve zihinsel yatırım yapmak ve benim çocukluk Beatrice'm de Fenerbahçe'dir!

Lefter, Can Bartu, Şeref Has

GÜLCE BAŞER

kapalı uyuma!

Yasakmeyve dergisi Fenerbahçe'nin şiir kulvarındaki ilk on birini çıkarabilecek mi acaba? Böyle bir günde Fenerbahçe yazısı yazmak pek tekin değil ne olsa, soru belli: "Yoksa sen Türkiye'de şike pisliğinin temizlenmesini istemeyenlerden misin?" Bu konuda kendini en uzman kişi hissedeceklerin cinsiyeti bellidir, onun için "Bir dakika beyler," demek istiyorum, "yazımı okumadan yargılamayın beni!" Ve böyle demem tabii ne şiş yansın ne kebap edasında bir yazı yazacağım anlamına da gelmiyor, öyle yazmayacağım yani... 29 yıldır Fener taraftarıyım. Evet, Fenerli olmamda etkili olan bir unsur da nakil geldiğim sınıfın lideri GS'li olduğu için bütün sınıfın o takımı tutmasına karşı geliştirdiğim muhalif tavırdır, buna da kabul. O zamana kadar mahallemin takımı Göztepe'yi tutup, maçlardan sonra diğer mahalle arkadaşlarım gibi "Para, şike işte KSK!" diye bağırıyordum (sanki Göztepe yoksul bir yermiş gibi ve tabii takımım ak kaşıkmış gibi... Ne yapayım, o zamanın sloganı oydu, insan her şeyi de sekiz yaşında sorgulayamaz ki!)

Böyle bir başlık altında şike ve benzeri yolsuzlukların asıl semirmesinin sporun aşamalarla "eğlencelik"e dönüştürülüp amacından çıkarılmasına dayandığını anlatması bekleniyor olabilir bir şairin entelektüel kimliğine bürünerek... Merak eden açar güzel güzel *Narsizim Kültürü*'nü* okur. Dilimize 1997'de kazandırılan bu kitap aslında 1979 yılında yazılmış ve Ahmet Oktay örneğin bu kitabı 80'li yıllarda okumuş, referansı bulduğum yazıya göre. Bunu, bu alanda söylenecek yeni bir sözün henüz bende olmadığını itiraf etmek kadar tarihinin de düşünüldüğü kadar kısa olmadığını ve sporun "felsefesini yitirmesi"nin ülkemizle sınırlı olmadığını da vurgulamak için bu kadar uzatıyorum. Soru, "Gösteri Toplumu'nda sporun böylesine istismar edilip sığlaştırılmasını normalleştirelim mi, yoksa bununla mücadele mi edelim," olabilir. Tam burada Fenerliyim dediğim herkesin "yoksa sen de sporun kirlerinden arındırılmasını istemeyenlerden misin," diye başlayıp bana Fener'in ne kadar "kadar" bir takım olduğuna ilişkin dramatik bir söyleve giriştikleri yere geliyoruz. Bu tavrı bir kadına ayıptır söylemesi, araba kullanıyorsun ama motordan anlamıyorsun, gel bak sana bunun işleyişini anlatayım da daha iyi sür şunu dercesine açıklayan zihniyete

benzetmemi hoşgörün. Erkek olsam gördüğüm muamele kesin daha kötü olurdu. Bazen babamın mesleği ve konumu gereği spor camialarının en derinlerinde dönen hikâyelerin içinde, spor yazarı solcu abilerimin kitaplarıyla yetiştiğimi söylemeyecek kadar kibarlığımı koruyabiliyorum.

Yeri gelmişken, erdemli bir topluma dönüşeceksek erdemli olmaya spordan, özellikle başkasının takımından başlamak bence de en doğrusu; bu erdemli bir iş insanı, eş, komşu ve sevgili olmaktan çok daha kolay. İnsanın kendine hesap vermesini gerektirmiyor en azından. Bu yüzden Fenerbahçe taraftarı olmayan herkesin gözlerinin erdem ateşiyle yanmasını anlayışla karşılıyorum, erdemli olabilmeyi kim istemez ki?.. Ve bu son cümleyi de spordaki şike ağlarını ortaya çıkarmayalım diye kurmadım. Bir üslup ayarı istiyorum. İlk taşı en masum atsın raddesinde değil, tabii, İsa değilim ben. Tersine bütün kalbimde hiç olmazsa son beş-on yılda yapılan bütün şike ve yolsuzluk hamlelerinin tek tek ortaya çıkmasını ve herkesin hesabını vermesini bütün kalbimle diliyorum.

Daha açık yazmazsam birileri anlamazdan gelmeyi tercih edecektir: Kamu vicdanını rahatlatacak birkaç günah keçisiyle yetinilmesin de bize daha öncesi için bile iyi tahminler yürütmemizi sağlayacak kadar bilgi ortaya çıksın, istiyorum. Buna sözgelimi Aykut Kocaman çok sevinecektir. Onun etik kalibresine de kimsenin itirazı var mı? 80'lerde saygıyla izlerdik. Kendi Fener'imden söz edeceksem 80'li yıllara dönmeliyim, takımın ilk 11'ini bildiğim ve her hafta kim kaç yıldız almış diye takip ettiğim... Bordeaux'yu 3-1 yendiğimiz gece radyonun başında kendimi yerden yere attığım... 3-0'dan 4-3'e taşıdığımız Galatasaray maçında ilk yarının sonunda suratım kıpkırmızı, maçın sonucunu yanımızdaki otobüsten öğrenip zıp zıp zıplayarak (gerçekten abartmıyorum, her insanın sevdiği bir şey var işte) eve geldiğim... Fenerli nasıl olursa ben de öyleydim işte... Sonraları burada saymayacağım bazı nedenlerden ötürü biraz skor taraftarına dönüştüm, bunda televizyon kumandasının elimde olmayışı da etkili olmuştur. Skor taraftarı skoru bilir ama maçın özetini olsun izlemez, ilk on biri hiç bilmez. Spor yazıları zaten... Noktanokta Noktanokta** vardı hatırlar mısınız, utanarak itiraf ediyorum onu bile okuduğum zamanlar oldu, "seyrek Türkçesiyle"... Ah Fener ah...

Bir açıdan devre uyduğum, 'eğlencelik spor' kavramını benimsediğim söylenebilir. İnsan liseden sonra biraz büyüyor da diyebilirsiniz, oyunun kilidinin kırılıp heyecanını yitirdiğini de... Futbol maçı izlemeyi sevdiğim, çok sevdiğim halde... Bir defa kumanda artık maç izlemeyi "kalbi kaldırmayan" annemdeydi. Diğer etmenleri tartışmanın günü bugün değil, bugün takıma sahip çıkmanın günü. Bizde kişilerle camiaları bir tutma eğilimi var. Fenerbahçe binaları, Fenerbahçelilik kavramı şahıslarla ilgili bile değildir aslında... Başka bir deyişle Fenerli olma sürecimi tetikleyen nakil geldiğim sınıftaki uyum sağlama sürecim olabilir. Ancak bu takım üç büyükler içinde adına ve renklerine sempati duyduğum tek takımdı. Sarıyla kırmızı kombinasyonundan hoşlanmamıştım (bu Göztepe'yle de sorun yaşadığım bir konuydu). Siyah-beyaz anlamsız gelmişti. Sarı lacivert canlı ve yaratıcıydı... Şıktı.

Fenerbahçe, yaşadığım ülkenin çoğunluğuyla hemfikir olduğum az sayıda konudan biri olageldi. Sözümona elit ve kibirli (arkalarında mektebi sultani var ya) değildi, ya da "halk takımı" edebiyatı da yapmıyordu; bir Fenerli sadece Fenerliydi... O bir cadde çocuğu da olabilirdi, memur, öğretmen, ya da bakkal çırağı da... Sadece Fenerliydi, Fener gol attığında "gooooool" diye bağıran biri işte... Asalet iddiası laciverdinden ibaretti. İşgal döneminde İngiliz takımını yenmişti. Bir de ben seviyordum. Başka-

nına ya da genel sekreterine tav olup tuttuğum bir takım değildi Fener, kimse de öyle takım tutmamıştır. İşte tam da bugün bu ruhla taraftar kimliğime dönüyorum. Adı güzeldir; fener ve bahçe. İçinde saray yok, taş yok, hamsiyi çağrıştırmıyor... Bir dolunay gecesi, bir yaz bahçesinde gece sefası gibi... Güler yüzlü bir isim, şenliklere benziyor.

Liglerde, sizi temin ederim, ikinci el deneyim de diyebilirsiniz buna, daha çok şike dosyası açılacak. En azından zaman içinde... Fenerbahçe'den başlanması taraftar yanımı üzse de bunu doğal buluyorum; en büyük takımdan başlarsınız. Süren bir soruşturmanın bulunduğu bu aşamada doğru bulmadığımdan bu kademede durmayı tercih ediyorum. Doğruların tamamı ortaya çıksın, hepimiz bilelim. Dedim ya, son beş-on yıl, hepimizin anlayacağı dilde aydınlansın. Bütün takımlar ne yaptıysa ortaya dökülsün. Eminim ki hepimiz bunu istiyoruz, değil mi? Yani samimiyetle hepimizin isteği bu, değil mi? Şimdi o çok sevdiğiniz, sağduyunun sesi, böylece ikna edilebilir bir kadın taraftar gibi konuşuyorum, anlaşmaya başladık mı? Gerçi kimseyle anlaşmak gibi bir derdim de yok, ancak atmışaltıya bağlandıysanız bazı cümleleri başka türlü kuramazsınız. Hadi hep birlikte erdemli olalım. Ben varım, siz var mısınız? Mutlaka varsınızdır.

Şimdi izninizle ciğerlerimin vargücüyle "Sarıııı!" diyeceğim, kapalıdan ses gelmezse, "Kapalııı uyumaaa!" diyeceğim... Bir daha "Sarıııı!" Biliyorum ki kapalıdan yanıt gelecek: "Laciverrrt!" Biz olmasak lig olmaz demiyorum, biz olmasak benim için lig olmaz, diyorum. Ses ver kapalı!

Fenerbagçe-Galatasaray maçının bileti (15 Haziran 1923)

NURHAK KAYA

kocaman umutlarımızın sahibisin

Aykut Kocaman

Zemin vardır.
Zemin, rahimden çıkan şayet bir tutam saç ise tarak
Zemin, rahimden çıkan şayet bir tahta ise marangoz görevi görür.
Zemine göre şeklini alan "Şey"'ler dünyada iki gruba ayrılır;
Sıvılar ve canlılar...
Bir de sıvı halini alan canlılar vardır ki
Biz onlara kısaca
Yavşak deriz.

Bir de
Yaşadıkları zamanın dinamiklerine aldırış etmeden
Bastıkları zemine şiddetle ayak izlerini bırakan "İnsanlar" vardır.
Onlar;
Destanlarda kahraman
Çağlarda öncü
İdeolojilerde lider kabul edilirler.

Bu insanlar
Yaşadıkları uğurda zarar göreceklerini bilerek bir dövme gibi taşırlar inançlarını.
Eleştirilirler, hırpalanırlar, yeri gelir yüzlerinden okunur çektikleri acı.
Ve daha bir sürü " Şey "

"Şiddet, para ve ilkesizliğin egemenliğindeki Türk futbol ortamında, dürüstlük ve erdemle kuşatılmış bir ada yaratan Aykut Hoca..."
diyor Barış Tut, *Kocaman Bir Adam : Sıradışı Bir Teknik Direktörün Portresi* adlı kitabında.
Ve ekliyor
"Aykut Kocaman, bu ülkenin futbol çölünde bir vahadır".

Modern Yüzyıl tam da bir piton gibi sarılmışken boğazımıza
Uzaktan gelen sevdiğimiz bir tanıdığın gür sesi gibi şimdi Aykut Kocaman.
Bir tarafta çok takım elbiseli adamlar da var
aynı çok takım elbiseli adamların var birçok dünya haritası da.

Önyargılar
İkili oyunlar
Dedikodu
Şiddet dürtüsü
Mide Bulantısı
Gloria Jeans
Kardeşler Kıraathanesi
Reina
Zürafa Sokak
Yeni Dünya Düzeni
Cemaat evleri
Facebook

Washington'da Vietnam bayrağı açsam
Aklına Aykut Kocaman Gelir mi ?

Aykut Kocaman

CİHAN OĞUZ

fenerli şair olmak

Nasıl Fenerbahçeli olduğumu hatırlamıyorum ama kimler sayesinde Fener'e gönül verdiğim az çok aklımda. En başta annem. Sonra, ilkokul öğretmenim Bertal Düzgün. Bertal Hoca, Tunceilli. Acayip top oynuyor. Teneffüslerde sert şutlar çekerek kendini bize hayran bıraktırıyor. Ve dayım Hüseyin Dündar. Aynı zamanda şair. Amatör bir seçkide şiri yayımlanmış gençliğinde. O da, sonradan 4 çocuğu da, torunları da hasta Fenerli.

Yazları, babamın memur olarak görev yaptığı Samandağ'dan memleketimiz Edirne'ye giderken İstanbul'a da uğruyoruz birkaç günlüğüne. Teyzem, çocukları hep Fenerli. İlk kez maça teyzemin oğlu Süha abiyle gidiyoruz. Yıl 1974-1975 olmalı. Fenerbahçe-Bolu maçı,

Mithatpaşa Stadyumu'nda. (Endişe etmeyin canım, şimdiki İnönü Stadı. Eski adları çok... Birara Dolmabahçe Stadı da olmuştu) Fener, sonradan trafik kazası sonucu ölecek K. Mustafa ve Osman'ın (Arpacıoğlu, eski gol kralı. Acayip kafa golleri vardı) golleriyle ilk yarıyı 2-0 önde kapadı. Ama Boluspor ikinci yarı durumu 2-2 yaptı. Maç da öyle bitti. İlk hayal kırıklığım.

İlkokulda amansız kavgalarımız. En yakın arkadaşım Göksan Galatasaraylı. Sınıfta kalemler, silgiler, tezahüratlar havada uçuşuyor. Birbirimize giriyoruz takım aşkı yüzünden. Haftalarca küsüyoruz.

Benim idolüm, dönemin efsanevî futbolcusu Cemil Turan. Gelmiş geçmiş en centilmen futbolcu, Oğuz Çetin'i ve Rıza'yı saymazsak. Adaleleri güçlü. Bir Trabzonspor maçında topa öyle bir vuruyor ki, yan ağlarda hafif yırtık varmış, top o aradan giriyor kaleye.

Hakem ve yardımcısı gol diye orta yuvarlağa koşarken, Cemil, garibanım telaş içinde önünü kesiyor hakemin. "Gol değil, yandan girdi" diyor. Şim-

di o Cemil (sonradan faşist oldu ve önce MÇP'ye, ardından MHP'ye girdi) son şike soruşturmasından cezaevinde. Herkese inanırım, ona inanmam. Mayasında yok hile.

Kardeşlerim Ayhan ve Hakan tam fanatik. Takım yenilmeye görsün, evde yas var sanki. Ha... 70'lerin Kurthan Fişek hoca sloganına bel bağlayıp, "Fenerbahçe burjuvazinin, Galatasaray aristokrasinin, Beşiktaş ise proleteryanın takımıdır" demeyin sakın. İki kardeşim de son seçimde Sırrı Süreyya Önder'e oy attı!

Bir ara Fener'den uzaklaşmadım değil. Şu 80'li yılların ortalarında kaptan Müjdat önderliğindeki "dayakçılar korosu" beni çok utandırmıştı. Sanırım Samsunspor'dan 4 gol yediğimiz bir maç sonrası, Fenerli futbolcular rakip takımın oyuncularını kıyasıya dövmüştü. Dayak yiyenler arasında, sonradan Fenerli olacak golcü Tanju da vardı.

Fenerbahçeliyim ama Avrupa serüveninde diğer takımların başarısı karşısında hep heyecanlandım. Mesela Galatasaray'ın 3-0'lık yenilginin rövanşında o meşhur 5-0 galip geldiği Neuchatel Xamax maçını nasıl ölüp ölüp dirilerek seyrettiğimi dün gibi hatırlarım.

Beşiktaş'ın İstanbul'da Barselona'yı 3-0 yendiği maçın tadı da hâlâ damağımda. Asla milliyetçi / ulusalcı vs. değilim ama yabancı rakipler karşısında Türk takımlarını tutmayanların aklına hâlâ şaşarım!

Kızım Gizil 9 yaşında. O da Fenerbahçeliydi en başta. Ama Beşiktaş'ta oturuyoruz ya, bir gün bir baktım, "Baba ben artık Beşiktaşlı oldum" demez mi? Bozuldum ama "mahalle baskısı"nı da anlıyordum. Zorlamadım. Rahmetli babam Doğan Oğuz da, dedem de Beşiktaşlıydı. (İşin garibi ben de Beşiktaş doğumluydum.) Neyseki kızım kısa süre sonra "hatasını" anladı, aslına döndü.

O şimdi "küçük kanarya". Benim çocukluğum gibi.

Cihan Oğuz 10 yaşında, kardeşi Ayhan Oğuz ile...

NURDURAN DUMAN

fenerbahçe sevgisi

"İnsan" için, sanat kadar önemlidir spor. Aksini söyleyen sanat uğraşıcısının insan'ı tanıdığından, bu tuhaf yaratığı bilmek istediğinden ve ona karşı hissettiği sevgiden, dolayısıyla eserinin samimiyetinden, dolayısıyla sanatından şüphe ederim. Sporun her dalı kıymetlidir, sanatın her dalının kıymetliliği gibi. Hep ileri, hep... ileri. İnsanın kendini ve yeryüzünü tanıması, anlaması, anladıkça ikisini de affetmesi için olanaktır hepsi. Daha sağlıklı bir beden, diye başlayan tümceler kurmayacağım. Beden denen hücreler ağının, organlar bütününün içindeki Varlığın, sınırlarını ötelemek eylemi, onun bana göre daracık olan evini genişletmek ereği beni ilgilendiren. Bu emek ve ereğin nedenini soracak olsak, "özgürlük" için ile başlayan çünkü sırasına felsefi, ruhbilimsel, toplumbilimsel vb. alanlardan pek çok sözcük hiç beklemeden girebilir, birbirleriyle yarışarak hem de. Olmayanın olabileceğine "inancın", oldurulabileceğine inançlı "hayal gücünün" daha iyi insan'a ve daha iyi bir dünyaya ulaşmak için "umudu" parlatması için olanaktır sporun tüm dalları. İnsanın kendini aşması, yerçekimi ivmesine meydan okurken yeryüzüyle barışık sürekli gelişen bir ilişki kurması için birer fırsattır her biri. Spor sevgisiyle insan sevgisi aynı potada, aynı filede, kalede, kürekte, yelkende, kayakta, patende, çimde, rüzgârda, suda, buzda... eriyen iki nimet değil de nedir?

Fenerbahçe sevgimi öğrenip de "futbolu neden bu kadar çok sevdiğimi" sormayanı yoktur; bir kez de buradan -taraftar olarak duygulanım hakkımı kullandığım, belki bir daha başka hiçbir düzyazımda bu kadar birinci tekil şahıs tümceler kurmayacak olduğum bu yazıdan- söyleyeyim:

"Futbolu değil Fenerbahçe'yi seviyorum."

Alçakgönüllü, cömert adını seviyorum. Fenerini, bahçesini. Adının yaydığı ışığı, verdiği güveni, yol göstericiliğini; saldığı çiçek gül ağaç toprak, Anadolu kokusunu; çağrıştırdığı Sarı Kanarya, kuş, kelebek, rüzgâr, deniz sesini.

"Biiir şarkısının sen" gibi dilimize pelesenk olmuş şarkılarını seviyorum, o şarkıları bir ağızdan

söylediğimiz stadyumunu, Şükrü Saraçoğlu'nu. Kadın erkek, çoluk çocuk gidebildiğimiz, içeri adım attığımızda bize sunduğu o bayram neşesine benzer, tariflemeye çalışıp da sihrini kaçırmak istemediğim, atmosferin karşısında ve içinde her defasında dilimin tutuluşunu, dört bir yana bakmaktan başlayan maçın ilk anlarını görmeyi unutuşumu. Fenerium'dan alıp sırtımıza geçirdiğimiz formalarımızla -bazen ucu ucuna oynadıkları için semtten semte koşturarak- gittiğimiz voleybol, basketbol maçlarını; Fenerbahçe sahilinde antrenman yapan sporcularımızın yelkenlerini, küreklerini...

Taraftarını seviyorum Fenerbahçemin, onların sağlam, dik duruşuyla göğsümün kabarışını, birliğimizi beraberliğimizi. En kötü günde omuz omuza, yürek yüreğe durabilme yetimizi. İyi günleri de bir Fenerbahçeli gibi taşıyışımızı. Fenerbahçe'yi sevmek yurdu sevmek de demektir, deyişini. Sporun yenilgilerden de oluştuğunu, iyi rakipler olmadan iyi dans edemeyeceğimizi, yenginin önünde sonunda bizim olduğunu bilişini. Başka takımların yurt dışı maçlarında diğer takım taraftarlarıyla birlikte dualarla, iyi dileklerle el ele verişini.

Taraftar sayısı ne kadarsa o kadar çeşittir Fenerbahçe Sevgisi. Ben Fenerbahçe'yi, yurdun her köşesinde açtığı spor okullarıyla çocuk ve gençlere sağladığı olanak ve fırsatlar için, birçok branşla spora verdiği önem ve kattığı değerler için, dolayısıyla insanlığa sunduğu hizmetten ötürü seviyorum en çok.

Basketbol, Voleybol, Yüzme, Masa Tenisi, Atletizm, Boks, Yelken, Kürek... 17, 16, 15 yaş Futbol... Tüm amatör branşlara aynı ciddiyetle eğilip hem yurt içinde hem yurt dışında neredeyse her dalda şampiyon oluşunu, olmadığında da son ana kadar şampiyonluğa koşuşunu.

İnsanı, *"Beşi Bir Yerde mi? Onun adı Kaçı Bir Yerde"* diyerek gülümsetişini seviyorum Fenerbahçe'nin. Dünyada benzeri yok bildiğim... Hem yurtta, hem dünyada benzer örnekler çoğalsın dilerim.

SADECE AYAKLARI DEĞİL,

KAFASI DA ÇALIŞIYOR

Fenerbahçe'nin yeni transferi

Lucescu, altı lisan biliyor

Kemal BELGİN

Fenerbahçe'nin yeni transferi Rumen milli takımının dünya çapındaki kaplanı Mircea Lucescu tam 6 lisan biliyor. Rumence'nin dışında, Rusça, Fransızca, İtalyanca, İngilizce ve Slavca'yı rahatlıkla konuşabilen büyük futbolcu aynı zamanda ülkesinin en kültürlü sporcularının başında geliyor. Spor Akademisini bitiren Lucescu, ilmin [illegible] inanmışların başında... Bir de üniversite diploması var. Kısacası Fenerbahçe'ye bir çift usta ayağın yanısıra bir de büyük beyin geliyor.

Lucescu'nun bir sporcudan çok bir devlet adamının cebinde bulundurabileceği diplomaların yanı sıra büyük [illegible] var. [illegible]

MUSTAFA ERGİN KILIÇ

şiir aşkına, fener aşkına, bombalasi bombalasi bom bom*

Fenerbahçe dendiği zaman aklıma ilk gelen Ankara 19 Mayıs Stadyumu. Yıl 1990'lar. Saat sabahın beşi. Kale arkasında kuyruk çoktan oluşmuş bile. En ucuz bilet kale arkası olduğundan bizim de sıraya geçeceğimiz yer orası. Maraton seyircisi, pazar kahvaltısını yapıp saat on bir gibi teşrif ediyor (Evet maçlar hep Pazar günleri oluyor). Şeref tribünü maçtan birkaç saat önce. Ankaragücü, Gençlerbirliği, Petrolofisi, Ankaraspor (O yıllarda Petrolofisi 1. Lige çıktığı için artık Ankara'da üç-dört maç izlemenin keyfini yaşıyoruz. Son yıllarda o da ligden düştü. Bir ara Gençlerbirliği Oftaş birinci lige çıktı, sonra o da lige veda etti) maçları.

Saat sabahın beşi ve genelde ligin ilk devresi Fener Ankara'ya geliyor. Bahar aylarındaki maçlar İstanbul'da oluyor. Bu da şu demek, Ankara'nın korkutucu Aralık soğuğu, sabahın erken saatleri iliklerimize kadar donuyoruz. Eksi on derecelere inmiş sıcaklık. Stada gitmeden bir gün önce, mahalleden üç beş arkadaş ile hummalı bir hazırlık başlıyor. Sigara paketleri alınıyor, (Önemlidir, zira sigara özel günler dışında bakkaldan tek tek alınır. Hangi sigara mı? Uzun Malbuş. Çoraplarda yerini alıyor) maç bileti için birkaç hafta önceden bütçe denklemesi yapılıyor, soğuktan korunmak için çift kat çoraplar ve pantolonun içine yün donlar giyiliyor. Dudaklar soğuk vurdukça ve yalandıkça "yalama" olmaya yani iyice çatlamaya hazırlıklı hale getiriliyor (Dudakları bolca rüzgâra tutuyoruz ve yalıyoruz, acıya dayanıklı hale getiriyoruz!). Atılacak yeni sloganların hayalleri kuruluyor. "üçlü çekme" çalışmaları yapılıyor. İstanbullulardan yeni şarkılar öğreniliyor ki acemiliğimizin ayıbı çıkmasın ortaya. Onlar biraz ezber ediliyor.

Sabah evden kaçma stratejileri üzerine çalışılıyor. 13-15 yaşları arasındayız. Elbette ailelerden maçlara gitmeye izin yok. Ama bizler izdihamın, kaosun, kendi elleriyle kalplerindeki koca Fener'i yakmış, karanlıkların üzerine giden, sabahın erken saatlerini ısıtan, cansız ya da zorla yanan sokak lambaları sönünce fenerini devreye sokan, denizlerin ışıltısını, yakamozların gözlerini almak için her an fenerini devreye sokamaya hazır, ateşi başından aş-

mış şiirleriz, koca bir fener alayıyız! (Ankara'da mı? Evet deniz yok ama bakanına bağlı bu!) Kim tutabilir ki bizleri! Bir kıvılcımla ormanları ateşe vermeye hazırız, bir cigara yakımı hayat bize. Gözümüz Fener'den başkasını görmüyor. O da gözümüzü alabilmek için alabildiğine yanıyor!

Daha stadın kapısından içeriye girmeden başlayan çarpıntı. Akıllarda sürekli aynı sorular *"lan, stadyumda maç izlerken gol oldu mu tekrarı olmuyordu değil mi?"* O her saniyesini sindirerek izleme telaşı, tekrarı olmayan görüntüler, yemyeşil ıslak zemin, çoğu zaman karlı.. İki eldivenle beş kişi sırayla ısınıyor. Tek bayrak var (bütçe kısıtlı). Tek bayrak elden ele geziyor. Aramızdan birisinin annesi yorgancı, yorgan dikiyor. Biri diğerine her seferinde *"Oğlum kumaşını alalım da, neyse annen diksin lan, şanımıza yakışmıyor. Koskoca camianın kale arkası müdavimleriyiz, tek bayrakla nereye kadar."*

Ankaragücü maçlarında genelde ilk kale arkası dolunca, Ankaragücünü'nün olduğu kısma geçmek zorunda kalınıyor. Herkes birbirini oğlum burası gecekondu adamı.....ler, sakın gol olunca falan kımıldamayın, ani hareketlerde bulunmayın diye tembihliyor. O tek çift eldivenin tüm parmaklarını elden ele gezdirdikçe, kımıldayamamaktan dolayı hep beraber yemiş oluyoruz. Kimi yiye yiye gövdeye varıyor. Kimi yeme işinde sırasıyla, tırnaklara, parmaklara geçiyor! Bu arada bütün stadı kavuran sucuk kokusu geliyor. Ulan biraz paramız olacaktı. Sonra bir "tükürük köftesi" havası ki sorma gitsin. Buram buram. Stadın her tarafından yükselen oyun havalarını bastırıyor. Yarım ekmeğe üç adet köfte oluyor. Usul böyle. Azı daha makbul ve lezzetli. Zaten lezzeti de tükürüğünde ve soğanında! Hayali bile güzel. Şimdi anam olsa *"kokusu bile doyuruyor meretin derdi"*.

Her maç da aynı sıkıntı. Cepteki paralar toplanıyor ama iki kişiye bilet alacak kadar. Kalan üç kişiye bilet yok ama bu adamların da bir şekilde stada girmesi gerekiyor. Çünkü açıkta kalan üç kişi her maçta değişiyor. Bu biz de oluyoruz zaman zaman. Aramazdaki arkadaşlardan birinin çoook uzaktan bir emniyet amiri tanıdığı var. Bazen denk getirebilirsek bir polis ayarlıyoruz. Tam turnikeden bir Fenerli geçerken, demirin arasına bizi de sıkıştırıyor; birer birer biletli arkadaşlarla turnikeden geçiyoruz. Eee biraz baldırlarda, kalçalarda, ette ezilme oluyor. Olacak. Fener aşkı bu. Her şeye bedel. İçeriden sloganlar yükseldikçe, şarkılar söylendikçe dışarısı daha bir coşuyor. Acılar unutuluyor.

Fener'in makûs talihi Ankara'da hiç değişmiyor. Gençlerbirliği'ne her seferinde yeniliyor. Ankaragücü maçlarında da mutlak surette ya beraberlik ya yenilgi alıyor. Petrolofisi lige geldi maçlar üçe çıktı derken, acılarımızda her sezon ikiden üçe katlanıyor. Yine makûs talihimiz aynı. Her Ankaragücü maçından sonra, yensek de yenilsek de "gecekondu"dan mutlaka dayak yiyoruz. Ama alışmışız, yemeyince arıyoruz, bu işte bir aksilik var diye telaşlanıyoruz. Kazanmışsak bu da üstüne cilamız diye coşkulanıyoruz! Kaybetmişsek, eee hak ettik bu dayağı, yenilmeyeceksin abi, duygularıyla stadı terk ediyoruz. Her defasında bayraklar, flamalar, formalar üzerimizde stadı terk ediyoruz. Aramızdan birisi *"Ulan renkler de aynı, nasıl anlıyorlar Fenerli olduğumuzu hayret"* demeyi ihmal etmiyor.

İçeride en sevdiğimiz şey Meksika dalgası yapmak (Çağımızda zamanla bu yerini ekonomik kriz dalgalarına bıraktı, Güney Amerika'dan Amerika'ya ve Avrupa'ya geçti!). Sürekli uyumakla meşgûl olan kapalı ve maratonu ikaz edip, karşılıklı slogan atmaya davet ediyoruz. Futbolcuları kale arkasına çağırarak o manasız yumruk sıkma hareketini yaptırıp, oley çekiyoruz. Bir dönemlerde Ferdi ve Müjdat bunu çok coşkulu yapardı. Rıdvan centilmenliği hiç elinden bırakmadığından, önümüze kadar koşar, hareketi çekmeden! alkışlardı. Bundan hiç haz etmezdik. Coşkuyu azaltırdı. Zaten Rıdvan genelde sakat olduğu içinde bunu dert etmezdik! Aykut da pek sevmezdi bu hareketi. Laz Hasan coşkulu yapardı. Semih narin yapardı. Şenol bütün tribünü ayağa kaldırırdı. Tanju haddinden fazla edalı yapardı. Ama en büyük üzüntümüz hiç *"Metin-Ali-Feyyaz"*ımızın olmamasıydı. Bunun eksikliğini hep çektik, halen de çekeriz.

Ankara'daki maçlar kesinlikle statta izlenir-

di. Ola ki bir aksilik durumunda (Bazen polislerin aracılığıyla içeri girelim derken, kendimizi stadında dışında bulduğumuz olurdu) ellerimiz de çekirdeklerimizle stadın bahçesindeki Türkiye Futbol Federasyonu lokalinin camından içerideki televizyonu izlerdik. İçeri almazlardı, üyelik sorarlardı. Fenerbahçeliyiz, bundan büyük üyelik var mı derdik! Spor yazarlarının bir kısmı da maçı buradan izlerlerdi. Stat yanda, onlar neden lokalde bir anlam veremezdik. Hani Hıncal Uluç Abi'nin maçları evden seyredip yorumlaması gibi. Deniz Gökçe ve Erman Toroğlu her daim sahadalar ya! Göz yeşil zemine değecek, kulak hakem küfürlerine maruz kalacak, eller havaya kalkacak. Yoksa teneffüs edemiyor insan maçın havasını!

Kimi zaman maçlar evdeki Grundig simsiyah beyaz televizyonundan seyredilirdi (İri göbekli olanından, kahverengi ahşap iskeletli, büyük ekran, ama neyi gösteriyor derseniz, hiçliği! Şairliğe o günlerden adım atmaya başlamışız belli ki). Neden simsiyah? Çünkü ekran sık sık karıncalanırdı ve bizim televizyonun karıncalarında ki siyah oranı beyazdan hayli fazlaydı. Böylece seçicilik ortadan tamamen kalkar, televizyonu radyo niyetine kullanırdık. Ama evimizde sükse olsun diye tutardık.

Yıllar yılı Fener tutkusu bu şekilde sürdü gitti. Belki zaman, mekan, dönem değişti. Ama içimizdeki Fener aşkı hiç bitmedi *"İçimdeki Fener aşkı bambaşka/ O büyük taraftarınla çok yaşa/ Fener Fener engelleri aşıyor/ Kupaları birer birer alıyor"*. Bunun sonunu rakipler için "nah alıyor" diye uyarlardık. Elbette son yıllarda sloganlar, şarkılar da modernize oldu. Bir nostalji yaşamak için yazdım bunu buraya.

Hani hep söylerler ya Fener aşkı başkadır diye. Ben yıllar geçtikçe Fener'e olan aşkımın yerini farkında olmayan şiire verdim. İnsanın aynı anda bir çok aşkı yaşamasının olanaksızlığından ya da imkansızlığından ben Fener'i zamanla geri plana ittim. Fenerbahçe'min yerini şiirbahçem aldı. Ama yine de her daim en yakın taraftarı oldum. Çünkü aşk bitmez belki azalır da tutkusu hep kalır ve yukarıda dediğim gibi bir kıvılcımla tüm orman ateş alır.

Fener Cumhuriyeti

Son günlerde ki Fenerbahçe başkanı ve yönetimi ile ilgili şike söylentilerine kısa da olsa bir Fenerbahçeli olarak görüş bildirmek isterim.

Siyasetin, insanın, toplumun, ideolojilerin, inançların, iletişimin yozlaştığı, deformasyona uğradığı, hatta çürümeye başladığı bir ülke de sporun çok da ahlaklı kalmasını beklemek saflık olurdu sanırım. Zira bir üzüm küfesindeki üzüm taneleri gibidir toplumlar ve insanlar. Bir bakarsınız hiç üzümünüz kalmamış küfenizde. Sırt sırta vererek bozulma, birbirine temas ederek çürüme eylemi diyorum ben buna. Etkileşim, göre göre bozulma. Sonrası mı? Sonrası ne şurup, ne pekmez, ne şarap, ne pestil!

Sonrası bir Türkiye gerçeği. Derin devletin ve derin! insanın her yere sızmış olma hissi ve korku imparatorluğu, tedirginlik. İllegal yollardan her şey legalmiş gibi gösterilerek, aslında çürük olduğunu düşündüklerini ve sistemi çürütenlerin (Ki bir yandan sistem de iyileştirme yapma eylemleri varmış gibi davranarak, aslında sistemin temellerindeki dokunulmazlık ilkelerine, önce zede verme yoluyla sonra da toptan ortadan kaldırma yoluyla bir sindirilme politikasının güdülmesi) bir hukuk devletine yakışmayacak şekilde gizli takibi, dinlenmesi ve yine bir hukuk devletine yakışmayacak şekilde işlerine geldiği gibi yargılanma sürecinin devam ettirilmesi.

Güç tektir, bölünemez ve paylaşılamaz. Her şey tek bir komuta zinciriyle idare edilir. Tek başlı devlet vardır. O ne derse o olur! Farklı vesaitler ülkeden gider yerine öngörülen yıllardır özlemi çekilen vesaitler gelir. Dönem bir hesaplaşma dönemidir. Yoksa ülke çıkarlarını ve ülkenin gelişimini kimsenin düşündüğü yoktur.

Sesin fazla çıkmaya başlarsa ve hâkimiyetin artarsa bil ki bir gün susturulursun. Güçlüysen bir gün sen de kaybedeceksin. Muhalifsen bir gün sen de yıkılacaksın. Özgür düşüncen, hür iraden varsa bir gün sana da sıra gelecek. O bilek bir gün bükülecek. Direnme, ne deniliyorsa onu yap. Çerçeve çizilmiş, sen bir piyonsun söyleneni oyna! Çünkü zaferi isteyen tek kişi. Hegemonya tek. Ve her şeyi kontrolü altında tutmak istiyor.

Elbette pirinç çuvalındaki taşlar ayıklansın. Ama bu metotlarla değil. Birbirimizi kandırmayalım lütfen. Artık Türkiye'de hedefler o kadar belli ki. Güç odakları birer birer eritilerek, istenilen rejime doğru son sürat gidiliyor (Amaç ülkedeki kirliliği ortadan kaldırmak değil daha fazla kirletmek ve kirlilik yaratmak! Yaparken! (Burada ne yapılıyor ki diye sorabilirsiniz) yıkılanlara bakar mısınız? Amaç kaos ve amaç diktatörya, *tek kişilik bir rejim!*). Partiler, gazeteler, futbol kulüpleri, eğlence mekanları, tatil yöreleri, anayasal haklar ve anayasa, askeri yönetimler, ordu, muhalefet; her kimin bir yaptırımı varsa toplum üzerinde, hepsi birer birer sistemin dışına i ti li yor! *Oysa ki biz hâkimiyet Allah'ındır* diye yazan bir toplumduk, yıllardır arabalarının camına! Meğer o insanlar da tanrılaşma eğilimine girebiliyormuş! Ki bunları yapan bu kopkoyu çizginin takipçileri. *Rejim mi? Diyet dedim canım... Çünkü ülkemiz hızla büyüyüp, gelişiyor. Hormonlu bir gelişim* (Enflasyon sıfır, yıllık büyüme hızı 5.6, bu kimde var ki? Bir Çin, iki Hindistan, işsizlik, sağlık güvencesi, Kürt/terör sorunu. Evet evet, pardon başka bir ülkeden bahsediyorum!)! *Zaman zaman rejime sokmak gerekmez mi?*

Bazen diyorum ki, sırf isminin sonunda *cumhuriyet* olduğu için ve yıllardır isminde böyle bir yakıştırmayla yaşadığı için *Fener*'in başına bunlar gelmiş olmasın!

***Bombalasi bombalasi bom bom bom/ Sarı Lacivert Şampiyon! (1990'ların yıkılmaz sloganıydı, hep şiirsel bulmuşumdur, Fener ile şiirin kesişme noktası budur!)**

Şampiyonluğun inanılmaz öyküsü
F.BAHÇE MUCİZESİ
Bugün sayfa 4'te başladı

40 YILLIK Efsane

TÜRKİYE'NİN İLK SPOR GAZETESİ
www.fotospor.com

Fotospor

ISSN 1306-2964
24 MAYIS 2011 SALI
50 KURUŞ (KKTC 1 TL)

ANALARININ AK SÜTÜ GİBİ HELAL

ŞAMPİYON FENERBAHÇE MUHTEŞEM BİR TÖRENLE 18. LİG KUPASINI ALDI

BAĞDAT CADDESİ VE SARACOĞLU'NDAKİ YÜZ BİNLER, KRALLARI BAĞRINA BASTI

ÖMER ŞIŞMAN

fenerbahçe söyleyecek son sözü

Fenerbahçe ve şair diye bir şeyi gözümde canlandıramıyorum. Fenerbahçeliysen, şair, marangoz, tesisatçı, bankacı olman erir gider, Fenerbahçelisindir. Fenerbahçe'nin kaderi ile şairin kaderi ise birbirine benzer. İkisinin de başına bolca çorap örülür, ikisi de ölmez dirilir. Fenerbahçe bir süredir kıyma makinesine sokulmuş durumda. Bir şey yapıp da kıyma makinesine sokulmayan şair var mı? Fenerbahçe şu an bir özgüven felci yaşıyor. Hangi cesur şair böylesi felçleri yaşamadı. Galatasaray sıkıcı bir şairdir, nezih ayakoyunları ve pek kibar imgeciliğiyle. Beşiktaş bir "duruş" şairidir, asla kıçını başını açamayan, o "duruş"u cilalamak uğruna evladını (Tayfur Havutçu) satan. Trabzonspor üçüncü sınıf bir taşra şairidir, sınıf atlamak isteyen, kısa günde kâr ettirecek ittifaklar arayan. Fenerbahçe tüm hezeyanıyla, duygusallığıyla, yüksek özgüven ile özgüven felci arasında yaşadığı gelgitleriyle, depresyonuyla, sevinciyle, efkârıyla, çocuksuluğuyla, bilgeliğiyle, kavgacılığıyla birinci sınıf bir şairdir. Fenerbahçe şair olduğundan emin olamayan şair, diğerleri şair olduğunu zanneden müteşairdir. Fenerbahçe şairlik sizin olsun der (Gün itibariyle Bank Asya Ligi'ne düşürülmeyi istedi), diğerleri Fenerbahçe'de tutarsızlık arar. Fenerbahçe'yi sevmek tehlikelidir, sevenin elini kolunu bağlarlar (ayıplanırsın, adın şikeciye çıkar), diğerlerini sevmek konfor verir. Tıpkı bazı şairleri sevmenin tehlikeli olmasına karşın, bazı şairleri sevmenin konfor vermesi gibi. Fenerbahçe politik doğrucu argümanlarla eleştirilir. Diğerleri kayıkçı kavgası yaparken bir şey ortaya koyan şair de. Biz Fenerbahçeliler, Fenerbahçe'nin ortaya koyduğu bu benzersiz şiirin meftunuyuz. Ne taşra şairlerinin küçük hesapları, ne seçkin şairlerin yalandan hümanizm tiradları, ne de duruş budalası şairlerin itibar yönetimleri bizi ilgilendirmiyor. Biz Taraf'ın aklıyla yazılan uygulamacı şiiri beğenmiyoruz. Biz taşra haikusunu beğenmiyoruz. Biz adını anarşiste çıkarmak için kırk takla atan şairin lekesizlik edebiyatını ve PR şiirini sevmiyoruz. Seçkin, geleneği çok iyi bilen kabız şiirleri de beğenmiyoruz. Biz, Fenerbahçe'yi UEFA'ya şikâyet eden Galatasaray misali, şairi yayınevine şikâyet eden tezgâhçı şairleri sevmiyoruz. Biz kimsenin saldırmaya büzüğünün yetmediği şairleri sevmiyoruz. Herkesin saldırmaya büzüğünün yettiği şairin koluna giriyoruz. Fenerbahçe yalnız kalmaz. Rasim Ozan'lar köpekdişleriyle öne atılsın, Tanıl Bora'lar vicdanı sarsılmış entelektüel görünümüne bürünsün, ortalama kalabalık ortalama kuşkularını dile getirsin, dekor tamamlansın, biz Fener'in yazacağı yeni şiiri bekliyoruz.

AYDAN YALÇIN / SABİTKEMAL BAYILDIRAN

Şaire, Kadın, Şair, Şair Kadın, Bayan Ozan, Poetesse, Poéte, Die Dichtern vb.

Yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar
Aşrı aşrı memlekete kız vermesinler

Yukarıdaki dizeler bir türküden alınma. Bu türküyü yakanın bir 'kadın' olduğu çok açık. Ama cins olarak kadın olmak, bir 'kadın olmak', 'kadın zihniyeti'ne, 'kadın dili'ne sahip olmak anlamına gelmemektedir. Bu türküyü yakan kadın, eğitimin, geleneğin şartlaması sonucu 'eril bir dil' kullanmakta; Julia Kristeva'nın terminolojisiyle 'semiyotik' dönemi aşamamaktadır. 'Kız vermek' eril dilin türküye nasıl sızdığını gösteren çok ilginç bir deyimdir. Çünkü 'kız vermek', kadını nesneleştirmekte, onun değişim aracı olarak kullanıldığına işaret etmektedir. 'Oğlan vermek' gibi bir deyimin kullanılmadığı, kullanılmayacağı açıktır.

Eril dil ve bakış açısı, türkülere sızdığı gibi, hayatın her alanına sızar. Sözgelimi "Kapıkulu" şiirinde, 'kadın' şiir yazarken, dünyaya verili şartların içinden bakar. *"Keşfet nikabını yeri göğü münevver et / Bu âlem-i anâsırı firdevs-i enver et"* diyen şiirin altındaki mahlas 'Zeynep' olmasa, bu dizelerin bir kadın tarafından yazıldığını kimse söyleyemez. Şaire, sevdiği erkeğe hitap edemediği için, bir erkek gibi, daha doğrusu erkek dili ve bakışıyla bir kadına seslenmektedir; onun yüzünü güneşe benzetmektedir. Kaleme aldığımız ve *Mühür* dergisinde (syf. 34-35) yayımlanan "Şairelerde Kadınlık Kavgası" çalışmamızda, o günün koşullarında -biraz dolaylı da olsa- sevgililerine aşklarını ileten şairelerden örnekler verdik. (Sayın Bayan Ozan bu yazıları okumamış olsa gerek ki, yazısında kimi kitaplardan aktardığı düşünceleri şiir örnekleriyle somutlayamamıştır.)

Zeynep Hatun'dan aldığımız örnek de gösteriyor ki, biyolojik olarak kadın olmak, dünyaya kadın gözüyle bakmaya yetmiyor. Erkeklerin hazırladığı müfredatla okullarda verilen resmi ideolojiyi aşamadıkça bir kişi 'kadın bakış açısı'nı kazanamaz.

Kristeva, kadınların farklılıklarını belirginleştirmelerinin yolunun, kadınlıklarından doğan deneyimlerine dayanarak *kadınsı* bir edebiyat ve konuşma dilini ortaya koymaktan geçtiğini söyler. Erkek egemen dilin, erkek egemenliğinin(patriyarki) esiri olmuş bir kişinin kadın haklarını savunup kendisini 'feminist' sanması kadar bir çelişki olamaz. Semiyotik döneme takılıp kalmış bir kişinin, şöyle demesi onu gülünç duruma düşürür: *" 'Şaire' dendiğinde kendisine, şiir*

geleneğine ve gelenek üstüne yapılan eleştirel yorumlara saldırmasını sağlayacak sanatsal öznellikten ve dehadan yoksun olan kişi anlaşılır".

'Anlaşılır' da kimler tarafından öyle anlaşılır? Türkçeyi bilenler tarafından mı, anlayışı kıt kişiler tarafından mı? Kişi bir cümleyi, sözcüğü 'keyfine göre' anlayabilir mi? Sözgelimi 'kâtibe' dendiğinde 'bilgisayar kullanmasını bilmeyen, yeteneksiz, beceriksiz, anlayışsız' olan kişi anlaşılır mı? Ya Mustafa Kemal 'Cumhuriyetin muallimeleri' dediğinde Bayan Ozan ne anlıyor acaba?

Bayan Ozan Z. Betül (Bety) Yazıcı *Hürriyet Gösteri* (syf. 304) dergisinde yayımlanan "Fitnat Hanım 'Sade Nazım'la Ne Yaptı" başlıklı yazısında 'şaire' sözcüğünden yukarıda söylediği anlamı nereden çıkardığını nedense anlatamamaktadır. Oysa *Meydan Larousse* ve Ferit Devellioğlu *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*'ında, Pars Tuğlacı *Okyanus Ansiklopedik Sözlük*'ünde 'şaire' sözcüğünü 'kadın şair' olarak açıklamaktadırlar. Bayan Ozanın bu sözcükten 'şiir yazan kadını küçültmek, kültürel aşağılık göstergesi olarak görmek' anlamını nasıl çıkardığına şaşırmamak mümkün değil. Bu Bayanın yaklaşımını anlamak, Ördek Hasan'ın 'yağmur' sözcüğüne tepkisini anlamaktan daha zordur. Malûm, Ördek Hasan'ın yanında 'yağmur' dendiği zaman, adam *"Sen bana ördek dedin!"* diye tepki gösterirmiş. Açıklaması da şöyleymiş: Yağmur yağınca göller oluşur, göllerde de ördekler yüzer...

Bu Bayan'a göre, şu antolojileri hazırlayanlar 'kadın şair' tamlamasını kullandıklarından, eril dilden uzaklaşmışlardır: Mustafa Sever *Divan'dan Günümüze Türk Kadın Şairler Antolojisi,* Özkan Mert *İsveçli Kadın Şairlerin Aşk Şiirleri,* Metin Fındıkçı *Çağdaş Arap Kadın Şairler Antolojisi.* Bedirhan Tamsöz *Osmanlıdan Günümüze Kadın Şairler Antolojisi,* Perihan Ceylan *Türk Kadın Şairleri Antolojisi,* Sabit İnce *Türk Dünyası Kadın Şairler Antolojisi,* Emine Sevinç Öksüzoğlu *Türk Dünyası Kadın Şairleri Antolojisi.* Dr. Müjgan Cumbur ve Neriman Saryal, milliyetçi muhafazakâr ideolojileri doğrultusunda, hazırladıkları antolojiye *Türk Kadınının Şiiri* adını vermişlerse de kitaba yazdıkları önsözün başlığını "Türk Edebiyatında Kadın Şairlere Toplu Bakış" koymuşlardır.

Bayan'ımız, bu imzalardan en az birinin 'kadınları' ve 'kadın dili'ni savunduklarına dair bir örnek gösterebilir mi? Örnek gösteremediğindendir ki savları havada kalıyor! Sözcüğün anlamı, kullanıldığı cümlede belirginleşir. 'Şaire' sözcüğünün *"şiir geleneğine ve bu gelenek üzerine yapılan eleştirel yorumlara saldırmasını sağlayacak sanatsal özellikten ve dehadan yoksun kişi"* anlamını içerdiğini gösterebileceği bir tek kullanımla örnekleyebilir mi?

Neo-ittihatçı Bayan Ozan, 'şaire' sözcüğünden acaba bu sözcüğün 'kadınlık' anlamını içermesi nedeniyle mi rahatsız oluyor? Bilindiği gibi sağcı kesim 'kadın' sözcüğünden kaçınarak 'hanım' sözcüğünü tercih etmektedir: Kardeşlereli Hanımlar Derneği, Ülkücü Hanımlar Derneği, Adile Anne Hanımlar Derneği, Zümrüt Hanımlar Derneği... Bu tutum, kadın olmaktan utanmanın bir göstergesi olsa gerek. Oysa 'kadın' olmak, gerçek kadın olmak, utanılacak değil, övünülecek bir durumdur.

Kaldı ki eleştirmeye kalktığı yazımızda Mütercim Asım'ın *Kâmus*'ta, *"Şair, şiir kelimesinde vasıftır, şiir söyleyen **adama** denir"* açıklamasını 'adam'ı vurgulayarak aktarmıştık. Şair sözcüğünün 'nötr'leştirme ve 'hermafrodit' kılınma sürecinin 'Dil Devrimi'nin tutunamayan 'ozan' sözcüğünü dolaşıma sokma çabası sonucu oluştuğunu açıklamaya çalıştık. Bu bakımdan *"Dilimizde 'şair' sözcüğü, sözlük anlamında olmasa bile işlevsel veya kültürel bir ortak kabule dayalı olarak erkeği temsil eder"* ifadesi bir çelişkiden başka bir şey olamaz. *Kâmus* bir sözlüktür ve en ünlü sözlüğümüzdür ki hâlâ kullanılmaktadır.

Bu 'ozan' sözcüğünde hâlâ direnenler var nitekim: Aralarında Veysel Çolak, Hidayet Karakuş gibi tanınmış 'sol' Kemalist şairlerin de bulunduğu, on erkeğin aralarına bir 'bayan' alarak oluşturdukları 'seçici kurul'un KARSAV I. İzmir Kadınlararası Şiir Yazma Yarışması'nın hazırladığı kitabın adı *Şiire Sevdalı Bayan Ozanlar*'dır.

Yine yazımızda 'bayan' sözcüğünün 'madame' karşılığı olarak uydurulduğunu belirttik ki, bu sözcüğün ancak bir 'yabancılaştırma efekti' olarak kullanılacağını düşünmekteyiz: Madam Eleni, Madam Hiranuş gibi...

'Kadın şair' demek, kadını 'erkekleştirmek' demektir. Tıpkı 'kadın kâtip' demek gibi komik bir ifade çıkıyor karşımıza. (Batılılaştık ya, 'kâtip/kâtibe' yerine 'sekreter'i kullanarak 'Osmanlıca'dan kurtulmuş olduk! Aynı zamanda 'hermafrodit' bir sözcüğe geçmiş oluyoruz!)

Bayan Ozan, 'şaire'nin Türkçe sözlüklere girmediğini söylerken, kendisinin kullanmış olduğu 'fantazmik, hologramik, metafor, oyuncul, hermafrodit, epistemik' gibi sözcüklerin sözlüklere girip girmediğine baktı mı acaba? Türk Dil Kurumu'nun *Türkçe Sözlük*'ünde de Ali Püsküllüoğlu'nun *Türkçe Sözlük*'ünde de bu sözcüklere rastlayamadık. Kaldı ki Bayan, alıntı da olsa 'oyuncul'u kullanmakla iyi etmiş. Şiire soyunan bir kişinin şiir yaratırken sözcüğün sözlükte bulunup bulunmadığına bakmaya kalkması, onun şiirin çok uzağında olduğunu gösterir. Yunus 'turaçlayın' sözcüğünü kullanırken iyi ki sözlüklere bakmamış, çünkü sözlüklerde o dönemde böyle bir sözcük yoktu. (Gerçi şimdi de yok ya!)

Bayan'ın dil konusunda kafası bayağı karışık. (Sözgelimi, özetlemeye çalıştığı kitabın birinde 'metafor', birinde 'eğretileme' geçtiği için olsa gerek, iki sözcüğü de farklı şeylermiş gibi ayrı ayrı kullanıyor!) Osmanlıcayı başka ulusların dili sanıyor. "Ulus devlet"le birlikte Osmanlı kötülenirken, o dönemde egemen sınıfın kullandığı dil de kötülendi; yeni kuşaklar bu dile yabancılaştırıldı. Cumhuriyeti kuranların hepsinin Osmanlı'da yetişmiş kişiler olduğunu unutmamak gerekir. (*Nutuk*'taki sözcük zenginliğini nasıl yitirdiğimizi, bu kitabı okumaya çalışınca anlarsınız ancak!) Osmanlıca, Türkçenin *bir dönemdeki adıdır*. Bir dili dil yapan 'sözcükler' değil, cümle ve sözcük yapısıdır. "Ben var gitmek ormana" iletisinin bütün sözcükleri Türkçe olduğu halde, bu ileti Tarzanca'dır! Ama Naili'nin "*Gamınla ülfetimiz var sürûru neyleyelim / Safâ-yı hâtırımız yok huzûru neyleyelim*" beytinde on sözcükten 'var, neylemek, yok' dışındakilerden biri (gam) Farsça, beş tanesi de Arapça kökenli; ama bu beyit Türkçedir!

'Şaire' sözcüğünün Arapça oluşundan dolayı 'Osmanlıca' iması yapan Bayan, 'şair'in de adının da Arapça olduğunu unutuyor; neden Türkçe olan 'ozan'ı kullanmadığını izah etmiyor! 'Şiir' yerine Ataç'ın kullandığı 'yır'ı, şair yerine de 'yırcı'yı yeğleyebilirdi. Biz yazımızda 'şair, şaire, âşık, ozan' sözcüklerinin farklı dönemlerde şiir yazmış/söylemiş kişiler için anlam ayırtısıyla kullanılmasının dili zenginleştireceğini söylemiştik. Nitekim *Türkçe Sözlük*'ün anlamdaş göstermesine karşın, Bayan, *" 'Haset' sözcüğün[ün] basit bir kıskançlık olarak anlaşılmaması"* gerektiğini söylerken, dilde, özellikle bir şair/şaire için anlam ayırtısının ne kadar önemli olduğuna dikkati çekmek istemişse de iletisini netleştirememiştir. Nitekim çok kişi "Sana *gıpta* ettim" diyeceğine, "Seni *kıskandım*" diyerek Türkçenin başını gözünü yarmaktadır!

Türkçesini kullanacağım diye dili anlam ayrımlarından uzaklaştırmak, şiiri köreltmektir. Sözgelimi 'hayat'a karşılık 'yaşam' sözcüğü önerilmiştir. Acaba Bayan Ozan, eşinin kendisine 'Yaşamım!' diye mi, yoksa 'Hayatım!' diye mi hitap etmesini ister?

Bayan Ozan'a neo-ittihatçı dememizin sebebi, "İslamiyetin her alanda belirleyici olduğu bir toplum" ibaresini kullanmasıdır. Bu yaklaşım, İttihatçılardan miras kalmıştır günümüz in-

sanına. Oysa, hayatın her alanında *temel belirleyici* olan üretim ilişkileridir. Hıristiyanlık, kadına İslam'dan daha fazla hak tanımış değildir. Ortaçağ Avrupa'sında kadınların neler çektikleri biliniyor. Bugün Batı'da kadının görece özgürlüğü Hıristiyanlığın bahşettiği bir özgürlük değildir.

Avrupa Ortaçağı yaşarken Bağdat'ta halifenin sarayında Yahudi filozoflar bile vardı. O dönemin hoşgörüsünün çok sonraları bile olmadığına tanık olarak Ahmet Yaşar Ocak'ın *Osmanlı Toplumunda Zındıklar ve Mülhidler*'inden VIII. yüzyılda Bağdat'ta yaşamış olan Kûfeli şair Amr Hammad b. Yahya Acred'le ilgili bölümü örnek verelim:

> "Hammad Acred'in zendeka ile ithamında (...) fevkalade başarılı ve etkileyici olduğu söylenen şiirlerinde sezilen dine karşı serbest tavrı, ibadeti önemsememesi ve belki daha önemlisi, Kur'an-ı Kerim'in bazı âyetlerini üslup bakımından eleştirmesi rol oynamıştır. Öyle görünüyor ki bir benzerini yazmak suretiyle Kur'an-ı Kerim eleştirisi, Abbasi döneminin serbest düşünceli edebi muhitlerinde ve özellikle şairler arasında bir hayli ilgi çekiyordu". (İst. 1999, syf. 35)

'İslamiyet'in her alanda belirleyici olduğu bir toplum'da bunlar söylenebiliyor da, *"1923'te gelenekle epistemik bir kopuş yaşan"*dı da neden 16-17 Ağustos 1931 günlü Atatürk'ün mektuplarını Devlet sansürlemek durumunda kaldı?

Kur'an'da, *"Kadınlar sizin tarlanızdır, tarlanıza dilediğiniz gibi varın"* denmesine rağmen, Arap kadını XIII. yüzyılda, şiirinde erkeklik organını şöyle betimliyor:

Uzayan aleti bir sütun kadar
güçlü olacak
kendi mekânını
enine boyuna kaplayacak.

Başı, canlıların önünde ışıldayan
bir fener gibi olacak.
Kendini hemen ortaya atacak.
Yeryüzünde ondan daha iyisi olmayacak.

Benim aletime bir çömlekçi gibi
Biçim verecek, sonra da onu
Arzularıma uyarak hoşnut edecek

Günümüzde erkek egemen ideolojiye savaş açanların şiirinde, sekiz yüzyıl sonra dahi bu dizelere yakın bir örnek gösterebilir mi acaba Bayan Ozan?

İslamiyet'in belirleyici olmadığı günümüzde sadece dil ve şiir konusundaki eleştirilerimizi kâğıda döktük. Yazıda eleştirilecek yanlışlar çok olduğu halde, bizim yazımızın 'dil ve şiir' alanında oluşu, bizi burada nokta koymak durumunda bırakıyor.

* *"Yüzündeki örtüyü aç, yeri göğü aydınlat / Bu evrenin unsurlarını aydınlık cenneti kıl"* Buradaki 'güneş' mecazı, Ahmed Arif'in *"Üşüyorum kapama gözlerini"* dizesindeki istiare ile nasıl da benzeşiyor!

ENİS AKIN

"Benmerkezci"den "Muhalif"e Sancılı Dönüşüm

Enis Akın

Turgut Uyar'ın Türk şiirinin kanonu olarak belirlenme sürecinde şiirde yer edinmeye çalışan ama Turgut Uyar'ı sevmek konusunda geç kaldığına inanan birtakım şairler onu kendilerine benzetme yarışında. Geçen aylarda bir Turgut Uyar panelinde bir şair,Turgut Uyar'ın "muhalif" bir kişiliğe sahip olduğunu söyledikten sonra, konuşmasını şu cümleyle bitirdi: "Turgut Uyar gibi bize kültürel besin taşıyan insanlara sahip çıkmak, onların açtığı yolu daha genişletmek gerektiğini düşünüyorum." Kültürel besin! Ne kadar mülayim, sistem içi ve evcil. Buna sevinmemiz gerekmiyor.

Aynı şairler yıllarca "bunalım edebiyatı", "bireyci ideoloji" vb. geğirtilerle kenara itmeye çalıştıkları Turgut Uyar şiirini kucaklamanın yollarını arıyor. Oysa artık Türk şiirini ilerletecek olan davranış, Turgut Uyar'la çatışılabilecek alanları öne çıkartmak, Turgut Uyar'ın nasıl sevilmeyebileceğini bulmaktır. Şimdiye kadar hakkı teslim edilmeyen bir şair olduğu için sevmek zorundaydık, artık hakkı olan yere geldi. Bu da onu eleştirilebilir yapar; bugüne kadar Turgut Uyar'ı eleştirebilir olmayan bir

Türk şiiri içinde yer alıyorduk, şimdi bu tıkanıklık aşılıyor. Yeni şiir buradan çıkacaktır. Bu eleştiri, bu süreci görmeyen, bulutları seyreden, "Kelebek" yazarlarıyla aynı resimde boy göstermeye "hayır" diyemeyen bütün şairleri ilgilendiriyor. Turgut Uyar popülerleşirken Ece Ayhan ve Sezai Karakoç ise, şimdilik buna direnebiliyorlar. *Yasakmeyve* dergisinin Mart / Nisan 2011 sayısında bunları yazdım, konu geniş daha sonra da yazmaya devam edeceğim. Vural Bahadır Bayrıl yazımı okumuş, hiçbir şey anlamamış,kaleme sarılıp altı sayfa küfreden bir yazı yazmış.

Yazısında şahsıma istinaden çeşitli hakaretler sıralanıyor: arsızlığım; büyüklenmeci sahte benliğim; patolojik bir vaka oluşum; semptomlarım; uydurma ve sallamalarım; hezeyanlarım; yüksekten desteksiz atmam; yaltaklanmam, yaranmaya çalışmalarım; zırvalarım; histerim, acziyetim, ezilmişliğim, ayakçılığım; başarısız şair oluşum vs. Yazısından sonra sağda solda "büzüklerin kardeşliği" gibi yüksek belagat örneklerini de esirgemedi kendisi.

Kendisini tanımam. Hilmi Yavuz, Bayrıl için *"V. B. Bayrıl'sız bir 21. yüzyıl şiirinden söz edilemez"* buyurmuş. Belli ki yüksek bir kişilik Bayrıl. Yavuz haklı olabilir, belki de Türk şiir tarihi gerçekten gelip Bayrıl'a dayanmıştır. Yavuz'un hocalarından olduğu Bilkent'in burslu Türk Edebiyatı öğrencilerinden birinin bu konuda bir tezle ortaya çıkması an meselesi bile olabilir.

Dürüst olmak gerekirse Bayrıl'ın Türk şiirinin herhangi bir yüzyılına kalıp kalmayacağı hakkında derin kuşkularım var; hatta yazısında benimle ilgili olarak sayıp döktüğü sıfatlar ister istemez insanın aklına Bayrıl'ın Hilmi Yavuz'la verdiği gerontokratik (yaşlıların otokrasisine ait) ilişkilerini yansıtan fotoğrafı getiriyor. Şöyle bir senaryosu var Bayrıl'ın: Kendisi için edilmiş ve edilmesinden korktuğu küfürleri baştan dile getirip hem bunların kendine karşı kullanılma olasılığını pasifize edecek, hem de hasmını (bu durumda beni) kendi terbiye düzeyine indirip görece itibar kazanacak...

Psikoloji üzerine açıp bakacağı tek bir kitabı bile olmamalı ki internetten Hakan Kızıltan adlı psikoloğun makalesini buluyor ve yalnızca bundan yaptığı dört alıntıyla cümlelerimin altındaki bütün patolojileri, bütün semptomlarımı, bütün niyetlerimi bir psikolog-hafiye titizliğinde deşifre ediyor ve evet, bir narsist olduğumu bulguluyor ve son noktayı koyuyor: *"Toparlarsak, Akın'ın yazısı aslında, narsistik sahte benliğine ve sadistik nesnesine duyduğu şu patolojik kaygıların alttan alta kendisiyle konuşmasından oluşuyor."* Patolojik kaygılarım benle konuşuyorlarmış. Bu bilgisiz ve daha önemlisi terbiye yoksunu değerlendirmeleri yapan Bayrıl'ın psikoloji dağarcığı, çok değil üç beş sayfa olabilseydi, narsizmin aynı zamanda üretken bir güç olduğunu, yaratıcı kişiliklerde sıkça görüldüğünü de bilebilirdi. Bilmiyor. Psikoloji bilgisini ilerletmek istiyorsa kendisine "transferans" kavramı üzerinde çalışmasını öneriyorum. Geçelim.

Şurası ilginç: Yazısının bir yerinde beni "başarısız şair" ilan ediyor, yani kendisi böyle düşünüyor. *"Enis Akın gibi, kimi başarısız şairlerin patolojik güdümlenimin (...) günümüzün hâkim zihniyeti haline gelmeye çalıştığı"*ndan söz ediyor. ("Güdümlenim" nasıl bir Türkçe kelimeyse artık...) Benim gibi "başarısız şairler" "hâkim zihniyet" haline gelirken ne oluyor? Bayrıl eziliyor. Buna karşı bir şeyler yapması gerek, oturuyor bir çırpıda bu yazıyı yazıyor. Ancak aşırı acele ediyor ve "başarı" kriterlerini ele vermek zorunda kalıyor. Bakın nelermiş başarı kriterleri:

> "Enis Akın henüz *Edebiyat Dosları*'nda ayakçılık yaparken, 'ben' ve arkadaşlarım, *ŞiirAtı*'nda 'Turgut Uyar Yaprakları' diye koca bir bölüm yapmıştık."

Demek ki, ayakçı olmayacaksın, prens olacaksın, arkadaşlarınla dergilerde bölümler yapacaksın (geleceğiz o "koca" bölüme de). Sahiden hangi "ayakçılar" dağıtıyordu *Şiir Atı*'nı, hangi zavallı, şair olma heveslisi genci kullanıyordunuz o iş için? Onlar Bayrıl'ın yazısını okuyunca ne düşündüler acaba?

"Hele bu tür şairler yirmili yaşlarında "şair" olarak anılamamışlar, herhangi bir şiirsel ***başarı*** (abç) emaresi, sanatsal maharet gösterememişler ve ileri yaşlarında bir ***şöhret*** (abç) umudu bulup ya da böyle bir fırsat gördüklerini sanıp, hayatlarında ikinci bir ***kariyer*** (abç) alanı açıldığı hissine kapılmışlarsa kendilerinden menkûl edebi egolarını tutabilene aşkolsun."

Demek ki şair olarak anılacaksın, 20'li yaşlarda abilerin tarafından bol bol öpüleceksin, şiirsel başarı emaresi göstereceksin, yani ödül alacaksın, şöhret umudu arayacak, fırsat kollayacaksın, kariyer alanı açılınca hemen üstüne atlayacaksın.

"Yirmilerindeyken şair olarak maharet gösterememek, yaşıtların arasında ezilmek, oyunda yer alacak gücü bulamamak, sanatsal yeteneğiyle temayüz edememek asla telafi edilemez."

Tekrar tekrar aynı şeyleri yazıyor Bayrıl: Yine ödül alacaksın, yaşıtlarını ezeceksin, üste çıkacaksın.

"Cemal Süreya anmasına katılmak, Hilmi Yavuz'un 75. Yaşı için düzenlenecek bir toplantıda konuşma daveti almak."

Bayrıl yazısının son paragrafında bize ayrıntılı CV'sini sunuyor. Nerelerde konuşmuş, ne zaman televizyona çıkmış hepsini sayıp döküyor.

Dikkat ederseniz başarılı şair kriterleri arasında "geriye iyi şiirler bırakmak" yok, kafasında bir yerlerde varsa da kesinlikle birinci sırada değil. Tanınacaksın, beğenileceksin, görüneceksin. Önemli olan bu, yani hep bir camianın seni görmesi, seni beğenmesi üzerinden kuruluyor başarı. Hepsi ölçülebilir, hepsi sayılabilir ve hepsi değersiz. Tek bir satır, tek bir okur yeter bazen. Bunu Bayrıl'ın başarı planında göremiyoruz, Bayrıl'a göre bu satırın hiçbir kıymeti yok. Derinlemesine okunmak Bayrıl'ın umurunda değil, saygınlığın kendisine nakden ödenmesini talep ediyor, ona şartlandırılmış. "Ama" diye atılıyor Bayrıl "*ŞiirAtı*'nda 'Turgut Uyar Yaprakları' diye koca bir bölüm yapmıştım"...

Bayrıl 8 yılda 7 sayı çıkan *Şiir Atı*'nda dosya yapmış Turgut Uyar hakkında. Kitap boyutunda bir dergi *Şiir Atı*. Aralık 1987 tarihli 4. sayısında sözü edilen "koca Turgut Uyar Yaprakları"nda üç yazı var. Ahmet Oktay yazmış 16 sayfalık en uzun ve ilk yazıyı. Ahmet Oktay'a göre 80 darbesinden sonra tekrar kendi içine kapanmadan önce Turgut Uyar, *Toplandılar* ve *Kayayı Delen İncir*'le birlikte bir tür "bireyci-militan"laşma yaşıyor. Oktay bu orta dönemde Turgut Uyar'ı "zamanıyla göz göze gelmeyi başaran" bir şair olarak anıyor. Anıyor ama saiklerinde yeni bir şey yok: Temel olarak iki şey söylüyor: Uyar, 1- Benmerkezcidir, 2- Bunalım edebiyatı yapar. Ve bunları da Attilâ İlhan'la ilişkilendiriyor: *"Zaten daha önce Attilâ İlhan,* Sisler Bulvarı *(1954) ile kent bireyine ilişkin kimi olguları ve temleri dile getirmiş, kullandığı metaforlarla egemen*

şiir ideolojisinde kopuşun geleceğini sezdirmiştir". Yani "batı yakasında yeni bir şey yok": 60'lardan beri solcuların 2. Yeni şiirine bakışı.

Haydar Ergülen 7 sayfalık yazısında, Turgut Uyar'ın "Cahil Beşir'e" şiiriyle, Barış Pirhasan'ın "Kımıltılar Düşesini" yan yana okuyor.

Bayrıl 2,5 sayfalık yazısının sonunda Turgut Uyar'ın "Geyikli Gece" şiirinin iyi bilinen son mısraı, *"uzanıp kendi yanaklarımdan öpüyorum"* hakkında "narsizm" saptaması yapıyor! Ama, diyor Bayrıl bu şiirin yayımlandığı zamanlarda bunu yazmak "cesurca bir girişimdi. Bugünse herkes 'uzanıp kendi yanaklarından öpüyor'". Okuyanlar narsizmi 1950'lerde ortaya çıkmış ve 1980'lerde zirvesine varmış bir "hastalık" sanabilir, sanmasın. Gerek yok. Uyar bu satırlarda kendine şefkat gösterebilmekten bahsediyor. Bayrıl yok yere bu kadar psikolojik jargon geveleyeceğine üç beş sayfa okuyabilseydi, bir narsistin kendine şefkat gösteremeyeceğini de bilebilirdi. Bu alıntıdan alınması gereken ders, Bayrıl'ın nezaketsiz bir biçimde, uzman olmadığı konularda ucuz "analiz"lere yeltenmesi yeni bir şey değilmiş.

Aslında 70 ve 80'lerde gelenek olduğu üzere, yeteneksiz-sosyal şairler takımı hummalı biçimde 2. Yeni şiirinin karalamanın bir yolunu ararken bu düzeysizlik hiç şaşırtıcı değil, sadece ortalamayı imliyor. Daha önemlisi şu: *Şiir Atı*'nın 1. sayısında (Mart 1986) V. B. Bayrıl imzalı, daha uzun, 6,5 sayfalık başka bir yazı var. Bu yazıda 2. Yeni şiiri "dilde inşa edilen öznenin maddiliğini ve dilin anlamladırma işlevinde ideolojinin işlevinin gözden kaçırması" nedeniyle eleştiriliyor. Toplumcu gerçekçiliğin söz dağarcığından devşirilen "özne" ve "ideoloji" kavramları yıllarca 2. Yeni'yi "kasıtlı biçimde yanlış anlamak" için kullanıldı. 2. Yeni'yle ilgili defalarca yapılmış saptamaları bir daha yapmak Türk şiirine hiçbir şey vermez, olsa olsa Bayrıl'ın "ortalamaya olan bağlılığını" temsil eder. Bayrıl dün de ortalamaymış, bugün de.

Uyar'ı "narsizm suçundan" son anda beraat ettirdiği "koca" dosyasını görmezden geldiğim için mi bu kadar sinirli Bayrıl? Yoksa "Kelebek" yazarlarıyla boy gösterme teşneliğini yüzüne çarptığım için mi? Bayrıl'ın "kin"ini metnin içinde anlattıklarının hiçbiri açıklamıyor: Sorun 1980'lerden günümüze kadar Bayrıl ve bazı şairlerin abileriyle girdikleri gerontokratik ilişkinin travmasında gömülü.

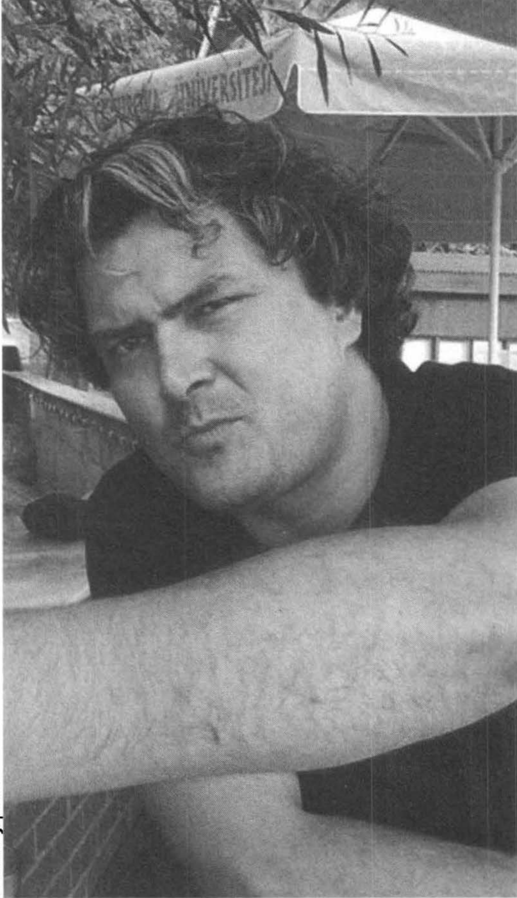
Gerontokratik plan şuydu: 1980 darbesiyle siyasi muhalefet imkânı kalmayınca edebiyata yönelen ve "şiirin önce şiir olması gerektiğini" bir daha keşfeden sol-şairlerin siyasetle arasındaki boşluk,bazı yeteneksiz, ama sosyal çevre sahibi birtakım şair heveslileri için bir fırsat penceresi yarattı: Edebiyatın geleceğini istimlak projesi. Bazıları kimin en çok tilmizi varsa o kazanacak sandı, birkaçı çok altın dağıtırsa kazanmayı umdu, bir tanesi sağcılaştıkça kalacağını sanıyor... Türk şiirinin önüne bu bayat yemek koyma planları hiçbir zaman işlemedi, işlemiyor. Hâlâ tek bir kriter duruyor: İyi şiir yazmak! Bayrıl'ın kini, bu projenin iflasından duyduğu kindir. Kendi kini bile değil, ödünç alıyor.

İşte *Edebiyat Dostları* bu fotoğrafa karşı duruşun dergisiydi. Onun ayakçısı olmayı, H. Yavuz ve benzerlerinin kıyakçısı (bir seyislik yeteneği) olmaya her zaman tercih ederim. Böyle bir başarısızlığın başımın üstünde yeri var.

Eğer sayılabilir, nakde çevrilebilir ve bankaya yatırılabilir "başarılı şair" kriterlerimiz olabilseydi, zaten Bayrıl vb. birileri onu taklit ederdi. Şiirde bir iz bırakmak için savaşanlar, iyi şiir yazmadan hiç bir başarıyı sermayeleştiremiyorlar, burada tıkanıyorlar. Onun için, kimin tarafından sarf edildiğine bağlı olmak kaydıyla, "başarısız şair" diye bir övgü kategorisi var. Onun için, Turgut Uyar, Asım Bezirci'lerin, Attilâ İlhan'ların, 40 Kuşağı'nın, vs. "başarısız şair" yargılarını delip bugünkü yerine geldi.

ERSUN ÇIPLAK

Melezleşme: Glasgow'da Bir Metro İstasyonunda Görülen Düş

Ersun Çıplak

"Yapıtlarından hoşlanmadığımız yazarları incelemek bize değerli deneyimler kazandırır"

T. S. Eliot (*Denemeler*, s. 93)

Birsüre önce *Notos*'un soruşturmasına verdiği cevap, Şavkar Altınel'in, yoğun tepki görmesine neden oldu. Özetle, *Tutunamayanlar*'ı bir başarısızlık örneği olarak gördüğü için Oğuz Atay'ın diğer eserlerini okuma isteği duymuyormuş Altınel. Olabilir; beğensek de beğenmesek de görüşünü soruşturmanın izin verdiği oranda açmış. Ancak bu konuyu daha açık bir şekilde yazmasını beklemiyorum dersem yalan söylemiş olurum. Gerisi Altınel'in tasarrufuna kalmış.

Altınel'le hemfikir olup olmamam bu yazının konusu değil. Beni asıl ilgilendiren, söyledikleri için gösterilen tepkilere *Radikal*'de verdiği cevap. (http://www.ntvmsnbc.com/id/25233978/) Bir yerde, *"Türkiye'de, duymak istemediğimiz şeyler söyleyenlerin kasıtlı olarak ve çoğu kez de yabancı güçlerin yönlendirmesiyle hareket ettiği hepimizin bildiği bir gerçektir. Resmî tarihin doğrularını sorgulayanlar için böyle olan bu durumun*

resmî edebiyat tarihinin doğrularını sorgulayanlar için başka türlü olması elbette beklenemez. Dolayısıyla, Şavkar Altınel'in Oğuz Atay'a duyduğu kıskançlıktan gözü dönmüş, hırs dolu, ün peşinde koşan bir İngiliz ajanı olduğunu öğrenmek beni şaşırtmıyor" dedikten sonra şunları eklemiştir: *"Evet, bir defa daha, içimize sızmış bir iki yabancı hain dışında hepimizin çok şükür aynı görüş ve değerlere bağlı olduğumuzu ileri süren o eski hayaletle karşı karşıyayız. Ama işte ne yazık ki hayalet özlediği mutlak egemenliği bir türlü kuramıyor."* Bu sözlerde haklılık payı yok değil. Yıllardır, ülkece yaşadığımız sorunların, dış mihrakların birer oyunu olduğuna dair bir manipülasyon süreci yaşıyoruz. Altınel de bunu ıskalamamış ve konuyu, derhal statüko merkezli bir kültür tartışmasına çevirmeye çalışmıştır.

Ancak, bunu amaçlamasına rağmen, verdiği cevap aracılığıyla, tepki gösterenlerle arasındaki farkı yok etmiştir Altınel. İzler çevre onu ötekileştirirken, o da 'İngiliz ajanlığı'na yaptığı ironik vurgu ile izler çevreyi ötekileştirmiş ve kendine yakıştırılan öteki rolünü kabul etmiştir. İşte bu, bir kısır döngüdür. Böyle bir durumun ise üretken bir tartışma ortamı oluşturabileceği düşünülemez. Nitekim Altınel'in, *"Geriye yalnızca muska gibi boynumuza astığımız kitabın bizi otomatik olarak aydınlığa boğduğuna ve kitaba dil uzatanların haç görmüş vampirler gibi oracıkta çarpılıvereceğine inanmanın derin huzuru kalır. Umarım bir gün ben de kendime böyle bir kitap bulurum."* demesi de bunun işaretidir.

Altınel'in kısırdöngüye katılması sanatımıza bir şey katmaz ama hâlâ tartışılmaya devam eden bir soruna değinmemiz için bir kapı aralar. Cevabın son kısmı, onun paradigmasına yönelik önemli unsurlar barındırması nedeniyle oldukça önemli. Ancak konuyu biraz daha anlaşılabilir kılmak için Altınel'in neden olduğu başka tartışmalara kısaca bir göz atmakta yarar var.

Bir zamanlar Şavkar Altınel, Turgay Fişekçi ve Roni Margulies, *Adam Sanat*'ta İlhan Berk şiirini masaya yatırmışlardı da şiiri tartışmak yerine, onu epey bir topa tutmuşlardı; eğriyi belirtirken gösterdikleri âlicenaplığı ise doğru için göstermekten sakınmışlardı. (Eylül 2002) Altınel, alaycı bir üslup kullandığı yazısında İlhan Berk'in bir şair olmadığına vardırıyordu sözü nerdeyse. Yazıyı bitirirken; *"Çok konuştu, ama az şey söyleyebildi. Derinlere açıldığını ileri sürmesine karşın, ölçülü kulaçlarla, dibi kolaylıkla görülebilen, sığ sularda yüzdü. Gene de, zaman zaman buralardan bulup çıkardığı renkli çakıllar çok sınırlı bir alanda küçük ama gerçek bir başarının kanıtıdır."* demeseydi, işlem tamam olacaktı aslında. ("İlhan Berk'in Poetikası ve Şiiri", s. 39) Altınel'in görüşüne destek verenlerin en ılımlısı şüphesiz, İlhan Berk'in anlamla ilişkisine değinen Fişekçi'ydi; o da "şiir üstüne konuşmanın bir anlamı yok" mealinde bir şeyler mırıldanıyordu. ("Bir Şaire Yaklaşmak") Margulies ise, *"İlhan Berk'in 70 yılda söyleyecek bir şeyi olmadı. Yetmiş yıldır bizi boş yere meşgûl ediyor."* diyerek Altınel'in yarım bıraktığı işi tamamlamaya çalıştı bir nevi. ("İlhan Berk ve Şiirin Anlamsızlığı", s. 48) Konumuz Altınel olduğu için, yalnızca "Saint Antoine'ın Güvercinleri"nin adını anmak yeter de artar bile Margulies'in tezini geçersiz kılmak için.

Şunu belirtmekte yarar var: Bir şairin şiirleri değerlendirilirken, poetikasıyla uyumsuz olması (hadi öyle olduğunu varsayalım) şiirinin tu kaka ilan edilmesine kesinlikle yetmez. Bu nedenle Altınel'in bu yazıdaki derdinin, İlhan Berk şiirini tartışmak olduğunu sanmıyorum. Bence onun derdi, kendi paradigmasının doğruluğunu ispatlamaktı; hatta İlhan Berk'in imgeye

yaptığı vurgudan hareketle aslında bir medeniyet eleştirisi yapmak. Ancak bunu başarabildi mi? Bakalım, göreceğiz.

Bahse konu yazıda Altınel'in, *"Bence bu sorunun cevabı batı modernizmiyle olan ilişkimizde yatıyor. Sonunda Divan şiirinden gelen ulusal şiir zevkimiz bütünlüğü ve yapısı olan bir şiire değil, içinde parlak söyleyişlerin yanıp söndüğü, retoriğe dayalı bir şiire yönelik. Dahası, kinaye, tecahül-i ârif ve hüsn-i tâlil gibi bütün o dolaylı anlatım yöntemlerinden bize kalan miras dolaylılığın ve kapalılığın şiirin vazgeçilmez öğeleri olduğu inancı."* dedikten sonra Doğu-Batı ayrımına yoğunlaşıp, Adonis dolayımında, aslında Doğu'nun Batı'yı anlamadığını; dahası, anlamamakla kalmayıp anlıyor gibi göründüğünü ve böylece kendini avuttuğunu söylemesi, bu nedenledir.

Şimdi de başka bir yazısına bakalım Altınel'in.

Bu yazıdan bir yıl kadar sonra Altınel, şiir üzerine yazılarını içeren *Soğuğa Açılan Kapı* başlıklı kitabını yayımlandı. (YKY: 2003) Bu vesileyle nihayet onun şiir üzerine görüşlerini derli toplu bir şekilde okuma imkânı bulduk. Epeyce tartışıldığı için kitaptaki en önemli yazının "Şiir Önce Düzyazıdır" başlıklı yazı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Altınel, bu yazıda, bir öyküsü olan şiiri tercih ettiğini ve hatta şiirin önce düzyazı olduğunu vurgulamıştır: *"Şiirin 'önce' ve temelde düzyazı olduğu ve düzyazı gibi okunabilmesi ve çözülebilmesi gerektiği benim de bugünkü şiir anlayışımın temeltaşlarından biri."* (s. 12) Altınel, görüşlerini, Milton ve Ben Jonson üzerinden İngiliz şiirinin anlatımcılığına bağlayarak temellendirmişti. Elbette hayatının çoğunu İskoçya ve İngiltere'de geçiren biri için bu durum oldukça normal. O kültürün görgüsünü almıştır önemli oranda ne de olsa. Ve poetikasına dair önemli açıklamalar yaptığı bir söyleşide de *"Yahya Kemal çizgisinde bir şair olduğumu çeşitli yerlerde kezlerce söyledim. Burada önemli olan onun gibi benim de anlatımcı bir şiir yazmam, onun gibi benim de süssüz ve saydam bir 'beyaz lisan' kullanmaya çalışmam, onun gününün söz sanatlarından kaçınması gibi benim de günümüzün fetiş söz sanatı 'imge'den kaçınmam değil. Önemli olan, Yahya Kemal gibi benim de temelde Batılı bir şiiri Türkçenin olanaklarıyla yeniden kurma çabası içinde olmam"* diyerek amacını açıklar Altınel. (s. 126)

Bu konulara değindikten sonra, şimdi, genelde Altınel'i özelde de yukarda dikkatimizi çeken noktaları değerlendiremeye başlayabiliriz.

Altınel'in, şiirin önce düzyazı olduğuna ilişkin görüşüne, şiirin geçmişten bugüne geldiği nokta açısından katılabilmek mümkün değil. Onun, İlhan Berk üzerinden horgördüğü imgesellik nedeniyle tam olarak, şiir, okunduktan sonra ortaya her ne kadar belirli bir tablo veya öykü çıkarsa da düzyazıdan tamamıyla farklıdır. 'Düzyazı şiir' için bile böyledir ki *Paris Sıkıntısı*'na olsun, *Gaspard de la nui* ile *Maldoror'un Şarkıları*'na olsun, yakından bakıldığında bu kolayca görülür. Evet, İngiliz şiiri genel olarak anlatımcılığa yakındır. Bunu elbette çeviriler ve İngiliz şairleri, ilk elden okumalarım nispetinde biliyorum. Ancak, Altınel'in dediği gibi, bir şiirin, her ne kadar bir öykü içeriyor olsa da birebir düzyazıya çevrilebildiğine tanık olmadım. Bunu sadece Mallarméci yahut yapısalcı bir bakış açısıyla söylemiyorum. Her şeyden önce bunun önünde ciddi engeller var. Bunu, şu an uzun uzun anlatmak bu yazının amacını kesinlikle aşar. Fakat Altınel'in yazılarında sıklıkla başvurduğu Eliot, *"Şiir böylece düzyazı ritmiyle iletilebilenin ötesindeki*

şeyleri anlatmaya yeltenirken yaptığı, birinin bir başkasıyla konuşmasından başka bir şey değildir." derken öyle sanıyorum ki tam olarak bunu ifade ediyordu. (*Denemeler*, çev. Halit Çakır, Remzi: 1988, s. 33) Ayrıca, İngiliz şiirinde imgeyi yetkinlikle kullanan şairler de cabası... Shakespeare'in tüm eserlerinde, tiyatro oldukları halde elimizi attığımız her yerde bir imgeye rastlarız. Mesela *"gülün adı değişse bile kokmaz mı aynı güzellikte"* dizesi bize yalnızca bir çiçek olarak gül'ü düşündürdüğü anda, vay halimize.

İmgeye karşı çıkarken Altınel, 'imge'nin sadece sanata dahil bir kavram olmayıp kullandığımız dili en geniş anlamıyla temellendiren bir unsur olduğunu bilmiyordu belki de. Oysa bu konuda sağlam kaynaklar mevcut artık. (bkz. George Lakoff, Mark Johnson, *Metaforlar*, çev. Gökhan Yavuz Demir, Paradigma: 2010) Bunu anlayabiliriz, evet ama Altınel, özellikle de gelenek konusundaki poetikasının 'gelenek'le ilgili kısmını temellendirirken başvurmaktan çekinmediği Eliot'un *"... kapanıklık (ambiguity) şiirin, şiir dışı konuşmalardan az değil, daha çok anlatımlı oluşundandır."* dediğini nasıl görmezden gelmiş olabilir? (*age*, s. 33) Şiirde 'kapanıklık' denen şeyin, tam da az bilineni, daha çok bilinenle anlatma yolu olan 'imge' ile sağlanabileceğini biz mi yanlış biliyoruz? Ayrıca, Eliot'un kavramsallaştırmasıyla 'nesnel bağlılaşım', 'imge' kurmanın doğru biçimi değil midir gerçekte?

Tüm bu nedenlerle, Altınel'in söylediklerinde poetik bir anlamdan öte, başka bir şeyler aramamız gerekiyor. Onun poetikasındaki temel unsur, Fransız şiiri karşısında İngiliz şiirinin büyüklüğünden kaynaklanmaz; her ne kadar o böyle düşünse de. Fransız şiirini, sembolist ve imgeci diyerek toptan nitelemek, nasıl bir yanlışsa, İngiliz şiirini de anlatımcı diyerek toptan nitelemek aynı şekilde yanlıştır. Altınel, her ne kadar *"Berk'in 'anlaşılabilirliğin' karşıtının 'dünyaya imgelerle bakmak' olduğunu söylemesinden 'imge'nin 'anlaşılmaz sözcük dizisi' olarak tanımlanabileceği sonucu çıkıyor."* (*Adam Sanat*, s. 37) diyerek kendine bir mevzi elde etmeye çalışmış olsa da başarılı olamamıştır. Altınel'in, özenle Dante'nin yanına yerleştirdiği Eliot'un 'nesnel bağlılaşım' kavramını İlhan Berk'in bilmediğini düşünmek ise yalnızca safdilliktir.

Peki, asıl mesele nedir, o halde?

Altınel, her ne kadar poetikası nedeniyle İngiliz şiirinin büyüklüğünden bahsetse de aslında mesele kendini ait hissettiği kültüre dair bir meseledir. Görüldüğü gibi, o kültürün şiirlerinden yola çıkarak, yanlış çıkarımlar yapmıştır. Ancak şiire dair tespitler yaparken, İngiliz şiirine yaptığı övgü ve imge dolayımında Doğu'yu küçümsemesi dikkate değerdir. Altınel, arada kalmış biridir. Ne tam Batılı olabilmiştir ne de yerlidir. Ania Loomba'nın oldukça detaylı bir şekilde tanımladığı gibi bir 'melez'dir. (*Kolonyalizm Postkolonyalizm*, çev. Mehmet Küçük, Ayrıntı: 2000) Ki bunu şiir açısından, Yahya Kemal ile kendi arasında kurduğu koşutlukta rahatlıkla görebiliriz. Anlatımcı bir şiir yazmaktadır Altınel evet ama Yahya Kemal'in pür anlatımcı bir şiir yazdığını söyleyebilmek mümkün değildir. *"Bir tel kopar ahenk ebediyen kesilir"* dizesi anlatımcılıkla nasıl bağdaştırılabilir? Bu dize bile onun imgeden uzak durmadığının açık bir göstergesidir.

En önemlisi de Altınel'in, kendini, Yahya Kemal gibi, Batılı bir şiiri Türkçenin olanaklarıyla yeniden kuran bir şair olarak görmesidir. Meselenin trajik boyutu işte buradan kaynakla-

nıyor. Çünkü yıllarca şiir kamusu, Yahya Kemal'in böyle bir misyon üstlendiğine yönelik tezle kandırıldı. Her şeyden önce, şiiri böyle bir dışsal motivasyonla açıklamak ancak ve ancak, şiiri, bir zanaat olarak görebilmekle mümkün. Günümüzde pek çok kişi, tıpkı Altınel gibi kendine böyle bir motivasyon kaynağı bulduğunu iddia ediyor. Oysa sonuç ortada...

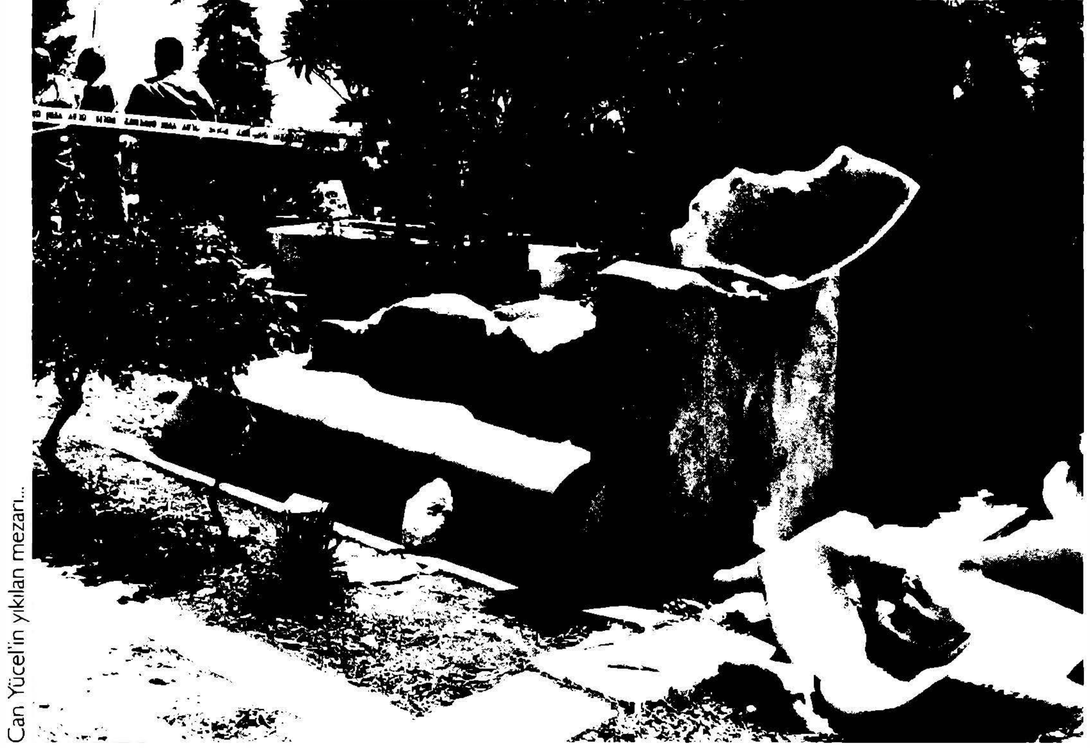
Buna ek olarak, Yahya Kemal'in 'beyaz lisan'ını anlayabilmek için bugün, sözlük kullanmak zorunda olduğumuz da bir gerçek. Peki, Altınel, bunları görmeden nasıl böyle konumlandırabiliyor kendini? Bir şairin kendine böyle bir dışsal motivasyon kaynağı belirlemesi, onu şiire yakınlaştırmaz; aksine, uzaklaştırır. Altınel'in bahsettiği İngiliz şairlerin de böyle bir amaçla yola çıktıklarına inanmıyorum.

Evet, İngiliz dilinin ve edebiyatının gelişmesiyle kolonyalizmin evrenselleşmesi arasında paralellik vardır. Ancak, büyük sıfatını adına iliştirdiğimiz şairlerin böyle bir amaçla hareket ettiklerinin kanıtı değildir bu. Shakespeare'in *Fırtına*'yı yazarken elindeki kısıtlı kaynaklarla böyle bir şeyi amaçladığını nasıl olur da söyleyebiliriz? Çağın ruhu, şairin paradigmasını belirleme gücüne sahiptir ve bu da kastı aşan bir şekilde ürüne yansır. Tıpkı Altınel'in tepkilere verdiği cevapta, boyna muska gibi asılan kitabın, kitaba tepki gösterenleri haç görmüş vampir gibi dağıtacağını dile getirmesinde olduğu gibi. Bir yanda Doğuya ait bir gerçeklik olarak muska, diğer yanda Batının üretmiş olduğu haç görmüş vampir. (Lars Morris, *Şarlatanlığın Kitabı*, çev. Ayşe Kumrular, Fahri Özdemir, Kırmızı: 2009)

Altınel, şiir yazarken kendine bir amaç belirlemiş belirlemesine ama şiirlerinde bunu başarabildiğini söyleyebilmek çok zor. Onun için, en kısa zamanda Altınel'in, şayet geç kalmış olduğunu düşünmüyorsa, *"Şiirin düzyazıdan daha yerli nitelikli oluşu, en iyi Avrupa dilleri tarihinde görülebilir."* diyen Eliot'u dinleyerek, görüşlerini yeniden yapılandırmasında yarar var. (Eliot, s. 21)

Belki de yaptığı çevirileri yoğun bir şekilde okuyor olmam nedeniyle, hep bir çeviri tadı aldığım *Kraliçe Viktorya'nın Düşü*'nde, çok uluslu şirketlerden falan bahsetmesine rağmen Altınel, bütünlük oluşturmayan fragman niteliğindeki şiir parçacıkları sunmuştur sadece bize. (*Yol Notları*, YKY: 2004) Yalnızca cinsiyetini bildiğimiz, onu da kitaba adını veren şiirin başındaki 'epigraf'tan öğreniriz, şiir öznesinin, gezelemelerinden elinde kalan izlenimlerden başka bir şey bulamayız bu kitapta. O nedenle şiirleri üzerinden konuşmak pek mümkün değil Altınel'in. Dolayısıyla, elimizde sadece, Oğuz Atay konusundaki sözleri nedeniyle karşılaştığı tepkilerin statükocu mahiyetine ilişkin, ama yeterince açık olmayan sözleri var; bir de sağlam okumalara dayanmayan yazılarından okuduğumuz, Doğu konusundaki kolonyal tespitleri. Buna rağmen 'puzzle'ı tamamladığımızda karşımıza net bir manzara çıkar: Doğunun medenileştirilmesine yönelik Viktoryen bir düş...

Altınel, rahatsız oluyor gibi görünmesine rağmen, ötekileştirilmekten nemalanıyor. Bu nedenle, Altınel'in bir İngiliz ajanı olduğunu söylemekle 'kültür ajanı' olduğunu iddia etmek çok farklı.

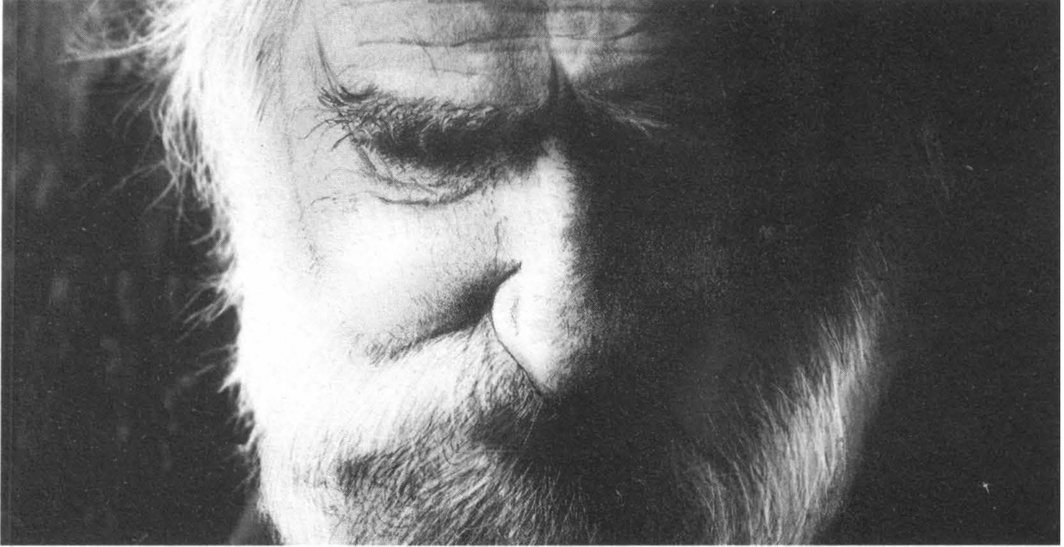
Can Yücel'in yıkılan mezarı...

CAN YÜCEL'İN MEZARINI TEKRAR YAPACAK

Ezgi Atabilen

Geçtiğimiz perşembe günü kimliği belirsiz kişi veya kişilerce parçalanan Can Yücel'in Datça'daki mezarını, heykeltıraşı Mehmet Aksoy defalarca saldırılsa da yeniden yapacağını söyledi.

Şair Can Yücel 1999 yılında vefat etti. Vasiyeti üzerine, âşığı olduğu Datça'nın İskele Mezarlığı'nın denizi gören bir tepesine defnedildi. Mezarını, son dönemde 'ucube' olarak nitelenen heykeli 'İnsanlık Anıtı'nı savunma mücadelesine tanık olduğumuz Mehmet Aksoy yapmıştı. Sanatçı, mezarın ortaya çıkış hikâyesini şöyle anlatıyor: "Can Yücel'in vefatından sonra kızı Su ve eşi Güler Yücel'in yanına gittim. Mezarını yaptırmak istediklerini dolaylı yoldan söylediler. Bu adam pahalıdır, para isterse biz nasıl öderiz diye düşünürlermiş. Ben bilmeden 'Bu işi bana bırakın' dedim. İçindeki çocuğu daima canlı tutan bir adamdı Can Yücel. Işığı en iyi

geçiren cins taşı oyarak, gün ışığını geçirir hale getirdim. Öyle ki ışık arkadan vurduğunda ana rahmindeki cenin görünüyordu. Bunun adı da 'Can Taşı' olsun dedim. Önünde de içinden su geçen bir göbek bağı uzanıyor. İşte o sonsuz döngüye işaret eden su anlamına geliyor. Böylece o göbek bağıyla, Can'ı yeniden hayata bağladım."

Heykellerimi gömeceğim

Aksoy, defalarca saldırılsa da mezarı tekrar tekrar yapacağını söylüyor: "Can Yücel büyük birikimi olan çok önemli bir şairdi. Babası Hasan Âli Yücel de inanılmaz bir entelektüel ve eğitimciydi. Ben böyle bir adamın mezarını yaptım. Şimdi yıktılar. Yıktılar işte, ne yapacağız? Biz istedik ki o mezar parçalanmış şekilde dursun, herkes görsün. Ama taşlar toplanmış. Güler Hanım'ın evinin bahçesine koysunlar o taşları. Ben daha güzel bir taş bulup mezarı aynı şekilde yapacağım nasıl olsa. Yine yıkılsın, bir daha yaparız. Her yıkımda kazanan biz oluruz. Zaten bundan sonra yaptığım heykelleri gömeceğim. Öldükten sonra ardımda hiç değilse birkaçı kalsın."

Can mezarında dimdik duruyor

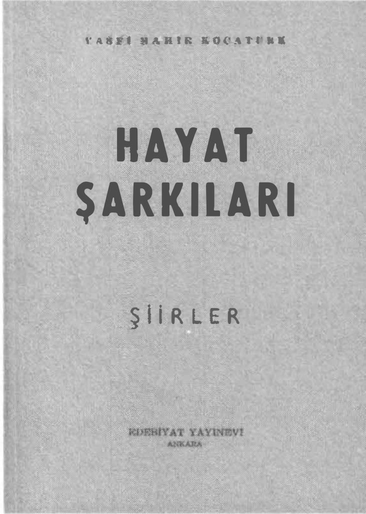
Can Yücel'in mezarının üzerine *"Ne kadar yalansız yaşarsak o kadar iyi"* dizesi işlenmişti. Konuşmamız sırasında, saldırıdan sonra bile sapasağlam kalan bu dizeye atıfta bulundu Aksoy: "Mezar ölen değil, geride kalanlar için yapılır. O adamın taşıdığı insanlığı dışarı yansıtmak için. Can, 'yalansız' ve onurlu yaşadı. Aynı onuru ben de taşıyorum. Eminim, Can Yücel mezarında dimdik duruyor şimdi. Çok güzel bir şiir okuyor."

Hürriyet gazetesi, 22 Ağustos 2011

TAHİR ABACI

Şiir Kitapları Sözlüğü-38

Ölüm benden hızlı. Azer Yaran, Metin Güven, Süha Tuğtepe, Hulki Aktunç... Arkadaş Z. Özger ile başlayan, Ender Sarıyatı ile süren erken savrulmalardan sonra nicedir "normal" (denebilir mi ki?) ölüm sath-ı mailine girmiş olan kuşağımın kimi adlarının kitaplarına sağlıklarında yetişmek mümkün olmadı. Didem Madak gibi, çok daha genç olanlara da. Şimdilik, Hulki Aktunç'a bir selam...

HAYAT ŞARKILARI

Vasfi Mahir Kocatürk / Edebiyat Yayınevi, Ankara 1965

Vasfi Mahir Kocatürk'ün (1907-1961) beşinci şiir kitabı. Arka kapak yazısı şöyle: *"Vasfi Mahir Kocatürk, edebî hayatına şiir yazmakla başlamış ve ilk şiirleri, 1926 yılından itibaren devrin dergilerinde yayımlanmıştır. Daha sonra, 1928 yılında yedi arkadaşı ile birlikte neşretmiş oldukları* Yedi Meş'ale *adlı kitapta da bir kısım şiirleri yayımlanmıştır. Bu devreyi* Tunç Sesleri (1935), Geçmiş Geceler (1936), Bizim Türküler (1937) *ve* Ergenekon (1941) *adlı şiir kitapları takip etmiştir. Daha sonra, şiiri tam olarak bırakmamakla beraber, Türk tarih ve edebiyatı ile ilgili tetkik ve araştırmalara başlayan Vasfi Mahir Kocatürk, yayımlanmış bulunan şiir kitapları içindeki seçmelerle birlikte, son şiirlerini* Hayat Şarkıları *adını verdiği bu kitapta toplamıştır".*

Edebiyatımızda işi inceleme ve araştırmaya dökerek şiirden uzaklaşmış adlar çok ama bunların hemen hepsi, dergilerde yayımlanmış birkaç şiirden sonra ya da bilemediniz bir kitap çıkardıktan sonra bunu yapmıştır. Kocatürk ise, ilkeleri belirgin olmasa da, bir 'toplu çıkış'la adını şair olarak duyurmuş, dahası o hızla peş peşe şiir kitapları yayımlamış, şiirde kendisine az

çok yer edinmiş bir ad iken, zaman içinde şiirde hız kesmiş, sayıları seksene varan antolojiler, edebiyat tarihleri, incelemeler, biyografiler yazıp yayımlamaya koyulmuştur.

Kayıtlara bakmadan bu "yedi meşale"nin adlarını bir çırpıda saymak kolay değil. O zaman henüz soyadları yok, ama hepsi çift adlı ve Vasfi Mahir'den başka Sabri Esad, Yaşar Nabi, Muammer Lütfi, Ziya Osman, Cevdet Kudret, Kenan Hulusi'den oluşuyor, *"Canlılık, samimiyet ve daima yenilik... bizi müşterek bir eser neşrine teşvik eden fikirlerimizi bu suretle izah edebiliriz"* diyerek yola çıkan yedi meşale. Meşaleler erken söner; biri yargıç olur, biri hikâyeye yönelir, biri dergiciliğe ve yayıncılığa ağırlık verir, biri hocalık ve fıkra yazarlığı yapar, biri edebiyat tarihçiliğine açılır... Aralarında en çok şiir kitabı çıkarmış olan yine de Kocatürk. Ama edebiyatımızda o kümeden en çok iz bırakmış şair olduğu söylenemez. İki kitabıyla Ziya Osman Saba *Odalar ve Sofalar* gibi tek kitabıyla Sabri Esad Siyavuşgil şiir çizgileriyle daha çok anımsanırlar.

İz bırakmamışlığına rağmen, Kocatürk'ün şiiri döneminin birçok şairininkinden daha atak, daha deneyci. Gelgelelim, o dönemin kimi yetenekli şairinin yaptığı gibi, ortaya çıkanla ve ilgi görenle yetinip, dönemin geçerli tematiğiyle ve standart yapısal özellikleriyle yetinip, bu kadarını yeterli sanıp daha öteye geçmeye çaba ve emek harcamamış olduğu söylenebilir. Ergenekon'lu, Atatürk'lü, cumhuriyet güzellemesi niteliğinde şiirleri de var, bir arayış ardında farklılaşmayı denediği şiirleri de. Farklılığı bazen söyleyişte, bazen içerik düzleminde yakalıyor. Döneminin bütün anlayışlarından etkilendiği sezinlenebiliyor. Dahası, döneminin kimi şairleri gibi "tekerleme" söylemiyor, çoğunlukla hece vezni kullanmasına, aruzu da bilmesine rağmen, şiirlerinin içeriğini doldurma çabası hissediliyor. Örneğin, numaralanmış sekiz bölümden oluşan "Tabiat" şiiri uzun betimlemeleriyle böylesi bir çabanın ürünü. Ayrıca şairin serbest vezinle söylediği sayılı örneklerden biri.

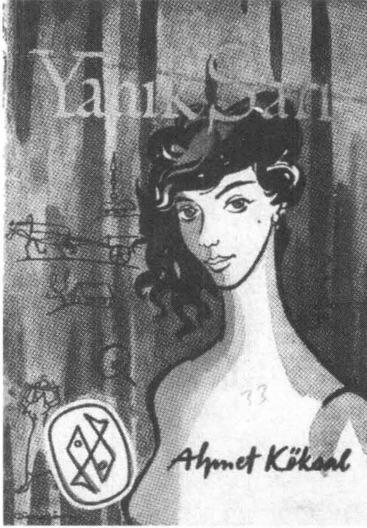
Kocatürk, daha çok dörtlü, bazen üçlü ya da beşli altılı bentlerle kurmuş şiirlerini. "İç dünya"da gezindiği şiirleri daha "okunur" ve dokunabilmiş şiirler. "Melânkoli" şiirinin ilginç bağlanışına dikkat: *"Orman korka korka inler serinde/Öpüşür ağlıyan sesler derinde/Lâcivert gölgeler gibi içinde/Dolaşır Fuzulî, Lamartin, Müse."* Bu şiiri izleyen şiir adları da tematik açıdan akraba: "Nedamet", "Huzursuzluk", "Kıskançlık", "Rüyalar". Bazen yaşantının ilginç yönlerini taşıyor şiirlerine. Örneğin, tren ile geçerken, Afyon ile Uşak arasında mavi bir tilki görmüş ve "Mavi Tilki" şiirini yazmış. "Bir garip aşkla sevdiği" bu tilkiyi bir daha görebilme aşkıyla yanıp tutuşmasını anlatan şiir, "mor köstebek, yeşil kurbağa, mavi tilki" gibi hayvanların "en candan sevdikleri" oluşunun gerekçesini de açıklıyor: *"Belki de hayatın ilk kaynağında/Kardeşlerim oldukları için"*.

Bir başka ilginç şiir, bir toprak ve doğa insanı olduğu anlaşılan, bahçesinde kurt besleyen, sakalını civcivlere yatak yapan "Avşar Dayı"yı anlatan şiir. "Kara Koyun Su İçmedi, Ağladı", "Geyik Avı", "Garip Öldüren Çeşmesi" gibi şiirleriyle dönemin moda çoban şiirleri kervanına katılan Kocatürk, daha çok kırdan söylüyor, şehre seyrek uğruyor. Hatta "Bizim Köy" şiirinde şehirli şair (kendisi) karşı bakışla bir güzel aşağılanır: *"İstanbul'dan kalkar gelir/Ne saz çalar, ne söz bilir/İçi paslı sersem şair/Yüreğimi ezer gider"*. Bir dizi de türküsü var: "Ölüm Türküleri", "Yurt Türküsü", "Ankara Türküleri", "Asker Türküsü", "İşçi Türküsü", "Uçak Türküsü", "Gemici Türküsü", "Köylü Türküsü", "Hepimizin Türküsü", "Uyku Türküsü", "Sabah Türküsü".

Dönemin bütün şiir anlayışlarında gezinen şair, kitapta tek kalmış gibi duran "Fırtına" şiirinde Nâzım Hikmet'in söyleyişini andıran bir biçim ve eda da tutturuyor: *"Yel/Var!/Bel dar!/../*

Ufka/Konmuş/Kara/Bir kuş./../Kanadı/Kocaman,/Çırpındı:/Toz Duman!". Ensiz dizelerle başlayan şiir, dizeleri gittikçe uzayan dörtlü bentlerle sürüyor, sonlardaki dörtlüklerin dize boyları tekrar kısalıyor, son dörtlük yine tek kelimelerden oluşuyor. Arada yağmur ve fırtına gelişti, köprü yıkıldı ve anlaşıldığı üzere şiirin biçimi içeriğine benzemeye çalıştı. Denenmemiş öğe kalmasın diye "Dervişin Gönlü" şiirinde mistisizme, "Attilâ'nın Ölümü"nde tarihe uğrayan Kocatürk, kitapta ayrı bir bölümle mavi hayvan tutkusuna geri dönüyor: Mavi Kurt. "Mavi Kurt" mitolojisinden yola çıkan bu 26 bölümlük destan, kestirileceği üzere bir kurtuluş savaşı destanı. *"Sen tanırsın eski Türkü/Ufkundadır kutsal ülkü/Bir sonrasız şanlı türkü/Söyler bana gür ahengin"*. Türk zafer kazandı, gel gelelim şair yenildi, "sistem"e takılı kaldı!

Kitabın görünüşü de sanki şairinin iddiasını yitirmişliğine kanıt. Mavi zemin üstüne basımevi 'hurufat'ı kullanılarak düzenlenmiş bir kapak. 168 sayfa, tel zımbalı sağlam bir cilt içinde. Kitap 5 liradan satışa sunulmuş.

YANIK SARI
Ahmet Köksal / Seçilmiş Hikâyeler Dergisi Yayınları, Ankara 1958

Ahmet Köksal'ın (1920-1997) ilk şiir kitabı. Köksal, yakın yıllarda daha çok resim eleştirileriyle anımsanan bir ad. Ayrıca birkaç antoloji düzenlemiş. İlk şiirlerini daha yirmili yaşlarda *Uyanış – Servetifünûn, Ülkü* gibi dergilerde yayımlamış, 1950'lerde biraz daha etkin olduğu görülüyor. İlk kitabını çıkarmak için otuz sekiz yaşını beklemiş. Bu kitap sonrasında yayımladığı iki şiir kitabının adları da çizgisinin özeti gibi: *Sonsuz Haziran*(1963), *Çoğul Mavilik* (1991). Köksal'ın çeşitli Anadolu kasabalarında resim öğretmenliği yapmış olması da çizgisi hakkında fikir veriyor. Türkiyeli şiirin, modernist bir atılımın eşiğinde bulunduğu günlerde, bundan hemen hiç etkilenmeden, hâlâ kırın ve doğanın dingin şiirini söyleme arzusu ülkenin gelişmişlik düzeyiyle de yakından ilintili. Toplumun yarıdan çoğunun kırsal kesimde yaşadığı bir ülkede aydının ayağı kadar bilinci de henüz kırda. 1950'den sonra köylü yaşantısı daha gerçekçi sınırlar içinde ama yine de kutsanarak edebiyata konu olmaktadır. Ancak, Ahmet Köksal, köylünün zor durumunun yanı sıra doğanın ve kırsalın yaşantılarını da haz düzleminde şiire eklemleyen Cahit Külebi çizgisine daha yakın bir şair.

"Dev çığlıkları geliyor/Mağaralar çağından/Kaybolmuş avcılar ormanlarda/Duyuyor musun?//Bir ateş ki yanıyor hâlâ/Bir ateş teslim ediliyor/Babadan oğula/Görüyor musun?" 'Bilge'ye adanmış "Poema" şiirinin tamamı bu. Ancak şair, yazılmamış kelimelerin de konuşabildiği, başka deyişle eksiltmenin anlama katkı yapabildiği bu tür şiirlerden çok, betimleyen, serimleyen, son anlamı da kendisinin berkitmek istediği şiirler söylemiş çoğunlukla. Dahası, pek çok dizesi, dönemin ortalama söyleyişinden aşina. *"Kâfirin kızı", "saadet rüyası", "seninle doğar aydınlık", "içimden geçen-*

leri anlatamam", "bulutlara dalarsın". O çizgideki her şairin kitabında olduğu üzere, bir de Atatürk köşesi! Garip şiiri ağzıyla konuşan "Düşsel Çağrı" şiiri ise büyük harflerle "ATAÇ'A" adanmış. "Karısını Elinden Kaçıran Erkekler İçin Şiir"in adamasında ise küçük harflere dönülmüş: "Salah Birsel'e". "Memleketimi Düşünüyorum" şiiri Hayri Çakaloz'a adanırken de aynı durum söz konusu. Anadolu'nun antik coğrafyası ile evrensel kültür arasında kurulan ideolojik bağ Köksal'a da birçok aşina dize söyletiyor. Troya'nın, Hititler'in mirası bu şiirlerde de üleşilmeye devam ediliyor. "Gecelerde Yürüyen" bölümündeki on altı şiir, 1940'ların atmosferinden sesler taşırken, "Kara Sevda" bölümünün dokuz şiiri Garip şiiri sularında.

"Memleketimi Düşünüyorum" bölümünün on yedi şiirinde çoğunlukla Anadolu yollarındayız. "Sivas Kilimi" şiirinde dönemin klişe nesnesi de yerini almış oluyor. "Büyüyen Atatürk" dört şiirle törenlerde okunmaya, antolojilere aday. "Ek"de ise ayrık düşmüş dört şiir yer alıyor.

Salim Şengil'in çıkardığı *Seçilmiş Hikâyeler* dergisi, renkli 'ilüstrasyon'a, hatta bazen renkli karikatür çizime dayalı kapaklarıyla dönemin grafik ağırlıklı kapaklara sahip dergileri karşısında ayrı bir çizgi oluşturuyordu. Dergi, kitap yayınlarında da aynı çizgiyi benimsedi, cep boyu çıkardığı hikâye ve şiir kitaplarında da değişen kapaklar yapıldı. Şiir kitabı yayınında yarışan Varlık'ın üç çizgi arasına sıkışmış ya da Yeditepe'nin az renk kullanılmış kitap kapaklarıyla yan yana konulduğunda canlı ve diri duran bu kapaklar satışları ne ölçüde etkiledi bilinmez, ama iç sayfalara düşülen notlarda şiir kitaplarının 3000 – 4000 adet basıldığı bilgisini görebiliyoruz. *Yanık Sarı* da 3000 adet basılmış. Kapak resmini, öteki kitapların çoğunda olduğu gibi Güngör Kabakçıoğlu yapmış. 68 sayfalık kitap dönemin standart cep kitabı fiyatından şaşmamış: 1 Lira.

SIR KÂTİBİ

Hulki Aktunç / Şiir Atı Yayınları, İstanbul 1989

Hulki Aktunç'un (1949-2011) ilk şiir kitabı. Aktunç aynı yıl ikinci bir şiir kitabı daha yayımlamıştı: *Islıkla Tarihçe*. Hangisinin ilk kitap olduğunu anlamak için *Sır Kâtibi*'nin arkasına bakmak yeterli: Buradaki tek satırlık yazıda kitabın şairin ilk kitabı olduğu ve *Islıkla Tarihçe*'nin önceli olduğu vurgulanıyor.

Aktunç, edebiyatımızda hikâyeci olarak ünlendikten ve iz bırakmış birkaç roman yayımladıktan sonra adını şiirde de kabul ettirebilmiş tek ad belki de. Bir şairin, yazarın, süreklilik kazanır gibi olduğu alan dışında ürün vermesine genellikle "heves" gözüyle bakılır, beride ilk akla gelen adlardan olduğu halde, öteki alanda adı bile anımsanmayabilir. Öte yandan bir edibin bir alandaki kimi özellikleri öteki alanda

da geçerli bir payda olabilir ya da bir alandaki özellikleri, öteki alan için ipuçları veriyor olabilir. Aktunç için bu payda bellidir: "kelime işçiliği". O, kelimelerle hemhal olmayı daha işin başında bir özelliği olarak duyurmuştu. Sonraları sözlük çalışması, hatta reklamcılık işi bile aynı tutkunun izi gibiydi. İlk yayımlanan hikâyelerinde bile "harcıâlem" dilden, günlük dilden uzak durmaya özendiği, bilinen gerçekliği alışıldıktan başka kelimelerle söylemek istediği görülüyordu. Aynı tutumu romanlarında da sürdürdü. Şiire özgü "metafor"u edebiyatımızda romanda da kullanan ilk yazardı. Sonraları dergilerde şiirleriyle de görünür oldu. Aynı yıl çıkan iki kitap, işin "heves"te kalmayacağının kanıtıydı. Nitekim 1990'lı yıllarda peş peşe dört şiir kitabı daha yayımlayacaktı.

"Sır kâtibi" Aktunç'a özgü bir metafor değil, tarihin içinden gelen bir kavram. Padişahların, ileri gelenlerin özel kâtiplerine bu ad verilmekteydi. Aktunç'un ürünlerinde tarih perspektifine yer verilmesi, onun bir başka özelliği. Bu özellik şiirlerine de yansıyor. Kitapta aynı adı taşıyan şiir, Marmara'dan Basra'ya gönderme yaparken, güncel günden geçmişe de gönderme yapar gibidir: *"Yengeç yılı sefer/on defter tuttu./Hepsini yakmışlar kayalıklarda/Birini kurtaran İsrafil tayfa/şarabî hayatı anlattı bana./Liman reisine sır kâtibi olmuşum/seferden sonra"* Görünüşte hikâyesi olan bir şiir, ama bazen tek dizelik ara çıkmalarla, hayıflanmalarla, esrime atmosferiyle iyice sislenen hikâye şu dizelerle sonlanıyor: *"Bin şiir düz şaraba/ancak biri bin şiirin şiiri/O da yakılıp gidendir/diyordu orya ana"*. Şiirin yapmış olduğu eşitleme ortada: Sır kâtibi: Şair.

Sır Kâtibi'nde hiçbir bölümlenmeye uğramadan sıralanan otuz dört şiir yer alıyor. Seçilmişlikleri hissedilen kelimeler yan yana gelerek iç bağıntılarla bir elektrik oluşturuyorlar, kelimelerin yaylanma yeteneklerini sınıyorlar. Bu sürecin her zaman için bir "dış" karşılığı olduğu, başka deyişle geri beslediği hayatla birebir bağ kurduğu söylenemez, kimi yerde şairin oyuna ya da büyüye kapıldığı seziliyor. Ancak kelimelere yaşatılan sonsuz akış, değişkenlik, şiirlerin bu bağlamda bir örnek olmasını da engelliyor. Her şiirin ayrı ayrı anlam katmanları, başka deyişle bağımsız kişiliği var. Dünyasını kelimeler buluşmasının dinamiğine bağlamış şairlerde sık rastlandığı üzere, Aktunç da çoğunlukla geniş zaman kipini kullanıyor: *"Gün gelir kırar zamanı/o incelmiş dalından/adını cadde ırmaklarında/unutmuş bir muvakkit" ("Esna") "Bizim bazı teknelerimiz/batış yeri arar"* (Su, Mavi Maden, VIII). Sıcak hayatı anlatırken bile çoğu kez bir geniş zaman hali var. Sözgelimi "Salihatı Nisvandan Cumhuriyet Meyhanesi" dönem sinemasının "karakter artistleri"nin de boy gösterdiği belki de yaşanmış bir geceyi neredeyse geneller. *"Aliyanım, Danyal ve ben/Bir de Kulaksız/indik Beyoğlu'ymuş/çıktık Aksaray"*. Beyoğlu tepede, Aksaray çukurdadır, yaşananı söylerken bile bu tür karşıtlamalarla plastik öğeyi anımsatıp durmak Aktunç'un hünerlerinden biri.

İstanbul'un öteki yarısının, Kadıköy'ün tam ortasında doğup büyümüş Aktunç, dolayısıyla şiirlerinde İstanbullu öğeler hayli fazla. Gel gelelim bir şiirinin adı "El-Ücra". Şiirin ikinci kesitine geçelim: *"Alucra ceviz boyası/mahfeli dut kurusu/ne zaman eş kıldı/ölümü boğulmaya/anaforu zemheriye/kalemi aşıya/zekeri ıskarmoza/devranı çarşıya/ahşabı tekneye/kabzayı yekeye/bıyığı öpüşe/mevsimi yanlışa/kalbini kör oğula"*. Alucra, Giresun'un bir ilçesi. Aktunç'un ailesi de oraya yakın bir ilçeden, Şebinkarahisar'dan yola çıkıp İstanbul'a yerleşmişler. İzleyen dizeler, Aktunç'un kelimeleri yan yana getirme dinamiğinin örnekleri. Üçüncü kesitte hızla İstanbul'a dönülüp

mekânlar da yan yana gelecektir: *"her şey bir şeye dönüştü/kıssaların kısası/maksem sularıyla/Alageyik sokakları/anabasis ile katavasya/birden karşı karşıya"*. Sonraki şiir "Cin Düğünü"nde de mekânlar üstü uçuş sürüyor: *"Yokum yokum ah burdayım burdayım/bir serseri karabatak ardında/yaralı ve Hafik'li kanburdayım"*

Hulki Aktunç'un genellikle kısa dizelerle ve küçük öbeklerle şiir kotarması (uzun denebilecek "Kaldırım Bilgesi" "Düş Sunakları" "Kül-Ülke" "Yarımada" "Su, Mavi Maden" "Deniz Kızı Günceleri" de bölümlenmiş öbekler konfederasyonu halinde) yatay ve dikey eksendeki dinamik gidip gelmelerin yansıması niteliğinde. Geleneğin söz dağarından beslenmiş, ama modernist deyişin tam içinde, yakın tarihin serüvenini karmaşasıyla birlikte yaşamış bir şiirin ilk adımı niteliğinde *Sır Kâtibi*.

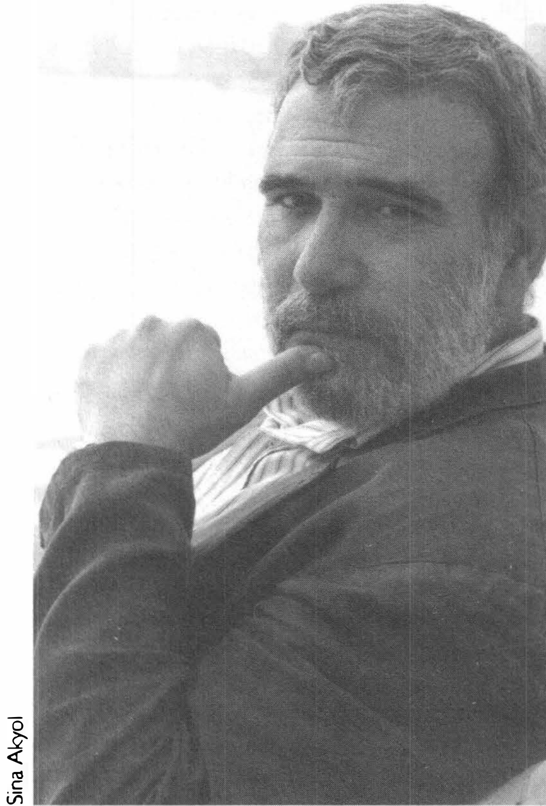
(1972 ya da 1973 yılı olmalı, Hulki Aktunç ile Çınaraltı'nda bir arkadaş grubu içinde karşılaştık. İncecik bir gençti. Tabii ben de öyleydim. O sıralar bir yazımda Demirtaş Ceyhun'un bir hikâyesinde proleter adayı bir gezgin satıcıyı Don Kişot'a benzetmesini eleştirmiştim. Bunu beğendiğini söyledi, çünkü o sıralar Kemal Tahir ile yakın ilişkileri vardı ve benim 'proleter'e bakışım bambaşka iken, eleştirimden Batı'ya özenmeciliğin eleştirisi gibi bir ipucu çıkarmıştı. Biraz konuşunca farklı düşündüğümüz de anlaşılmıştı. Sonraları onlar romancının kaba akıl yürütme ve slogan düzeyini aşamamış düşüncelerinden teori üretme garabetinde *Türkiye Defteri*'ni, biz daha ortodoks, kitle destekli ama sekter *Yarına Doğru*'yu çıkarırken düştüğümüz polemik notlarıyla atışıp durduk. O notları Aktunç'un yazdığını bilirdik, çünkü Marksist referansları en yoğun olan oydu. Biz ise onları sağcılıkla, şovenlikle suçlardık. Aktunç, sonraları siyasal İslamcılığa karşı tepkili tutumuyla beni şaşırttı. Özünden dolayı değil, beklemediğim bir durum olduğu için. Aslında Kemal Tahir'in, devleti değil daha çok 'sivil' halkı kutsayan öteki ATÜT'çülerden ayrılan ve Kemalist yönetime tepkilerine rağmen, devleti kutsayan ve günümüzün 'ulusalcılar'ına yakın düşen bir yanı var. Aktunç'un bu konudaki tepkiselliğinde belki Kemal Tahir yakınlığının rolü de var. Rıza Kıraç ile yaptığı söyleşileri toplayan *Yoldaşım Kırk Yıl* adlı kitapta, İslam dini ile gelen kültürel değerlere, yaşantılara olumlu bakarken, hatta "Mevlit" gibi kimi dini öğelerin şiirine etkisinden söz ederken, dinin siyasallaştırılmasını ve "Arapçılık" diye nitelediği olguyu eleştirmesi de kısmen bunun uzantısı. Ancak, konuşmalardan Aktunç'un kendisini hâlâ Marksist konum içinde saydığı da anlaşılıyor. Bu yönü ise, asıl reklamcılık -sadece metin yazarı olarak değil, patron olarak- yapmış olması ile tuhaf bir çelişki oluşturuyor. Sözün kısası, şiirlerine de yansıyan bir karmaşa...)

144 sayfadan oluşan *Sır Kâtibi*, bir grup şair tarafından kurulan, seyrek yayımlanmasına rağmen, 1980 sonrasında modernizmin yeniden keşfine yaptığı katkı nedeniyle adını duyurmuş *Şiir Atı* dergisinin yayını olarak çıkmış az sayıdaki kitaptan biri. Beyaz zeminli kapağı, yan bakıştan açılan ağızdan ikinci bir ağzın (kadın ağzı) görülebildiği renkli desen süslüyor. Bu kapağı Akan Kor yapmış.

* *Yasakmeyve*'nin geçen (51.) sayısında sözlüğün üst başlığında 36., içindekiler sayfasında 37. bölüm olduğu yazılı. Oysa 36. bölüm, 49. sayıda çıkmıştı, doğrusu 37 olacaktı. Dolayısıyla elinizdeki dergide yayınlanan bu bölüm, 38. oluyor.

Sina Akyol: "Hayata dahil olan her şey, tabii ki yazdığım şiire de dahil olacaktır."

MUSTAFA ERGİN KILIÇ

Sina Akyol

Mustafa Ergin Kılıç:

"Sonra ağır
ağır
yandım—
dı.
Bana."

"Az sözcükle çok şiir yazan" bir şairsiniz. Meğer Söz Bakır *ve* Toplu Şiirler *kitaplarınızdan sonra* **va**dedim**veyla**ya*'da da, şiirin bir sözcük sanatı olduğunu göstermişsiniz. Bu konuda neler söylemek istersiniz?*

Sina Akyol: Öncelikle giriş satırlarınız için, mahcubiyetle teşekkür ederim. *Toplu Şiirler* (YKY) 1999'da yayımlanmıştı. Sonrasında, 2002'de, *Olmanın Halleri* (Everest) çıktı. Daha da sonrasında, 2007'de, *Yetinmek Sevindirir / Kendi Seçtikleri* (Toroslu Kitaplığı) yayımlandı. *vadedimveylaya*'nın *(Yasakmeyve, 2011)* arka planındaki süreç, sırasıyla sayacak olursak, böyledir.

Sorunuzun esasına geleyim: Şiir elbette bir sözcük sanatıdır, ama yalnızca bir söz-

cük sanatı mıdır, katiyen değildir. Hayatın orasına-burasına değmeyen / değemeyen şiir, lafügüzaftan ibarettir. Böyle demekle, adına 'Toplumcu Şiir' denen şiiri ön plana çıkartmak istiyor değilim. "Toplumcu şiir" ya da "bireyci şiir" gibi ayrımlar getirmeye devam etmek, bu tür adlandırmalar yapmayı sürdürmek, fazlasıyla zorlama bir faaliyet olsa gerek. Hayatla organik ilişkisi olan bir şiirden söz ediyorum; içinde aşkın da, sevincin de, acının da, kederin de, dostluğun da, siyasetin de, ölümün de, eleştirinin de, karşı koyuşun da, ütopyanın da, yenilginin de, umudun da, umutsuzluğun da, rüyanın da, hayalin de, gerçeğin de, fantezinin de yer aldığı... Dünyanın hangi coğrafyasında yazıldığını belli eden 'sahici' bir şiiri öneriyorum. Böyle bir şiirin 'sahicilik'i ile onun elbette bir 'sözcük sanatı' olması hali, birbiriyle çelişmez diye de ekliyorum.

Soruların tümünü öncelikle okudum. Diğer sorulara vereceğim yanıtlarda 'tekrar'a düşmemek için, bu sorunun disiplini içinde kalıyor ve yanıtımı 'bu kadar'la veriyorum.

M.E.K:

Bir şiiri bitirdikten sonra
"Peki.

Olur.

Elime
sağlık"

"Şiiri ve sözcüğü yonta yonta, bir kuyumcu işçiliği ile işleye işleye ya bir gün ortada bir şey kalmazsa!" diye korkmuyor musunuz? Beyaz boş bir kâğıt kalırsa ya geride?

S.A.: Korkmuyorum. "Şiiri ve sözcüğü yonta yonta, bir kuyumcu işçiliği ile işleye işleye ya bir gün ortada bir şey kalmazsa" diye bir endişem, sahiden yok. Ne demişti kıymetli Hulki, *"Yan yana getirilmemiş sözcükler var daha!"* demişti. İçinde yaşadığım hayat, bana illa ki yazdırır (diye umuyorum). "Kısa şiir"... Ya da "kısacık şiir", bir tercih konusudur. Belki bir gün uzun... Hatta upuzun şiirler de yazarım. Yazamazsam... Ya da yazmazsam, kısacık şiirlerle 'yetinmek'e devam edersem yani, "Beyaz boş bir kâğıt" diye bir şey, zaten söz konusu olmaz... Bir kitap sayfasının baskı alanına kondurulan bir virgülün, bir noktanın, bir soru iminin, dahi anlamı, kendinden ibaret olarak, elbet vardır. Ama bu 'kendinden ibaret'lik, yalnızca kendinden ibaret değildir. Bir şiirin süregelen sayfalarından birinin bembeyaz kalması, pekâlâ olabilir, o şiirin 'yapısal' durumuyla ilintilidir. Bembeyaz sayfanın devamı kapkara da gelebilir. (Eğer böyle gelirse, demek oluyordur ki, bembeyaz değildir bir önceki sayfa) Tek başına bir sayfayı 'bembeyaz' bırakacağım bir şiir yazar mıyım ya da o sayfadaki 'varlık'a "şiir" der miyim, hiç sanmam. Yine de büyük konuşmayayım; böyle bir şey olursa, kendime (dolayısıyla da ilgili okura) açıklayabileceğim bir gerekçem mutlaka vardır/olacaktır.

M.E.K: *Sina Akyol şiirinin Türk şiirinde artık bir ekol ve yol açıcı olduğunu düşünüyorum. Hatta şiire yeni başlayanlar için damar açıcı. Türk şiirini daha içten ve yakından solumaları için. Sina Akyol bu şiire nasıl vardı? Yoksa bu şiir hep var mıydı?*

S.A: Yararlanılacak bir şiirim varsa, miri malıdır, gelmek isteyen buyursun gelsin. Ama ben, neredeyse 'tıpkı' benim gibi davranmakta olan birkaç 'dostum'a, fena halde 'şarla'mıştım, *"Gidin, kendi şiiriniz için uğraşın, onu oluşturun, onu yazın!"* demiştim-derim, dolayısıyla bu konuda içim rahattır.
Bugünkü şiirime gelince: İlk kitabımın (*Su Tadında*) belki fazlaca bir önemi yoktur. Ama ikinci kitabımı (*Lokman'la Geçen Şen Günlerim*)

pek severim. Üçüncü kitabım olan *Haytalarla Hatmiler*'in hâlâ tutkunuyum. (Keşke biraz daha çalışkan olabilseydim de, o kitaptan sonra, tıpkı onun kadar 'çalçene' bir-iki kitap daha yazabilseydim, derim.) Bu üç kitaptaki şiirlerin çoğu 'uzun' şiirlerdir. Ama 'çalçene' yazmanın da bir 'ömür'ü vardır. Bugünkü şiirimin temelini dördüncü kitabımla (*Ayda Tümör İzleri*) attım. Yaş olarak kırk-kırk dört arasındaydım o zamanlar. Kendimin de, şiirimin de 'çekmekte olduğu'nun ayrımına varmıştım. Şiirin arındırılmış bir söz sanatı olduğunu fark etmem, *Ayda Tümör İzleri*'ne çalıştığım döneme denk gelir. Sonrası, o 'disiplin' içinde geldi. Mutlaka eklemek istediğim bir şey var: Şiirin arındırılmış bir söz sanatı olduğu bilgisi, illa ki kısa şiirler yazılmasını katiyen gerektirmez. Birileri, bu bilgiden de hareketle, örneğin tıpkı kıymetli Sait Maden'in yaptığı gibi, upuzun şiirler de yazabilir elbet. Ama *Ayda Tümör İzleri*'nden başlayarak, "kısa şiir", tercihim oldu. Şimdilerde de tercihim olan kısa şiirden, günün birinde vazgeçer miyim, geçebilirim. Bu vazgeçişimin de kendime (dolayısıyla ilgili okura) açıklayabileceğim gerekçesi olur mu? Mutlaka olur.

M.E.K:

".. Demek, elma'yı buldun... Soy onu

.. Demek, kurduna erdin;"

Şiire varmak da böyle bir şey mi?

S.A.: Sevgili kardeş, prensipler vazeden kişi olmak istemem; ama ben, kendi adıma söyleyeyim, 'şiir'e, böyle böyle vardım.

M.E.K:

"Bam—
yanın
güzel-
liği!...

Hele ki suyuna
banmışsak,
canım!"

Şiir yeri geldiğinde bir sözcük oyunu mudur?

S.A: Cin fikirliler beni bağışlasın, şiir katiyen "sözcük oyunu" değildir. Zaten ben "sözcük oyunu" yapmadım ki o dizelerde! Bamya da yiyen ben, bamyanın suyuna da banan ben, o bamyayı pişirenle birlikte, bamyayı yiyişimizin şiirini yazdım. İlk soruya verdiğim yanıtta, *"Hayatın orasına-burasına değmeyen/değemeyen şiir, lafügüzaftan ibarettir"* demiştim. Evde, evin mutfağında bamyanın pişmesi, o bamyayı bir güzel oturup yemek. Yer iken bamyanın suyuna banmak da, sonuna kadar 'hayata dair'dir. Bamya'nın "bam"ıyla, banma'nın "ban"ı arasındaki ses benzerliği beni elbette gülümsetmişti, ama belirttiğim gibi; derdim sözcük oyunu yapmak değildi o şiiri yazarken. Yakında altmış bir yaşımı da bitireceğim, gençliğimde yaptığım "sözcük oyunları"nı elbet hatırlıyor ve gülümseyerek selamlar gönderiyorum gençliğime.

M.E.K: "söz ki hayret otudur" *diyorsunuz ya, şiirleriniz genelde on ila yirmi sözcükten ibaret. Hiç uzun şiir denediniz mi?*

S.A: Dördüncü kitabımda (*Avluda*), beşinci kitabımda (*Meğer Söz Gümüş*), altıncı kitabımda (*İkindi Kitabı*) ve yedinci kitabımda (*Olmanın Halleri*) bana göre 'uzun' olan şiirler de vardır. İlk kitabım da (*Su Tadında*) uzun, hatta çok uzun şiirlerle doludur. Kaldı ki şiire 'uzun şiir'

ile başladım ben. 1970-73 arası yazıp yayımladığım şiirler 'uzun şiir'lerdi.

-Burada bir parantez açayım: ***vadedimveylaya,*** onuncu şiir kitabım oluyor. Önümüzdeki dönemde, bugüne kadar yayımlanmış kitaplarım yeniden basılacak. Mayıs Yayınları her yıl iki eski kitabımı yayımlayacak. İlk iki kitabın üçüncü basımları bu yılın Ekim ayında buluşacak okuyucuyla. Demek oluyor ki beş yıllık bir dönem gerekiyor, toplam on kitap için. Sözü getireceğim yer şurasıydı: İlk kitabın yeni baskısında "Kitaplara Girmemiş Şiirler" başlıklı bir bölüm de yer alacak. 1967-73 arasında yazılıp dergilerde yayımlanan şiirler olacak bu bölümde. İçlerinde hayli uzun şiirler de var deyip açtığım parantezi yazı ile kapattım-

Şiirin bir şey anlatması gerekir mi, evet gerekir. Ben anlatacağım şeyi 'kısa şiir'le pekâlâ anlatabiliyorum. Ya da anlatabildiğimi düşünüyorum. Öyleyse niye uzatayım ki? Derdimi anlatabilmek için daha uzun yazmam gerekiyorsa mutlaka uzar şiir.

M.E.K: *Ve yıllar geçtikçe daha da az sözcükle şiir yazıyorsunuz sanki...*

S.A: Bu doğru. Nedeni yukarıdaki yanıtlarda.

M.E.K:

"İnsan
insana
bağır
bağır.

Dedim ki,
baldan acı—
söyledim"

"İnsan bin türlü ayrılamıyor
ken-
din-
den."

Son dönem şiirlerinizde ve bu son kitabınızda insanın kendiyle ve varlığıyla da yakından ilgilenmeye başlamışsınız...

S.A: *"Bazı şiirler bekler bazı yaşları"* İşte bu! Necatigil Hoca öyle güzel anlatmış ki meseleyi! Bu sorunun yanıtı tam olarak budur. Hatta hayli de uzun bir yanıttır bu.

M.E.K:

"İpte Şadiye'nin
iç gömleği...

İpte benim
fanilam...

Yan yana
asılmışlar.

Sabah olur, güneş gelir,
zarafetle kururlar"

Hayatın gözden kaçan yanları, sizde bir anektot gibi on kelimeyle şiire dönüşüyor. Bu bir gözlem yeteneği midir?

S.A: Şiir hayatın orasına-burasına değmelidir demiştim. Hayat çok değerlidir. Hiçbir yanını gözden kaçırma hakkımız yoktur. Örneğin, Didim'de görmüş, Seçil Özcan'a da göstermiş, *"İlhan Berk bunu görseydi mutlaka şiirini yazardı, haydi biz de yazalım bunun şiirini"* demiştim. Bir çekçek arabasının içiydi; odunlar, eski bir kürek, bir de odunların üstüne atılmış eski püskü bir süpürge... Seçil Özcan yazar mı bilmem, ama ben, günü geldiğinde, mutlaka yazacağım o çekçek arabasının şiirini.

Ne demiştim, şiir hayatın orasına-burasına değmelidir demiştim. Yukarıya aldığınız şiir hem hayatın içinden çekilip çıkartılmış bir görüntüyü anlatır, hem de o görüntü

hayatın içinden çekilip çıkartıldığı içindir ki, olmuş-bitmiş 'erotik' bir "aşk şiiri" haline gelebilmiştir.

M.E.K: *Şiiriniz her daim ironik ve ders verici oldu.* **Va**dedim**veyla**ya*'da "Toz", "Gitti" ve "Çatlamak" şiirlerinde bu ironi çok daha çarpıcı ve ön planda. Bir tohum gibi beklenmedik bir anda çatlayıveriyor. Şiir şaşırtmalı mı her daim?*

S.A: Düzyazısında da ironisi olan birisiyimdir. Özellikle *Lokman'la Geçen Şen Günlerim*'de ve *Haytalarla Hatmiler*'de epey öndedir ironi. Sonraki kitaplarımda daha arka planda durur; gerektikçe belirir ve belirli bir 'acı'nın, belirli bir 'keder'in egemen olduğu şiirlere, diyebilirim ki kurnazca siner. Şiirin şaşırtmasına gelince: Sürekli şaşırtmaya çalışırsa çekilmez olur o şiir, kendini 'arada bir' gösterirse şaşırtabilir zaten.

M.E.K: "Dalga kayayı/ hâlâ işler", "Suya bırak kendini/ belki balık olursun", "Saklansam gerek,/ gün ağardı" *gibi dizelerinizde de görüleceği üzere, doğasal imgeler şiirinizin hep bir parçası. Belki de en değerli parçası. Neler söylemek istersiniz?*

S.A: Doğa hayatın ve yaşanılan her alanın bizatihi kendisi. Belki çıplak doğadan söz etmeliyiz, bakir olandan... İşte oradaki 'gerçeklik', bizim süsleyip ettiğimizden daha başka bir 'sahicilik'. Bunu söylemek isterim.

M.E.K: *Yukarıdaki soruyla bağlantılı olarak, "doğa"yı şiirinizden çıkarsak ne kalır geriye? Bana aynı soruyu sorsalar "pek de bir şey kalmaz herhalde" derdim mesela...*

S.A: Sanmam, bir şeyler kalır. Ama derim ki, bu sorunun yanıtını bence başkaları vermeli.

M.E.K: **Va**dedim**veyla**ya*'da da örneklerine rastladığımız gibi bazı şiirleriniz kısacık öyküler tadında. Son dönemin moda deyimiyle "nano" öyküler. "Tıngırtı", "Küçük bir gece müziği" bunlara birer örnek olabilir. Rüzgârın bardak ile bardağın rüzgâr ile iletişiminden yola çıkarak çok farklı noktalara varıp, insana bazı mesajlar veriyorsunuz* ("ben de bir bardağım / canım plastik") *nesne yoluyla, betimlemelerle insana varma. Neler söyleyeceksiniz?*

S.A: Rüzgârın önüne katıp sürüklediği plastik bardağın sokakta çıkarttığı gürültü bir kurgu filan değildir, düpedüz gördüğüm, yaşadığım bir şeydir. Üstünden bir yığın araba geçmiş olmasına rağmen hâlâ ölmemişti plastik bardak ve rüzgâr tarafından sürüklendikçe, gürültü üretmeye devam ediyordu. Bunu gördüm ve yazdım şiirini. Demek istiyorum ki şiiri yazılamayacak şey yoktur, her şeyin şiiri yazılabilir. Bana kalırsa, hayatın orasına-burasına bakmakla ilgili bir durum bu.

M.E.K: *"Sayman Devlet", "Hatırla Sevgili" şiirlerinizde olduğu gibi, zaman zaman Türkiye'nin bir gerçeği olan Doğu sorununu ele alıyorsunuz. Bizler, ölmeden sorunları neden çözemiyoruz? (Yine şiirinizin toplumsal bir damarı mevcut. 68 kuşağı, Filistin ve Lübnan'da yaşananlar da şiirinizin izleklerinden olabiliyor...)*

S.A: "Sayman Devlet" 1 Mayıs 1977'yi anlatır. "Hatırla Sevgili" ise daha çok 70'li yılları... Kitabın son şiirlerinden biri olan "Kara Şiir"in "Dikkat Mayın!" bölümünde ise Doğu sorununun ele alındığı doğrudur. Ama yalnızca bizim sorunumuz değildir 'mayın'; Filistin'in de, Lübnan'ın da, Irak'ın da bitmez derdidir. Hayata dahil olan her şey, tabii ki yazdığım şiire de dahil olacaktır.

M.E.K: *Kitabın özellikle üçüncü bölümü, tamamen eşe dosta yazılan şiirlere ayrılmış. Bir vefa senfonisi. Bolca anı ve yaşanmışlık, paylaşım... (İsmet Çınar Ceyhan, Olcay, Âsûde Alkaya, Fevzi Palut, Tosun*

Köksal Özkan, İsmail Uyaroğlu, Batu İşmen, Mehmet Gündüz, Kemal Özer, Deniz Erkilet Gövsa, Mehmet H. Doğan, Çoşkun Yerli, Sinan Kâzım.)

Dostlar gittiğinde ölümü daha mı yakından hissediyor insan. Ölüm etine mi değiyor insanın?

S.A: Başta İsmet Çınar Ceyhan ve Âsûde Alkaya olmak üzere, adlarını saydığınız kişilerin en azından yarısı şükür ki hayatta. Kaldı ki ben çoğu dostumun çekip gittiğine de inanamam zaten. Dolayısıyla onlar gittiği için ölümü daha yakından hissettiğim söylenemez. Ne var ki, ne kadar inanamasam da, onlarsız yaşamak elbette çok zor.

Şunu da ekleyeyim: ***Vadedimveylaya***, birkaç açıdan elimi bol tuttuğum bir kitap oldu. Yalnızca gidenler değil, çoluk-çocuk, toruntorba, eş-dost, anne-baba. Ziyadesiyle girdiler kitaba. Kim bilir, belki de son şiir kitabımdır, bu nedenle de bol tutmuş olabilirim elimi. ("Son şiir kitabı"na da açıklık getireyim; böyle dememin sağlıkla filan bir ilgisi yok, şimdilerdeki muhabbetim daha çok düzyazıyla.) Bir cümle daha: Gidenlere sitemim, *"Bilemezler gelmeyi!//Çün,/ gitmeyi bildiler"*den ibarettir.

M.E.K: *Bazen 90-100 dizeden oluşan, sayfalarca süren şiirler okuyoruz ya da kendimiz yazıyoruz. Sonra geriye dönüp baktığımızda bunca dizeye ne gerek var, şu dize yetermiş zaten şiir de bu dizeden ibaret; gerisini kaldır çöpe at diyoruz. İşte siz çoğu zaman bir tek o dizeyi yazıyorsunuz. Onu bulup çıkarıyorsunuz. Zor olmuyor mu? Neler söyleyeceksiniz?*

S.A: Sorunun "zor olup olmadığı" kısmına verilecek iki yanıtım var. Birinci yanıt, "Şiir yazmak zaten zordur" biçiminde olacak. İkinci yanıt ise şöyle gelecek: "Bilmem ki, alışmışımdır belki de!"

"Başkaca?" diyorsanız, 'kısa şiir' – 'uzun şiir' üstüne söylediklerimin dışında, bu konuda söyleyecek yeni bir sözüm sahiden yok.

M.E.K: *Sondan bir önce, kitabın adını sorsam, büyüsü bozulur mu?*

S.A: Bir şiir kitabında yer alan şiirlerden herhangi birisinin başlığını kitaba ad yapma fikrine hep uzaktan baktım. Kitabın adı, kitabı kavrayıp kucaklamalı, kitap hakkında belirli bir fikir verebilmeli. Eğer arka kapağa dört-beş dize konacaksa, o dizeler de kavrayıp kucaklamalı kitabı. Bana kalırsa iki adı var bu kitabın: Biri, "vadedimveylaya". Öte yandan, birinci, dördüncü ve beşinci hecelerin daha büyük puntolarla ve kalın dizilmiş olduğu da görülürse, "vaveyla". Hangisi 'birinci ad', hangisi 'ikinci ad' diye soracak olursanız, "Bilmem" derim. Şunu biliyorum ama: Bu adların her ikisi de yeterince kavrayıp kucaklayabiliyor kitabı.

M.E.K: *Yaşantınızın tek işi gibi görünen "sözcük" desem (sizin için bir yap boz olan)*

S.A.: İmkân!

M.E.K.: *"kaya" desem.*

S.A.: Aşınsa da kayadır!

M.E.K.: *"rakı" desem.*

S.A.: Azizdir.

M.E.K.: *"Mehmet H. Doğan" desem.*

S.A.: Önemlidir. Ufkumuzu sürekli açmayı sağlayacak kıymettedir yazdıkları. Bunun dışında, abimdi, yakın dostumdu, "meyhane arkadaşım"dı. Kendi ifadesiyle söyleyeyim, "Türk şiirinin yaşayan en büyük eleştirmeni değildi; Türk şiirinin yaşayan en büyük man-

gal yakıcısı"ydı. (Bkz: "Mehmet H. Doğan İçin Küçük Bir Anmalık", S.A., *kitap-lık* dergisi, No: 116, Mayıs-2008)

M.E.K.: *"Torun" desem.*

S.A.: Hulki Aktunç benden önce torun sahibi olmuştu. O tecrübeyle, *"Siz de torun manyağı oldunuz mu?"* demişti bize. Olduk.

M.E.K.: *"Evlat" desem.*

S.A.: İçim erir.

M.E.K.: *"Parşömen" desem.*

S.A.: "Nerde o eski zaman incelikleri" derim. İsmail Uyaroğlu'na adadığım bir şiirde geçiyor "parşömen" sözcüğü.

M.E.K.: *"Dalga" desem.*

S.A.: Poseidon'un kazması!

M.E.K.: *"İzmir" desem.*

S.A.: Ankara'dan, İstanbul'dan sonra, rastlantıyla geldiğim şehir. Ama İzmir bir süredir, Urla-İskele demek benim için.

M.E.K.: *"Seferis" desem.*

S.A.: 'Hemşerimiz' olur. Delikanlılığında, yaz aylarında yaşadığı evlerine gidiyorum arada bir. (Urla-İskele'de.) Taş ev. Şimdi otel.

M.E.K.: *"68 kuşağı" desem.*

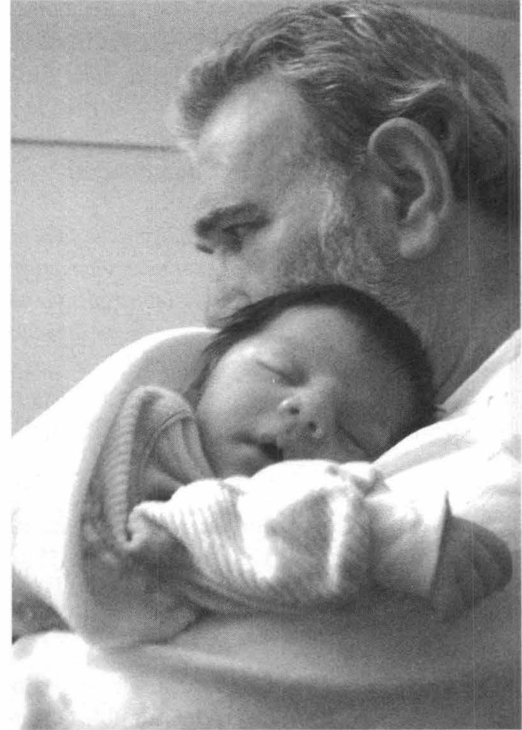
S.A.: Bir 'kuyruklu yıldız'dı, kaydı ve gitti!

M.E.K.: "Bizim kütüphane" *diye başlayan şiirinizden yola çıkarak Cemal Süreya desem, ne dersiniz kısaca?*

S.A.: Gençliğimde (şiirler de yazıyordum ve Cemal Süreya'yı elbet biliyordum), bir uçak yolculuğuydu, yan yana düşmüştük. O 'keyif' bana yetmişti; hiçbir cümle kurmamıştım kendisine, bir güzel susmuştum. Sonrasında da olmadı, tanışamadım onunla. Şükür ki benim için yazdığı üç-beş satır vardır; servetimdir o satırlar.

M.E.K.: *Sina desem, ak bir yoldur mu dersiniz bana bu kara hayata!*

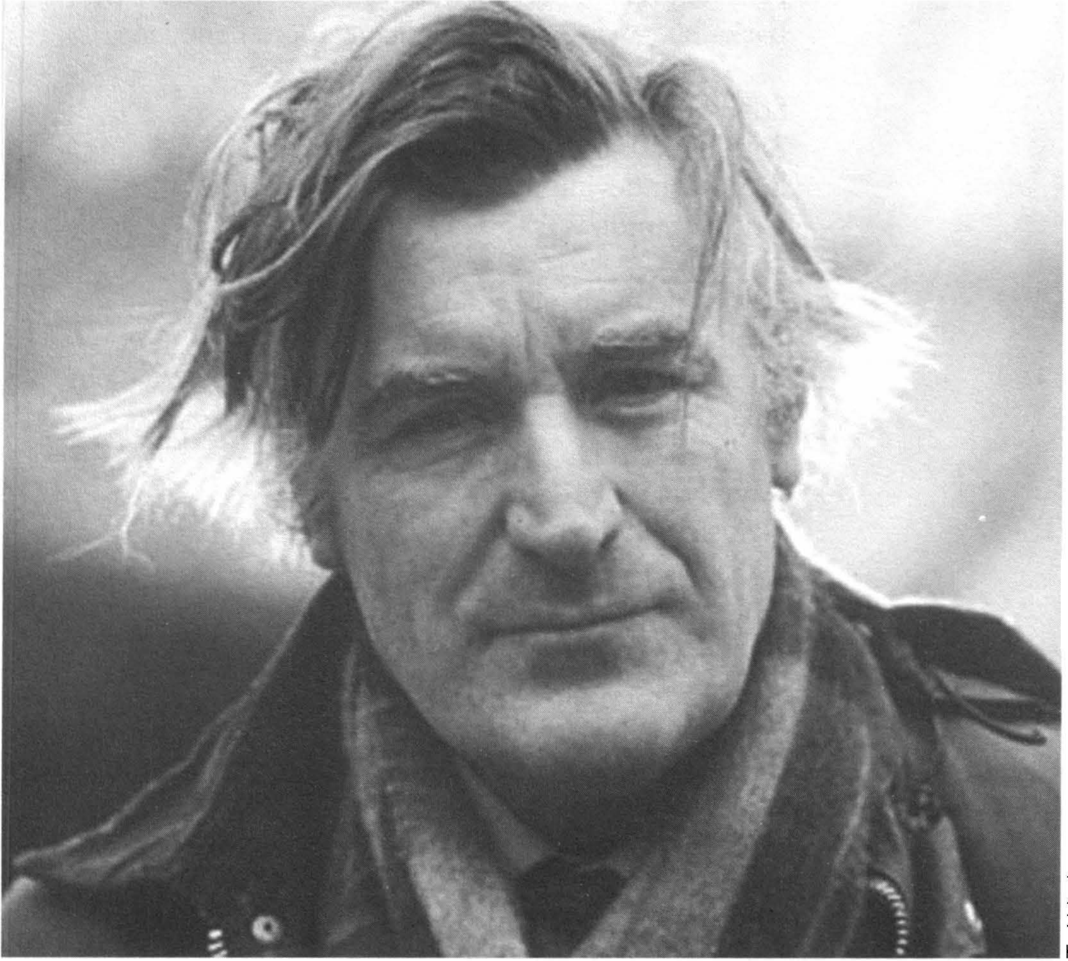
S.A.: Şöyle deyip geçeyim: İyi bir heriftir aslında!

Sina Akyol, torunuyla...

BURCU ALKAN / EMRE ÇAKAR

Ted Hughes'tan Şiirler

Ted Hughes

Ted Hughes Düşün Tilkisi

Bu geceyarısı anının ormanını düşlüyorum:
Ayakta olan bir şey daha var,
Saatin yalnızlığından
Ve parmaklarımın dolandığı bu boş sayfadan başka.

Pencereden tek bir yıldız dahi göremiyorum:
Daha yakınlarda,
Fakat karanlığın daha derininde
Başka bir şey var yalnızlığın içine doğru ilerleyen:

Soğuk, ki kapkara kar gibi kibar
Bir tilkinin burnu dokunuyor dala, yaprağa;
İki göz bir devinimi temsil ediyor şimdi
Ve yine şimdi, ve şimdi, ve şimdi

Karda izler bırakıyor muntazam,
Ağaçların arasında, ve temkinli, aksak
Bir gölge, duraksayarak yanında kütüğün ve kovuğun
Çıkıp gelmekte kararlı

Kayranda bir çift göz
Genişleyen, derinleşen bir yeşillik,
Işıl ışıl ve pür dikkat
Dalmış kendi işine

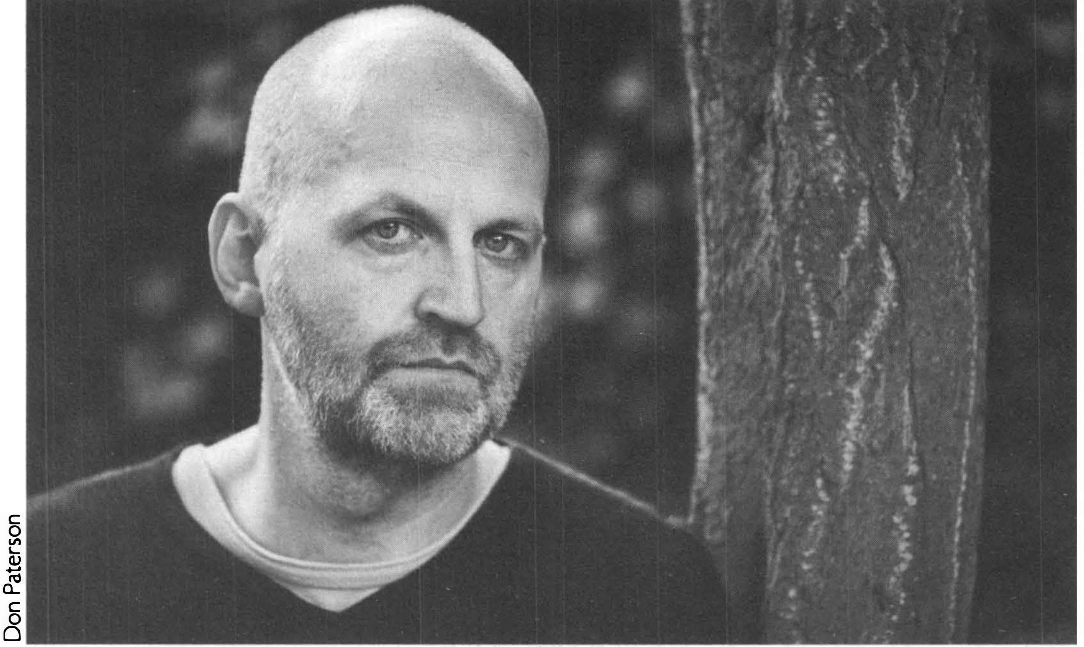
Ta ki ansızın, keskin, sıcak tilki kokusuyla
Aklın karanlık derinlerine girene dek.
Pencere hala yıldızsız, saat tıkırdıyor,
Sayfada ayak izleri.

Ted Hughes Wodwo

Neyim Ben? Aranıp duran, yaprakları ters-yüz eden
Havadaki soluk bir izin peşinde nehrin kenarından
Suya giriyorum. Ben kimim ki
Bölüyorum suyun camsı taneciklerini görüyorum
Yukarı bakarken yatağını nehrin tepe taklak açık seçik
Havada asılı ne yapıyorum ben? Neden çok ilginç
buluyorum bu kurbağayı en mahrem maneviyatını
incelerken ve sahiplenirken? Peki bu otlar
beni tanıyorlar mı adımı birbirlerine söylüyorlar mı hiç
gördüler mi beni daha önce, dünyalarına uyuyor
muyum? Yeryüzünden
ayrı gibiyim köksüz fakat öylesine
hiçbir şeyden düşmüş bağlarım yok
beni herhangi birşeye bağlayan gidebilirim herhangi bir
yere
Verilmiş gibi görünüyor bana özgürlüğü
buraların o halde Ben neyim? Ve parça parça
kabuklarını koparmak bu çürük kütüğün zevk
vermiyor bana ve yararı yok madem ne diye yapıyorum
ben ve kabuk yolmak çok tuhaf rastlaştık
Fakat adım ne olmalı ki benim ilk Ben miyim
bir sahibim var mı şeklim ne benim ne benim
şeklim iri miyim eğer gidersem
sona bu yolda bu ağaçları geçerek ve bu ağaçları geçerek
yorulana dek bir duvarıma dokunur
şimdilik eğer hareketsiz oturursam nasıl her şey
duruyor beni izlemek için sanırım tam merkez benim
ama bir de bunlar var ne bu kökler
kökler kökler kökler ve işte su
yine çok tuhaf fakat devam edeceğim aramaya

Don Paterson Şiiri

Hazırlayan:
Ali Karabayram

Don Paterson

Don Paterson, İskoç kökenli şair ve caz müzisyeni. Daha şimdiden çağdaş İngilizce şiir yazınının fenomenlerinden biri kabul ediliyor. Caza duyduğu büyük merak ve bir caz gitaristi sıfatıyla sahip olduğu benzersiz ritm duygusunun sonucu olacak, sözcükleri bazen tartımlayıp bazen senkoplayarak, ama hemen hemen her zaman büyük bir kompozisyon becerisiyle ören, bitiştiren bir şair. İlgisi büyük bir çeşitlilik gösteriyor: Antonio Machado başta olmak üzere 98 kuşağından Ungaretti ve Quasimodo'ya dek Akdenizli bir şiir geleneği, T.S. Eliot'tan Les Murray'ye, Derek Mahon'dan Seamus Heaney'ye kadar adanın onca katmanlanmış şiir söyleme rejimi, Meiji dönemi Japonyası'ndan modern dönemin basılı ya da online fanzinlerine dek büyük bir alanı kat ediyor Paterson. Ayrıca başat önemde bir yazın teorisyeni olarak, başta *Poetry Review* olmak üzere birçok süreli yayına düzenli olarak katkı veriyor.

Don Paterson **Şiir**

Li Po'ya öykünerek

Başıboş dolaşırken buldum onu tepede
maviye kesmiş sıcak bir ikindi üzeri.
Bir deri bir kemik kalmıştı neredeyse
ay gibi solmuştu derisi

Şapkasının geniş siperliğinin altında
yüzü sanki yağmur kesiği.
Sevgili Tanrı, zavallı Du Fu, diye düşündüm
işte bu da şiir diğerleri gibi.

Türkçesi: **Ali Karabayram**

Li Po

Don Paterson Mart Rüzgârı

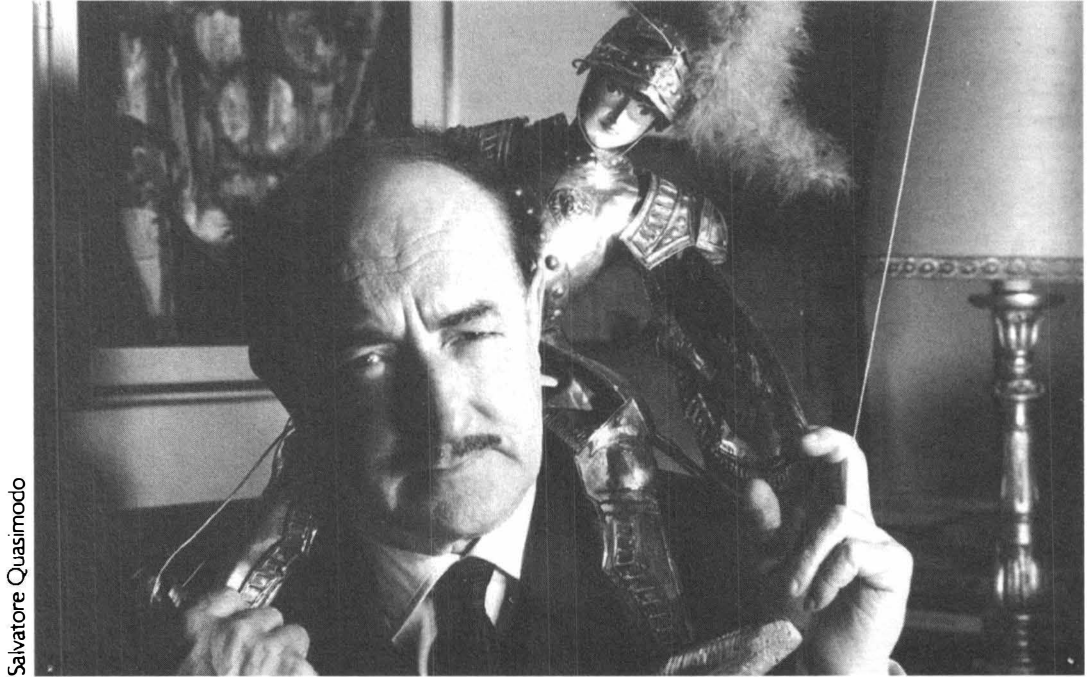
Salvatore Quasimodo'ya öykünerek

Gizemden başka hiçbir şey bilmiyorum hayatıma dair,
ölü çevrimleri nefesin ve özsuyun.

Bilmeyeceğim bir zaman kimi sevdim, şimdi kimi
seviyorum savrulan amaçsız Mart rüzgârlarında.

Hepsi hepsi bir iki azayım ben. Kendi içime
düşüyorum ve içimdeki yıllar sayılı.

İncecik bir tomurcuk sürgün vermiş bile dallarımdan.
O yegâne uçuşunun saf dinginliğini seyre dalıyorum.

Salvatore Quasimodo

Don Paterson Rüzgâr

Antonio Machado'ya öykünerek

Bir gün duruldu rüzgâr ve konuştu benimle.
Soluğundaki yasemin kapıp götürdü benimkini de.

"Senin de böyle bir kokun olur, eğer istersen:
Alıp götüreyim güllerin bıraktığı rayihayı senden."

"Güller mi? Hiç gül kalmadı ki geriye" dedim.
"Bahçemdeki çiçeklerin hepsi ölü artık."

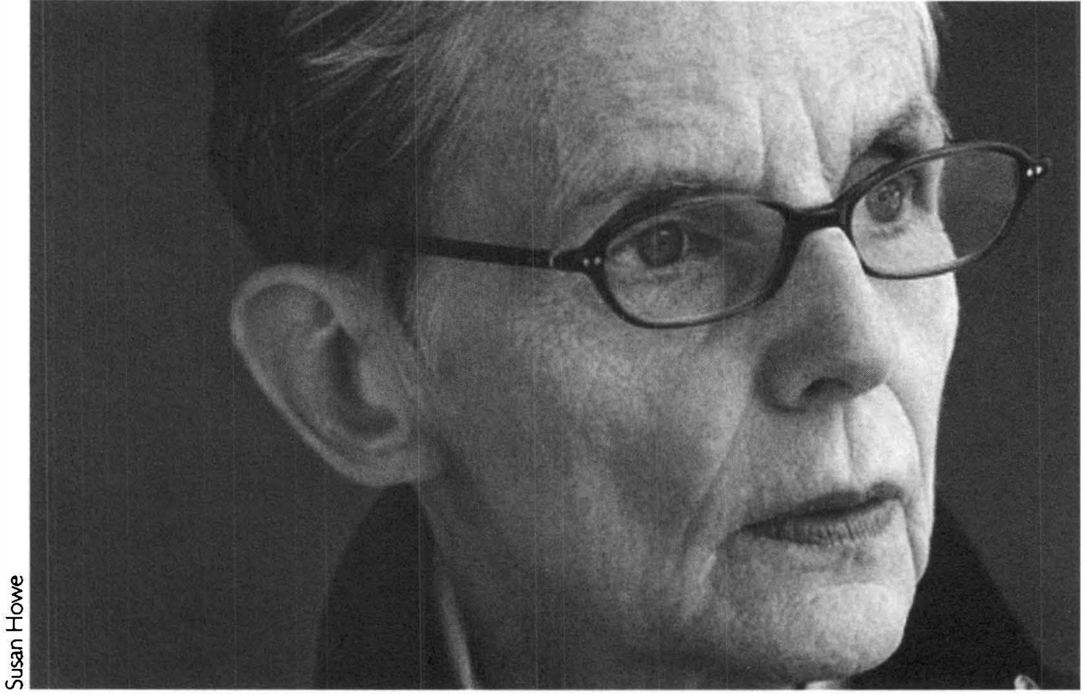
İç çekti. "Ver öyleyse düşen taçyaprakları.
Boş çeşmede hışırdayan tüm o otları."

Böylelikle çekip gitti. Ve boğuldum gözyaşlarına
Bana emanet ettikleri bahçenin yasıyla.

Antonio Machado

ANİTA SEZGENER

Dilin İçinde Kalma Taklası

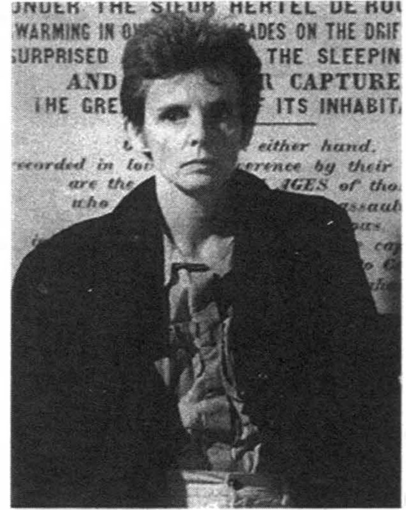

Susan Howe

Emirler hiyerarşiyi getirir, kategoriler ve hiyerarşiler de sahip olmayı. Benim hayatta oluşturduğum sesim kimseye ait değil. Kelimelere yüklediğim şey, artık benim sahipliğimde değil. Gelecek, her bir şiiri unutacak, silecek, yeniden toplayacak ya da yapıbozuma uğratacak. Poetik görüş ile sıradan yaşam arasında mistik bir ayrım var. Şiirin koşulları hayatın dışında dünyevi kronolojiye kayıtsız mucizevi bir uzaklıkta yatar.

Susan Howe, *My Emily Dickinson*

su içilebilir dil sobe olduğunda. çünkü sobe dile içkin. dön arkanı bekle, bak dil kaybolmuyor. dilin kaybolmasını hayvanlar istemez. arıların bir zikzağı gitmemesini de biz istemeyiz. çaresiz kalınca koruyucudur dil, atmosfer etkisi yapar; kimi zaman dilin içinde çaresiz kalınsa da. dil, üzerine basılınca havlayandır. dilin ötesinde sadece hiç var. hiç. ve dille uydurmak neolojizmden başka bir şeydir.

l-a-n-g-u-a-g-e 'yi dil olarak mı, lisan olarak mı çevirmeli? biraz önce bir arıyı gözlerimle takip ettim. dil veya lisan, sesli ve yazılı bir simgeler sistemiyse arının bu yaptığı nedir? dil durduk yere büyüyebilir de paslanabilir de, derin ve sert kenarlı 'dil yarası' da oluşabilir. ses çıkarmak, konuşmak, dil yapmak başka başka şeylerdir. hayvanlar birbirleriyle anlaşabilir. hayvanların konuşmazlığı vardır. yönelirler. insan eğilince dil bükülür. şimdi lütfen çimlere basmayınız.

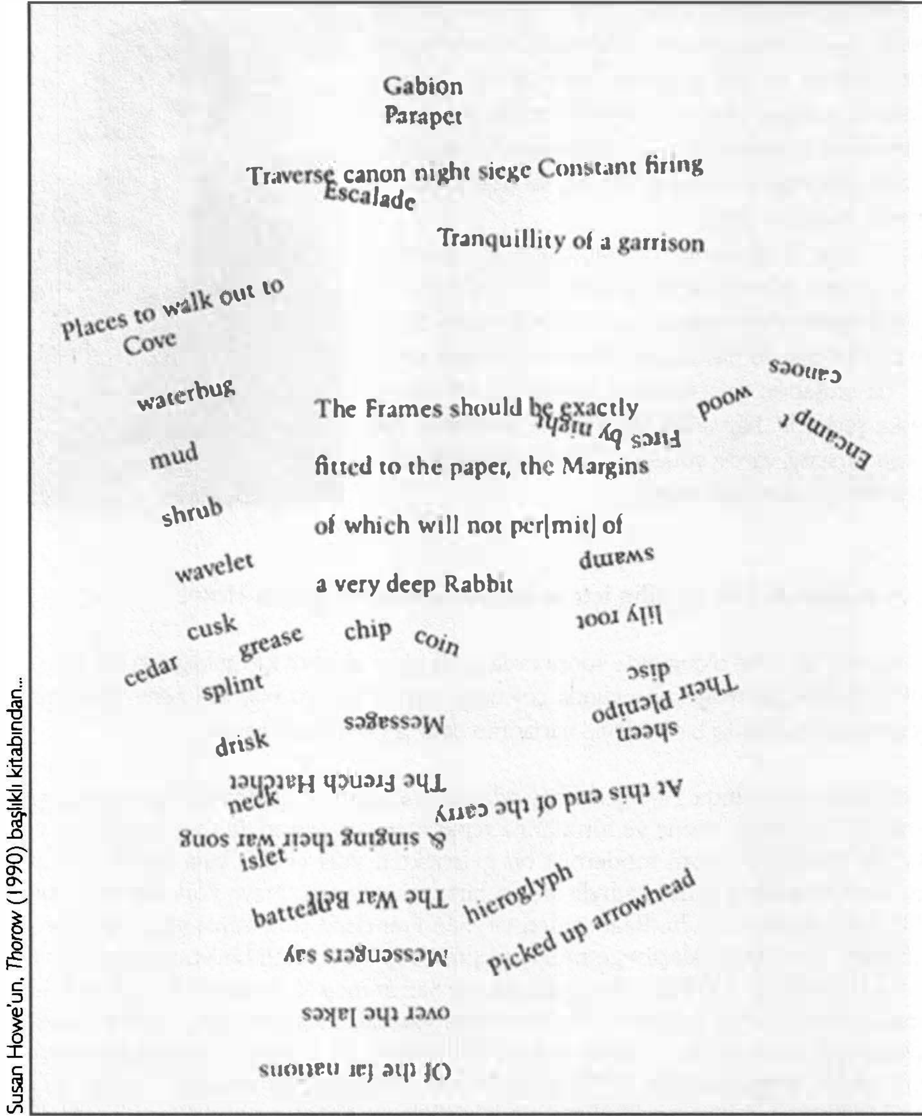

Susan Howe

L-A-N-G-U-A-G-E ve dilin içinde kalma taklasında Susan Howe

su içilebilir dil sobe olduğunda. sonra takla. takla genel anlatım için atıldığında soğutucu etki yapabilir. parmağınızın ucunda çöl sıcağından soğutucu etki için genel anlatıma geçiniz. biri herhangi bir nedenle narlarınızı çalarsa da sinirlenmeyiniz.

1960'ların sonlarında 1970'lerin başında ortaya çıkan dil (language) şiir akımı, poetikasını geleneksel Amerikan şiirine ve formlarına tepki olarak geliştirirken Gerturde Stein ve Louis Zukofsky'yle temsiliyet bulan modemist bir gelenekten yola çıktı. Daha önceki postmodem öncülleri, Yeni Amerikan Şairleri adıyla anılan birtakım çevreler, New York Okulu, Objektivist şairler, Black Mountain Okulu, Beat şairleri ve San Francisco Rönesansı'ydı. Teoriyle şiir arasındaki ilişkiye 'yeni' bir yaklaşım getirmek dil şiir akımının önemli bir yönüydü. Bu yaklaşımı *L=A=N=G=U=A=G=E* (1978)'ün ilk sayılarında ve San Francisco menşeili *This*'de ve Kanada'da yayımlanan *Open Letter*'da yer alan, felsefe ve postyapısalcılıkla yakından ilgili şairlerde görüyoruz. Onlar için şiir entelektüel bir girişimdi. Dil şairleri, bir yapıtın anlamını ortaya çıkarmada okurun rolüne vurgu yaptılar. 1950'ler ve 60'larda bazı gruplar William Carlos Williams'ın Amerikan İngilizcesinin deyimsel kullanımından etkilenmişlerdi, ve onu "Yeni Eleştirellik" akımının öne sürdüğü aşkınlaşmış poetik dile yeğ tutmuşlardı. Frank O'Hara'nın başını çektiği "New York Okulu" şairleri ve ayrıca "Black Mountain" grubu, konuşma ve gündelik dili şiire ve poetikalarına taşımayı önemsemişlerdi. Bunun aksine, bazı dil şairleri kompozisyonlarında metonimler ve dolaylamalar içeren, yanyana getirilerek düzenlenmiş yapıların örneklerini öne çıkarmışlardı ki bu da gündelik dil uygulansa bile başka bir doku yaratıyordu; sonuç garip ve ilk bakışta anlaşılmaz oluyordu. Bunu yapmaktaki amaç ise, okurun şiirin anlamının yapım sürecine katılmasını sağlamaktı.

Susan Howe'un, *Thorow* (1990) başlıklı kitabından...

sıcak esintide yazmanın zorluğu bir yana, tam sobedeyken suya ulaşamazsanız ve dil anda acılaşırsa acılığı neyin gidereceğini düşünüp bulmanız zaman alır. anlam pratiktir ve sırt bölgesinde sonuçlanır. lütfen çimleri biçenin biri olduğunu unutmayınız. sıcak anlamı etkilemez, sıcağı anlam etkiler.

dilin içinde kalma taklası. dilin dışına hamle yok. böyle iyiyiz. çiçekler sulanmalı. ateşli hastalıktan kaçınmalı ve araştırmalarımızı taklalarla sürdürmeliyiz.

1.takla:

Howe'un işlerinin dil yazınıyla beraber anılmasının nedeni, dile yaklaşımının yapıbozumcu olması ve konvensiyonel edebiyat formalitelerini hiçe saymasıdır.

Eleştirmenler aynı zamanda ressam olan Howe'un şiirlerini sayfa üzerine dağılmış resimlere benzetiyorlar, kelimelerin arasındaki büyük boşluklar kelimeler kadar büyük anlam taşıyor. Stephen Paul Martin, onun şiirini okurken okumaktan çok şekilleri görmeye ve kelimelerin seslerini duymaya yönlendirildiğimizi, söylemsel ve anlatısal devamlılığın parçalandığını ve onun dile canlılığını veren çok yönlü bağlantılarla yer değiştirdiğini söyler.

Howe'un temaları varoluş, hatırlama, tarihle ve yazılı sözle ilişkili olarak kadının biricik durumlarıdır.

Lynn Keller- Howe söyleşisinde Howe, *"Yazmaya doğru fiziksel bir haraketti benimkisi çünkü yazı jestlerle alakalı, elin ya da kalemin bir izi, gözle elin arasındaki temas.. İşlerim değişmiş olsa da kelimelerin ve hatta harflerin bile imajlar olduğu duygusunu hiç kaybetmedim. Bir kelimenin görünüşü onun anlamının bir parçasıdır- sözlük anlamının dışına kaçan ama aynı zamanda da ona bağlı bir anlamdır"* der (1995). Ona göre, şiir fiziksel bir objedir, uzamsal ve görsel bu kültür ürününde kelimeler ve harfler, çizgiler ve renklerle yer değiştirebilecek imajlardır.

İlk kitabı *Hinge Picture* (1974)'dan başlamak üzere, Howe tarihöncesiyle tarihi bağlayan köprünün üzerindeki bir zamanda varolan bir yazarın görüş açısından konuşur. Onun şiiri mitolojik kaynakları, antik ve klasik metinleri birleştiren bir masalla ilişkilendirilebilir.

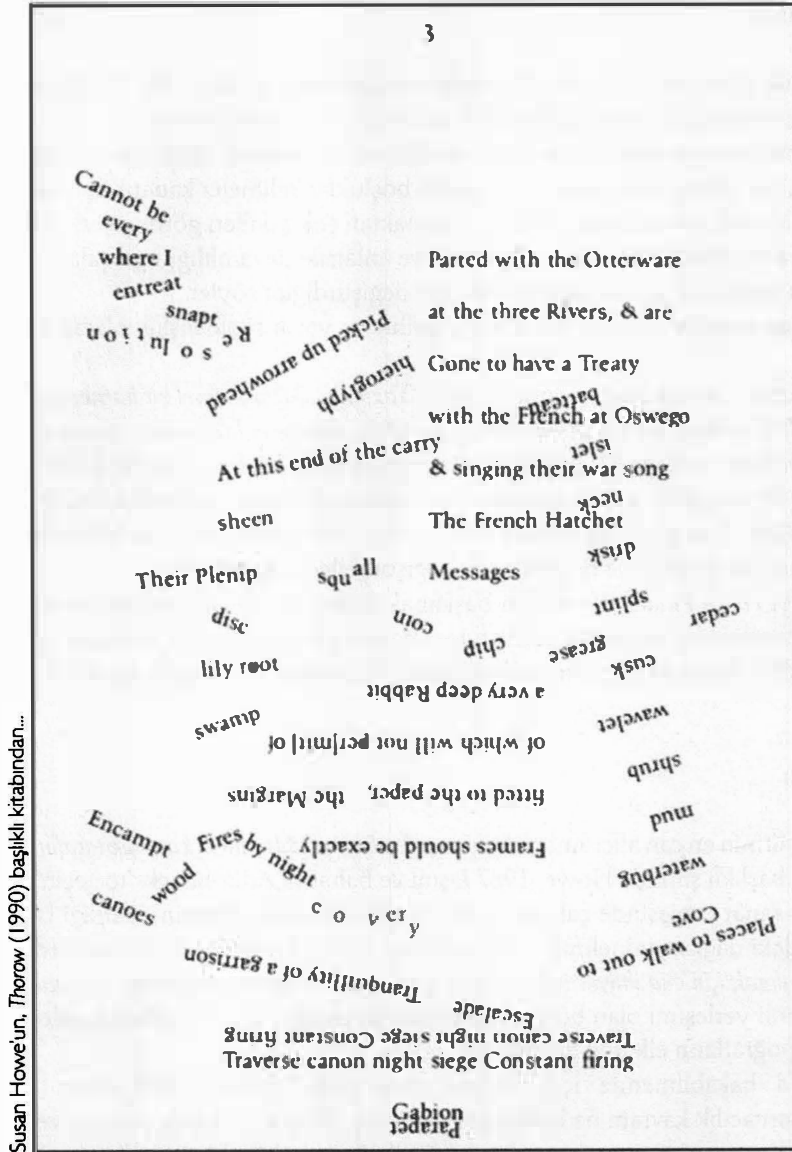
2.takla:

Howe şiirinin en can alıcı amacı, *"hayatı şefkatli bir şekilde tarihin karanlık tarafından çıkarmaktır"*. "Thorow" başlıklı şiirinde Howe, 1987 kışını ve baharını Adirondacks'te geçirdiğini ve Lake George'da bir sanat projesinde çalıştığını anlatır. Kasabadaki turizmin ticariliği canını sıkınca, göle ve çevredeki dağlara yönelmiştir. Bu noktada Howe bir paradokstan bahseder: *"vahşiliğin ilk düşü: nefes almak için ona ihtiyacımız var ama içinde yaşayınca onu mahvetmiş oluyoruz."*(*Difficulties* 21) Bir Kızılderili yerleşimi olan bölge Avrupalılar tarafından dönüştürülmüş, ellenmiş, isimler verilmiş ve topoğrafların ellerine düşmüştür.

Thorow'a bakabilmemiz için Thoreau'nun doğa üzerine görüşlerine, Deleuze ve Guattari'nin haritacılık kavramına bakmakta yarar var. *Thorow*'da harita tutarsız ve akıldışı olan bir yaban hayatı uygarlığın evcil mantığına dönüştüren kültürel bir kimliğin amblemi haline gelir. Şiirde Thorow, Thoreau, through, thorough, sorrow gibi sözcük oyunları tekrarlanır.

Thorow'da Thoreau'nun ve Howe'un bitişmesi vardır. Thoreau'nun Walden gölünün derinliklerini ölçtüğündeki gibi dikeyde bir bitişmeden çok yatayda bir bitişmedir bu.

Howe, yabana (wilderness) dönmenin, kadının tarihten kovulmasını kadına geri iade etmekten fazlası olduğunu, kadınların bunu yaparak kendilerine döndüklerini söyler:

Susan Howe'un, *Thorow* (1990) başlıklı kitabından...

"Tarih olmuş bitmiştir. Anlatıcı sadakatsizdir. Dönüş kadınlar için bir yoldur. Çünkü bizler kekemeyiz. Amerikan Sınırı'nın Mitolojik Bahçesi'nden kovulduk. Dram bir kere yaratıldı yani. Biz yabanız, sahne aldık kekeleyerek."

Yaban, kültüre antitez oluşturan bir kavram değildir burada, ama tanımlanabilir bir yerdir. Lacan'ın bilinçdışı'sı gibi Howe'un yabanı da boşluklardan ve izlerden oluşan bir metindir.

Peter Nicholls'a göre, Howe'un şiiri yaban tarafından korunmuş 'boşluklar ve izler'i taklit eder ve böylece onu araştırmaya girişir. Bu durumda dil artık yaban'dır.

Bazı açılardan, Thoreau, Howe'un haritacılığı reddine ve kültürel ahlak sistemine dair bir model oluşturur.

Haritanın yokluğunda, anlatıcı rotasını, yönünü yitirir, bu oryantasyon yitiminden kimlikte etkilenir, bireyle çevresi arasında olması gereken ayrım ortadan kalkar. Kartografinin belirleyici unsurları olmayınca anlatıcı hem kendi objektifliğini kaybeder hem de uygarlığın tutarsız dış dünyası belirsizleşir. Kendini yeniden bulmak için yabana sarılır:

"Sen dışımdasın, ben de senin dışında / Ne zaman bitiyorsun ve bir şair, yazar, yaban olarak ben başlıyorum, kestiremiyorum."

3.takla:

Sayfa düzenlemesi, Asger Jom ile Guy Debord'un ortak bir çalışması olan *Mémoires*'ı akla getirir.

Howe, Lynn Keller'in kendisiyle yaptığı söyleşide şöyle der:

"Thorow'*da dağınık bir sayfa oluşturdum, sonra onun fotokopisini çektim. Masamda ikilenmiş oldular böylece, tekrarlarsam dağılma efektinin güçlendiğini farkettim, böylece imaj sayfadan sayfaya gezinecekti, birbirini yansıtarak ve kuvvetlendirerek."*

yönünüzü kaybetmeden önce narınızı bulursanız yaban size iyi davranacaktır. lütfen artık çimlere basabilirsiniz, yabanda rahatsanız. ve tıpkı olduğunuz gibi olunuz, toplayıcılığınız kuşların ağzından evveldir. haritasız kalırsanız susan howe'un şiirine susayınız. su içilebilir dil sobe olduğunda.

Dip akıntılar:

1. A Brief Guide to Language Poetry

2. Susan Howe biography

3. Gerald L. Bruns, *Voices of Construction: On Susan Howe's Poetry and Poetics (A Citational Ghost Story) Contemporary Literature* - Volume 50, Number 1, Spring 2009, pp. 28-53

4."Thorowly" American: Susan Howe's Guide to Orienteering in the Adirondacks

Lisa Joyce (Peter Nicholls alıntıları için)

5."An Interview with Susan Howe," in *Contemporary Literature*, Vol. 36, No. 1, Spring, 1995, pp. 1–35.

GÖÇGÜNCEM

Mustafa Ziyalan

BODY ELECTRIC

"Beden ceryanının türküsüdür çağırdığım"

Walt Whitman

Lou Reed

"Ne eksiği ne fazlası var günün
Bana kendimi unutturuyorsun
Başkasıyım sandım bir an
İyi biri olduğumu kurdum"

Lou Reed

Bir önceki yazımda yaptığım gibi ruh hallerinden söz ederken, adının ancak baş harflerini bildiğim birinin üç şiiri geliyor aklıma:

Çocuk / J. C.

Bugün
çırılçıplak bir çocuk gördüm
bir tarlada.

Özgürdü kız çocuğu
intihar nedir daha bilmiyordu.

Neredeyse Yirmi / J. C.

Rüzgâr boyun eğer
us pişman
hüznün çiçekdürbünü konumları
salınmış kökleri nice emellerin
pişmanlık bürümüş yüce çuvallama dağlanna çıkar

yürürken yalnızım
uyurken yalnız
yapayalnızım.
David n'olur bul beni
neredeyse yirmime bastım.

Alıp götürdüler seni / J. C.

Alıp götürdüler seni
o Mayıs günü öğleden sonra
bir ambulans geldi sirenlerle ışıklarla
yeşilli beyazlı adamlar seni dışarı taşıdı
ne adı belli bir vedalaşma
ne eyvallah ne hoşçakal
yalnız yapayalnız çığlıkların vardı
günü lekeleyen gözyaşları

[gitgide büyüyen ayrılığımız]

Seni yine göreceğimi sanmıştım
ama günlerin gecelerin uzak
güneyin terapötik şafaklarında geçip gidiyor
ışıkları sirenleri sanırım hiç unutamayacağım
acı [o çığlıkların] her yanımı yara içinde bıraktı.

Hoşçakal! Hoşçakal!

Alıp götürdüler seni
o Mayıs günü
o öğleden sonra.

Bunlar bir yana, bir psikiyatri hastasının bakışına ilişkin beni en çok etkileyen şarkılardan birine, Vova Nova grubunun kendi adlarını taşıyan albümünde rastlamıştım. Efendim, taa Los Angeles'tayken CD satan dükkânlara gider, düzinelerle CD dinler, ilgimi çekenleri toparlayıp eve getirirdim. *"Böyle müziklere olan hevesini lisede alamadıysan ceremesini biz mi çekeceğiz?"* diye sızlanır, bana ne denli işe yaramaz, beş para etmez biri olduğumu söyler dururdu o sırada beraber olduğum kadın. Yemeden, içmeden, uykudan kesilmiştim. Kulaklık kullanırdım. Lisedeki müzik ögretmenimiz bize örneğin Jimmy Hendrix'i de dinletmişti, ama rock müziğinden hevesimi aldığım hiç söylenemezdi. Sözü iyice uzatmadan, Vova Nova'nın şarkısını anayım:

Eti del/dir/me/k / Libba Walker

Vur kafanı vur duvara
hoşgeldin zevk, hoşgeldin acı, ne varsa
tık demez duvar çıkılan yine aynı kapı
yapayalnızsın yine, yine künt mü künt
sayarsın ona kadar dehşet içinde
birisi gelsin diye yakarırsın
gelsin de etini delsin diye

üstünü çıkar üstünü giy üstünü çıkar
der ki doktor hayatın kaydı kayar
kaparsın kendini sımsıkı odana kaparsın
ananın rahminde gibi yaparsın yine
sayarsın ona kadar dehşet içinde
birisi gelsin diye yakarırsın
gelsin de etini delsin diye

anımsarsın o ilk anlarını
göz yakan soğuk, katı keskin bıçak
kesildi göbek bağın salındı ilk çığlık
derken sevgi ne mene bir şey anladın
ona kadar saydın dehşet içinde
birisi gelsin diye yakardın
gelsin de etini delsin diye

geliyor işte biri...

Şiirin, şarkıların cinselden daha ötede (ya da beride) bir şeylerle haşırneşir olduğu bir yerlere geliyoruz. Peki, bedeniyle boğuşarak neredeyse dinsel bir yaşantıya yönelmeye ne denir? Pixies, "Ren Geyiği"nde işte bunu da öneriyor gibiydi.

Ren geyiği / Frank Black

Hayatım beton
nefret bu sokak
bana toprak ver
ısırdığım ağlak
bu insan eğni
içinde doğduğum
tövbe ediyorum şimdi

ren geyiği
ren
geyik

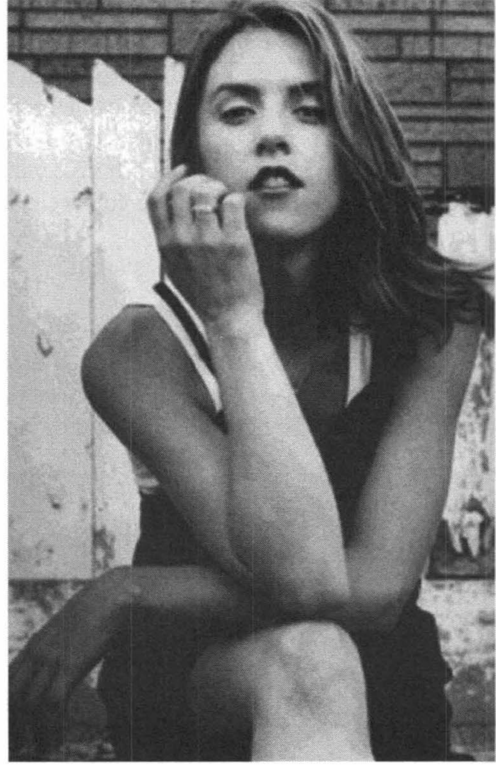
tövbe
töv
be

beyaz ver bana
koşmaya meydan
geçmiş gitmiş
bırak beni bıçakla
bıçakla beni bırak
ulaş rım ya
neye istesem

ren geyiği
ren
geyik

tövbe
töv
be

Mutasavvıfların kurtulmaya çalıştığı da böylesi bir beden yaşantısıydı belki. Buna göre, Liz Phair'in bedenle ya da beden sıvılarından biriyle ilgili şarkısı, bayağı düzayak kalıyor:

Liz Phair

"Sıcak beyaz bel suyu" adlı şarkısında, Liz Phair

"Bana ver bana başkasına değil
Kim ne dermiş aldırma
Cildim pürüzsüz, saçım pırıl pırıl
Tek yaptığın beni düzmek sabahtan akşama

Güzelliğimin sırrı sensin
Bu bedenim neler gördü
İyi görünüyorum, iyi hissediyorum
Sensin şekerim en iyi dergi öğüdü

Ver bana sımsıcak bembeyaz bel suyunu"

diyor,

"Sensiz olsa olsa bir başka Dorian Gray'im..."

Tekerlemeyi andırsa da, şarkının konusuyla o tekerleme ya da çocuk şarkısı havası, şen şakrak, şıngır şıngır ezgisi arasındaki itişip kakışmayı çok eğlenceli bulurum.

Buradan, bedenle, bedensiz düşünmekte zorlanacağımız bir cinselliğin ülkesine dönebiliriz yine. Sözü Nine Inch Nails'e, bir önceki yazımda andığım o müzik videosunda David Bowie'yi kovalayan Trent Reznor'a getireceğim. Onun "Daha Yakın" adlı şarkısı beni hep ürpertecek sanırım. Ezginin gitgide geriye çekildiği, gitgide sözün, söyleyenin, söylenenlerin nesnesinin egemen olduğu bir şarkı bu, sanki dört başı mamur sadomazoşist bir cinsel birlikteliğe sırasında kölenin de egemen olması gibi:

Daha Yakın / Trent Reznor

Seni kirleteyim, bırakıyorsun
Senin kutsallığını kirleteyim
Bırakıyorsun, içine gireyim
Karmakarışık edeyim seni

Trent Reznor

Yardım et bana
Parçaladım içlerimi
Bana yardım et
Satacak ruhum kalmadı
Yardım et bana
İşime yarayan tek şey
Beni benden kurtar

Seni hayvan gibi düzmek istiyorum
İçerden hissetmek istiyorum seni
Hayvan gibi düzmek istiyorum
Varlığımın tamamı arıza

Yalnızlığım senin olabilir
Senin olabilir getirdiği nefret
İnançsızlığım senin olabilir
Senin olabilir her şeyim

Yardım et bana
Aklımı yık
Bana yardım et
Senin cinselliğin kokladığım
Yardım et bana
Beni kusurlarımdan arıtıyorsun
Bir başkası olmama yardım et

Seni hayvan gibi düzmek istiyorum
İçerden hissetmek istiyorum seni
Hayvan gibi düzmek istiyorum
Varlığımın tamamı arıza

Seninle daha yakın tanrı

Her ormanın içinden, ağaçların üstünden
Karnımda, dizlerimden kazınan
Oğulunun balını içiyorum
Hayatta kalmamın nedeni sensin

Ürperme derken, sözlerini yine Trent Reznor'un yazdığı, önce onun, sonra da Johnny Cash'in söylediği bir şarkıyi anmadan edemiyorum. Hep unuturum o şarkıyı sanki, hele Mark Romanek'in şarkı için çektiği müzik videosunu her seyrettiğimde gözlerim dolar.

Acı / Trent Reznor

Canımı yaktım bugün
Hâlâ hisseder miyim diye
Acıya odaklı
Gerçek olan bir tek acı
Bir delik açar iğne
O tanıdık sokma
Yoketmeye çabala her şeyi
Ama her şey, her şey hep aklımda

Bak ne hale geldim
En şeker dostum
Tanıdığım herkes
Çeker gider sonunda
Al senin olsun
Şu topraktan saltanatım
Seni ortada bırakacağım
Yakacağım canını

Başımda dikenden bir taç
Yatsıya kadar yanar mumum
Paramparça düşüncelerle dolu
Bir türlü tamir edemediğim
Zamanın lekeleri altında
Tüm duygular kaybolur
Bense bıraktığım yerdeyim

Sözün, yazının, şiirin müzikten, devinimden, görüntüden ayrı düşünülmesi gitgide güçleşiyor.

Ne diyeyim? Rock müziğinden, caz müziğinden hevesimi hiç alamadım. İşe yaramazlığa, beş para etmezliğe devam ediyorum hâlâ. Her şey, her şey hep aklımda. Varlığımın bir yanı arıza. Şu sıra birlikte olduğum kadın Otep ve Fairuz dinliyor. İntihar nedir daha bilmiyor. Hayatta kalmamın nedeni o.

VAAT EDİLMİŞ SAYFALAR

Sina Akyol

Şiir kitapları açısından bereketli bir yaz mevsimini arkamızda bıraktık. Şiir kitabı yayımlamaktan korkmayan yayınevleri, üstelik "ölü mevsim" denen Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos aylarında da hız kesmediler.

Hüseyin Peker ile Gökhan Arslan'dan yardım alarak bu aylarda çıkmış olan şiir kitaplarını listeledim. Mayıs'ta yedi yeni şiir kitabı yayımlanmış. Haziran'daki sayı on sekiz. Biri çeviri, üçü tekrar baskı, yani on dört yeni şiir kitabı... Temmuz'da on dört kitap basılmış. İkisi toplu şiirler, biri seçki, biri de Ahmet Haşim'in *Bir Günün Sonunda Arzu*'su. Yani on yeni şiir kitabı... Bu yazıyı 19 Ağustos 2011 tarihinde yazıyorum; geride bıraktığımız on dokuz gün içinde dört yeni şiir kitabı çıkmış. Bu bilgiler Gökhan Arslan destekli. Hüseyin Peker'in listesinde ise Gökhan Arslan'ın listesinde olmayan, hangi aylarda basıldığını bilmediğim altı kitap daha var. Genel listeye, her iki listede de olmayan bir kitap da ben ekliyorum. Demek oluyor ki, üç buçuk ayda tam elli şiir kitabı...

Özellikle aşağıda adlarını saydığım genç şair adaylarına, bu kitapların iyileriyle hemhal olmaya başlamalarını öneririm: **H. Dağlı, G. S. Kurum, A. Aydın, B. Akkuş, B. Sayak, K. Gürün, S. Atik, E. S. Sezen, E. H. Bayar, B. Garan, S. Başak, T. Ecevit, B. Kılıç, A. Gülpınar, F. Yonar, D. Özkan, S. Çakı, B. Yeniçeri, H. C. Pala, E. Balıkçı, B. Atış, B. Aydoğan, O. B. Aydın, O. Şahin, R. Ardıç, B. Çağlayan, G. Yıldırım, B. Bingüler, L. Yiğit, M. Y. Özkan, A. M. Özhan, S. Helen, D. Başköylü, M. E. Al, Y. Kalyon, M. Koto, K. Tezik, B. Demir, B. Ekinci, K. Soyocak, M. Aktaş, N. T. Karataş, K. Sancaktar, M. Türkyılmaz, S. Keske, M. B. Çetin, U. S. Balkır, A. Kozanoğlu**... Bu arkadaşlardan (toplam kırk sekiz kişi) yüz yetmiş dokuz şiir okudum. Birer şiir gönderenler de vardı aralarında, onar şiir gönderenler de... Rekor, yirmi dokuz şiir gönderen bir arkadaştaydı. Bu yüz yetmiş dokuz şiirin içinden, Vaat Edilmiş Sayfalar için tek bir şiir bile seçemediğimi belirtmek zorundayım. Ne yazık ki bunun nedenlerini burada dile getirmem mümkün değil. Önceki notlarımda da belirtmiştim, bunca sayıda ürün için, bu sayfalarda da olsa, teker teker görüş bildirmek imkânsız bir şey.

Adlarını saydığım genç dostlardan bazılarının şiirleri daha önce bu sayfalarda yayımlanmıştı. Ama bu dostların, bu yüz yetmiş dokuz şiirlik toplam içindeki ürünleri, bana göre yayımlanacak olgunlukta değildi. Bu durumu çok doğal karşılıyorum. Ne de olsa şiire yeni başlamış genç arkadaşların ürünleri bunlar. Okuduğunuz on şiirin içinden (bir kişiye ait on şiirin içinden) yalnızca birini başarılı bulduğunuz, kalan dokuzunu ise bir kenara koy-

mak zorunda kaldığınız durumlarla karşılaşabiliyorsunuz çünkü.

Şu dizeler N.Hamurcuoğlu'na ait:

"portakal kalmamış evde
canımı sıkıyorum;
sıkı bir yorum geliyor sayın seyircilerden
aman tanrım televizyondayım!"

Ne var ki bu dizelerin içinde yer aldığı şiir de, diğer iki şiiri gibi, yayımlanacak olgunlukta görünmedi bana.

Veysel Elmas, Şeyhmus Bulut, Burcu Yalkın, Canan Al, Neslihan Su, A.Rahim Demirci, Şükret Gökay ve **Zehra Yiğit**'e gelince: Bu arkadaşların şiirlerini (yirmi dokuz şiir) ayrı bir yere koyduğumu belirtmek isterim. (Aldığım notlara göre **Taner Cindoruk**'la **Murat Çakır**'ın da adlarını anmam gerekiyormuş burada. Cümleyi bu şekilde kurmakla yetineyim; **Taner Cindoruk**'u Yaşar Nabi Genç Şiir Ödülü'nden, **Murat Çakır**'ı da Arkadaş Z. Özger Jüri Özel Ödülü'nden dolayı kutlayayım. Demiş oldum ki, onlar, 'Vaat Edilen Sayfalar'ın, hatta 'Şiirin Genci' sayfalarının sınırlarını aşmış bulunuyorlar.)

***

Yaz yazısı kısa yazılır deyip sadede geleyim: Şiirlerini ayrı bir yere koyduğumu belirttiğim sekiz genç arkadaşımdan yalnızca üçünü bu sayfalarda ağırlayabiliyorum; **Veysel Elmas, A. Rahman Demir** ve **Şükret Gökay**... Tabii ki yanılma payı bana ait olmak üzere... Üçü de, apayrı şiir dünyalarından taşıyıp getiriyorlar seslerini.

Elli üçüncü sayıda (Kasım-Aralık 2011) buluşmak dileğiyle...

***

İki ek:

1. 'Seçtiğim' şiirleri çok mu sevdim? Hayır, çok sevmedim. Ama Yasakmeyve'nin elli ikinci sayısı için şiirlerini değerlendirmeye aldığım genç arkadaşlar arasında en fazla öne çıkanlar bu isimlerdi.

2. **Şükret Gökay**'a özel not: Ece Ayhan şiiri son derecede tehlikelidir. Ece Ayhan'ın gölgesinde ot dahi yeşertmeyen şiiri, bu şiire bodoslamasına dalan genç şairin içine-dışına, üstüne-başına öyle bir siner ki, ne yapsanız çıkartamayabilirsiniz bir daha. Bu da kendi şiirinizi asla kuramayacağınız anlamına gelir.

***

Bir 'okur' mektubu

"Sina Bey,

Yasakmeyve'yi kitapçıya her girdiğimde raflarda görmeme rağmen takip edememiştim. Bugün Yasakmeyve'yle tanışma fırsatı buldum. 'Vaat Edilmiş Sayfaları' otobüsle evime dönerken adeta soluk almadan okudum. Onca nezaketinize ve yumuşak sözler seçmenize rağmen yazıyı okudukça yanaklarımın kızardığını, başımı öne eğdiğimi, azarlanıyor hissine kapıldığımı fark ettim. İçimden geçen cümleler şöyleydi: 'Yahu adamcağız ne kadar da hoşgörülü yaklaşmış ve nazikçe ifade etmiş, dergileri şiirleri yayımlansın diye can atan genç şairler dahi okumazken, bu şiirleri değerlendiren editörler ne yapsın.'

Okumuyoruz, evet size sonuna kadar hak veriyorum. Okumuyordum da. Hatta bana şiir örneklerini okutmayı hevesle bekleyen öğrencilerimin dahi şiirlerini tam anlamıyla okumuyordum hem de şiirlerimi üstâdların okumasını 'deliler gibi' arzuladığımı bildiğim halde. Sanırım tüm bu rezalete rağmen sıcacık ve kırıcı olmamak için direnen kaleminiz, yazının sonuna dek bir şeyleri öğretebilme umudu taşıyan üslubunuz benim için milad oldu. Artık tek amacım şiirlerimin ya da yazılarımın dergilerde yayımlanması değil. Tek bir yazım ya da şiirim yayımlanmasa da üç ya da dört edebiyat dergisini bundan

böyle takip etmeyi arzuluyorum. Biz eğitimciler de yakındığımız sistemin birer parçası olacaksak vay halimize.

Umarım yazdıklarım yanlış anlaşılmaz, bunlar yazınızı okuduğumda bende uyanan samimi duygularımdır. İşlerinizde kolaylıklar diler, teşekkür ederim."

Bir başka 'okur'un mektubundan alıntılar

"Merhabalar,

Adım .... Boğaziçi Üniversitesi'nin Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü'nden mezunum ve halen aynı üniversitenin Çevre Enstitüsü'nde bir doktora öğrencisi olarak eğitim görmeyi ve enstitünün Moleküler Ekoloji Labotuvarı'nda bilimsel çalışmalarımı sürdürmekteyim. Geçtiğimiz aylarda Yasakmeyve dergisine yayınlanabileceği ümidiyle birkaç sevdiğim (çoğunu yirmili yaşlarımda kaleme aldığım) şiirimi yolladım, ancak derginin 51. sayısı elime ulaştığında ismimin şiirleri (şiir denemeleri) yayınlanmayacak olanların isimleri arasında yer aldığını üzüntüyle gördüm.

Ben bir sanatçıyım. Bu kanıya nereden vardığımı merak edebilirsiniz. Bunun sebebi küçük yaşlarımdan beri düzyazı ve şiir yazıyor olmam yahut lisede ve üniversitede kompozisyon yazılan sınavlardan sonra edebiyat, Türkçe, hatta İngilizce hocalarının yanına yaklaşıp da çok yetenekli olduğunu, mutlaka devam etmesi gerektiğini vs. fısıldadığı o parlak çocuklardan biri olmuş olmak değil. Asıl sebep sanat ve sanatçılıkla ilgili kendi koyduğum bir ölçüt: Eğer yazmak, yapmak zorunda olduğun için yazıyor ve yapıyorsan sanatçısındır. Benim anlayışıma göre sanatçı iyi de olabilir kötü de. Ama sanatçıysa sanatçıdır. Bu kadar basit.

(...)

"Size gönderdiğim –bu, artık kısa bir mesaj olmaktan çıkıp makale boyutlarına ulaşmış olan– yazıyı okuduysanız lütfen kusura bakmayın. Dedim ya biraz önce "O şamarı da yemek lazım!" diye, Yasakmeyve'de e-posta adresinizi görünce şamarı atan kişiyle birebir iletişim kurma şansının karşımda durduğunu fark ettim ve irademe hâkim olamadım, size bu uzun –serzeniş olmadığı açık sanırım– iç dökmeyi yazdım.

Edebi ve adeta ebedi bir başarısızlığı ima eden böylesi reddedilişler insan için zor. Tıpkı bir insanın aşkının karşılıksız kalması gibi bir reddediliş bu. Peki reddedilmiş olmanın üzüntüsünü nasıl atlatacaktım? Yazarak tabii ki... Bunun başka çaresi var mı?

Size iyi günler ve iyi çalışmalar diliyorum.

Saygılarımla,"

Bu sayfalarda yapılmayanlar -yapılanlar

Bu sayfalarda kimseye "şamar" atılmıyor. Gelen yüzlerce şiir için çok ciddi bir 'mesai' harcanıyor, şiirlerin tümünün yayımlanması söz konusu olmadığı için de bir 'seçme' işlemi yapılıyor, şiirleri seçilen genç arkadaşların adları, "Tabii ki yanılma payı bana ait olmak üzere" ifadesiyle anons ediliyor.

"Edebi ve adeta ebedi bir başarısızlı"k ima edilmiyor, yalnızca yanıt isteyenlere 'toplu yanıt' veriliyor. "Daha fazla okuyun, daha fazla yazın, yazdıklarınızı yırtıp atmaktan çekinmeyin, yenilerini yazdıkça da göndermeye devam edin" deniyor.

Bir de şu cümle, üst başlığıyla birlikte, her yazıda özellikle tekrarlanıyor:

"Vaat Edilmiş Sayfalar"a ilişkin S. Akyol ölçütü:

Gönderilen şiirleri, kendi şiir anlayışımı öteleyerek değerlendirmekte, olabildiğince farklı şiir çizgilerinden örnekler sunmaya çalışmaktayım; bunun bilinmesini isterim."

19.08.2011

akyol.sina@gmail.com
P.K. 6. İskele PTT,
İskele-Urla-İzmir

Şükret Gökay

Konak Sen Parala Şato

sana gözlüklerimi çıkarıp bakmam gerek.
ayrıntıların,
tenime batıyor.

iki tablo resmini
karşı karşında koyup tokuşturuyorum,
beni niçin rahat bu kadar bırakıyorsun؟

senin harflerini konuşturdum tekrar
ve kıkır gülüştürdüm, dürt beni
sessizliğin böğründen döndürüp de dudaklarına
dilinin dövmesini kaksam çatırt! öyle

(kaçırılmış göz
kaçıkladığı yerden bana nasıl el salladı
*yok*sa ben mi gördüm؟ kapalıdır.
açılırdı
denk vuran çiftlik kızılı a- alev ateş
Bulgaristan parası-bir sürü-çok leva
seni pozitif düşen
kendim hepten negatiflik yükledim
çekişsek.
oturdum, yememişim.
oysa dondurulup bu kıç taraflı ikilemenin
göbeğinde ne şatolar dikmek ister.
im!)

girip çıktığın odalar sen yokken sokuldum
asılmış, kalmış bir arıyorum gürül gürül saçlarından
nasırlarımızı çarpıştıralım kimselerden uzak
parala beni

yoksa
şatoları düreceğim
mırıldan usul
duyulur, duyarım.

Veysel Elmas

Çocuk Oyuncağını Ormanda Kaybeder

İnsanlar beraber ve bir arada ölürler.

Sevim Burak

yüzme bilmediğim bir sudan
ölü taklidi yaparak kurtuldum
bu ayaklarımda çekme yapıyor
altı milyarın altı milyarda biriyim
bir yerdeyim
(bunu seviyorum)
nezle olmuşum

kapı çaldı mı evde yokuz maalesef
tek tek evde yokuz
çamaşır makineleri tamir ediyorum
restorasyon çalışmaları durmuş o evin
kapıları penceresi durmuş
orda olmamazlık için bile orda yok biri
oysa timsah derisinden bir çanta
bir kadını taşıyor karşımda

(köyün nüfusuna ölüleri de eklerler belediye
olsun diye)

olduğum yerde uyumalıyım
ama etmiyor bu
kalkıp uyumalıyım da
bir ampute futbol müsabakasında
kendimi yerde buluyorum

A. Rahman Demir

Günahkâr

Zamanın hükümranlığı büyütürmüş karanlığı
Ellerime dokunan o korkunç izdim hâlâ
Çırpındım

Bir yaz gülü sindi kucağıma
Söz oldum, sırra meyl eyledim
Def ettim sözcükleri ve söylenceleri uzağa.

Bir dağın aleviydim, ardımda Kaf bir hüsran...
İpeksi bir düş'tüm,
Biraz da vedaydım aslında,
Günahkâr imgelere sunduysam da kelimelerimi
Yüklendiğin yasaklar kadardım işte.

Oysa çoktan çekilmiştim aranızdan
Kırk günün yalnızlığıydım ki; duaya uzandı nefesim.

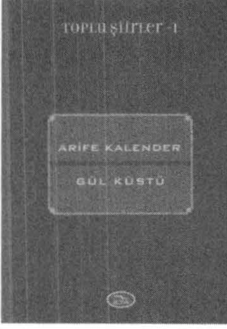
VI. MELİH CEVDET ANDAY ŞİİR ÖDÜLÜ VERİLDİ

O gün gelsin neşemiz tazelensin de gör
Dünyayı hele sen bir barış olsun da gör

Melih Cevdet Anday

Türkiye Yazarlar Sendikası ile Milas-Ören Belediyesi'nin düzenlediği Melih Cevdet Anday Günleri ve Kültür Şenliği'nin altıncısı 2-3 Eylül 2011 tarihinde Ören'de yapıldı. Kültür şenliği kapsamında verilen Melih Cevdet Anday Şiir Ödülü'nün bu yılki sahibiyse *Seferis ile Üvez* adlı kitabıyla Süreyya Berfe oldu. Ödül töreni öncesinde, Melih Cevdet Anday'ın yazı serüvenin farklı yönleri işlendi. Müslim Çelik ve Sennur Sezer, Anday'ın şiirleri, Mehmet Zaman Saçlıoğlu denemeleri, Adnan Özyalçıner romanları üzerine konuştu. Etkinlikte Ayşegül Yüksel'in "Melih Cevdet Anday'ın Tiyatrosunda Zaman Algısı" başlıklı bildirisini Mustafa Köz sundu. Tiyatro sanatçısı-öykücü Nilüfer Açıkalın, "Güzel Düş" adlı Anday şiirleri okuması yaptı. Şadan Gökovalı ise Melih Cevdet Anday'la ilgili anılarını izleyecilerle paylaştı.

YENİ YAYINLAR

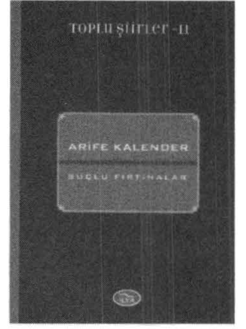

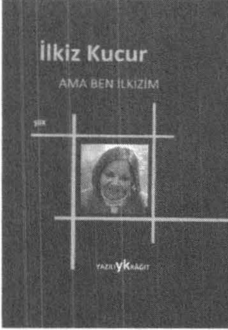
Gül Küstü / Arife Kalender /
İlya Yayınevi

Düşüyor gecenin leğenine
Düşüyor ölü kuşlar
Uğuldarken orman dipleri
Birbirini ısıtmıyor
Ağaçlar

Toplu Şiirler I-II / Arife Kalender /
İlya Yayınevi

bu meyhane seninle mi kalabalık ansızın
sen mi getirdin denizi eski koylardan

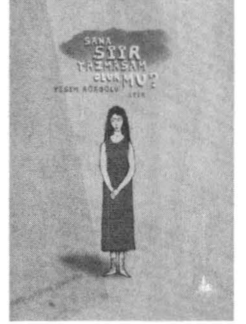

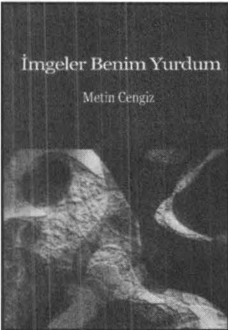
İlkiz Kucur / Ama Ben İlkizim /
Yazılı Kâğıt Yayınları

içimde o çekip gitme isteği
bir kıyıda başlayan yolculuklardan
gözlerindeki yalanlara atıyorum
mektuplarımı

Sana Şiir Yazmasam Olur mu? /
Yeşim Ağaoğlu / **Yitik Ülke Yayınları**

bacaklara ihtiyacın yok
gittiğin yerde bırakabilirsin onları
istersen çocukluğuna gitsin
ip atlasın top oynasın
dizleri kanasın tütün eksinler

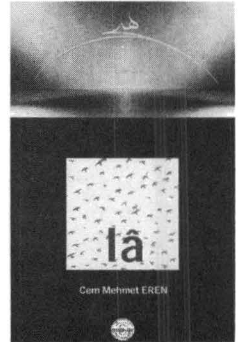

İmgeler Benim Yurdum / Metin Cengiz /
Digraf Yayınları

Unutuş eskil bir sızı.
Unutuş güzel unutuş bir yeraltı kımıltısı.
İnsanın aşkıyla kavgası ayrılmaz birbirinden,
Bir de koyu karanlıkla madenci lambası.

Lâ / Cem Mehmet Eren /
Mühür Kitaplığı

karıncanın nabzını dinleyenler
kelimesiz kitap yazabilenler
tankların önüne yatabilenler gelsin

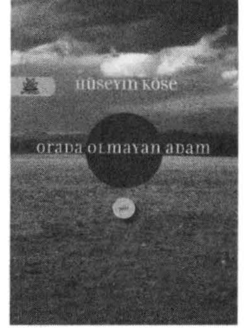

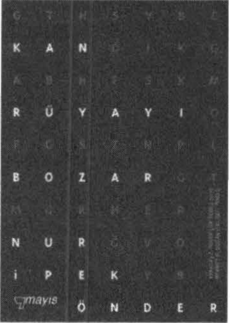
İmlasız Bahçe Şiirleri / Nesrin Kültür Kiraz / **Kibele Yayınları**

bahçeye düşen kar
toprağı üzmesin
diye
ağaç kollarını açar

Orada Olmayan Adam / Hüseyin Köse / **Artshop Yayınları**

Kiminin ıssızlığı bir adaya,
Kiminin tutuk bir lehçeye asılı
Ve cümbüşleri kiminin
Henüz koparılmamış çığlıklar gibi
Dilsiz

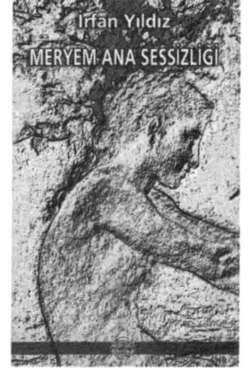

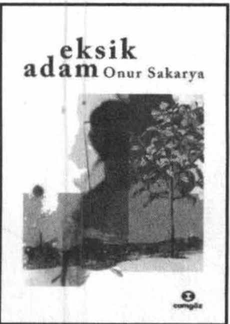
Kan Dünyayı Bozar / Nur İpek Önder / **Mayıs yayınları**

taşın, taşın haddinizden
dökülsün kuzgunların dillerine
merhem
ne kasvet ne elem
vuruyor sarkaçlar son kalenizi
dem'in kırıldığı yerden

Meryem Ana Sessizliği / İrfan Yıldız / **Mühür Kitaplığı**

o sessiz ve derin gölgede
denizlerle göklerin evinde
güz kadınlarının acısından başka
kapıyı bekleyen yok

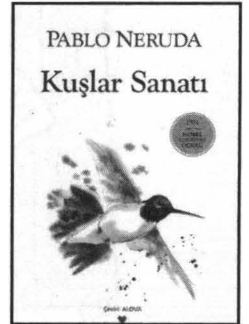

Eksik Adam / Onur Sakarya / **Camgöz Kitap**

Senin hayatın ucundan katlanmış
bir sayfanın zaman kıvrımı
içi cam kırığı dolu kadeh
Ölümüne fon dip

Kuşlar Sanatı / Pablo Neruda / **Can Yayınları**

Siper edip elimi
yükseklerdeki uçuşu izliyorum:
gökyüzünün onuru, kuş
kat ediyor
saydamlığı, günü kirletmeden.

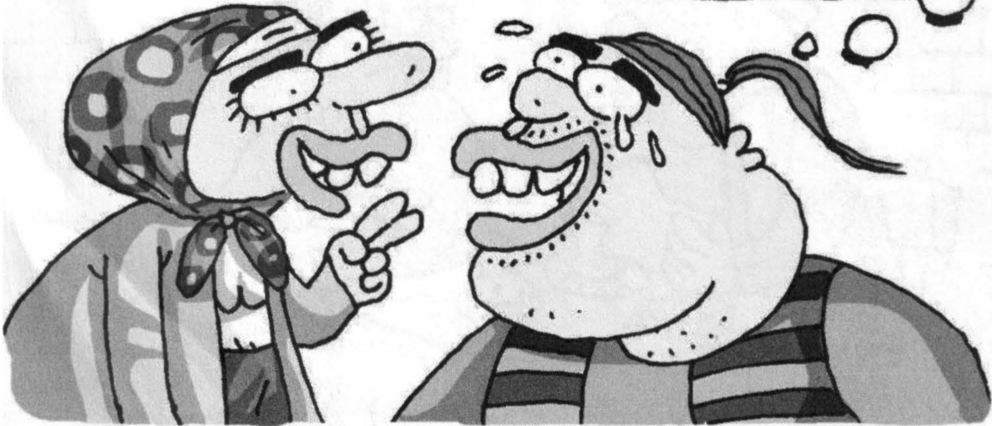
şiyir sevişgenleri

metin üstündağ

eskiden TRT'de zülal balpınar ile michael simith'in sunduğu ingilizce dersleri vardı hani, bilmem hatırlıyor musun..
EEE
nereye varacak acaba.. hep böyle yapıyor.. meraktan terkedemiyorum

ilişkimiz zamanla gelişti, serpildi, oturdu, olgunlaştı..
eveet.. manda boku oldu, manda boku..

Zincirlikuyu'nun mezarlık ismi olması süper bir metafor değil mi aşkım
EVET, EVEET, DEVAM ET..
Zircirli kuyu: ME-ZAR-LIK
yarappim, en sonunda metafor yapabilen bir kız buldum.. binlerce tenk yu sana..

evlenince kapanırsın değil mi aşkım..
OHOO.. ben nerdeyim, sen nerdesin..
valla iyi bir senaryo olursa neden olmasın aşkitom..
n'oldu ayol..

Seyhan Erözçelik 1962-2011

